ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

Yeni Program ve Kongre Kararları

TSİP 1. Parti Kongresi Üzerine

Demokratik Merkeziyetçilik II

Milli Mesele Üzerine

Cilt 5/Sayı 28
1976 Nisan MAYIS

ilke

Nisan/Mayıs 1976
Sayı : 28/29

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Sahibi: Oner Ciravoğlu / Sorumlu Yazıişleri Müdürü: İlker Demir / Yazışma ve havale adresi: P.K. 71, İstanbul / Yönetim ve Dağıtım adresi: Cağaloğlu Basmusahip Sokak Tan Apt. 10/11 İSTANBUL / Abone şartları: Yıllık 100, altı aylık 50 lira. Dış ülkeler için iki katıdır / Dizgi - Baskı İshak Basımevi, 27 73 37 / İlân: Tam sayfa 500 lira. Diğer ilânlar santimi 25 lira / Basıldığı tarih: 9 Mayıs 1976.

TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz'ın 1 MAYIS Demeci

"KURTULUŞUMUZ SOSYALİZM"

İşçiler, emekçiler, bütün Demokratlar;

1 Mayıs, Mayıs ayının ilk günü, bütün insanlığın kurtuluşunun ve geleceğinin yegâne güvencesi işçi sınıfının bayramı...

Bugün dünyanın dört bir köşesinde işçiler emperyalizm ve gericiliğe karşı savaşta işçi sınıfının birliğini ve halkların kardeşliğini pekiştiriyorlar: barış, ulusal kurtuluş, sosyal ilerleme, demokrasi ve sosyalizm için mücadelede kazanılan zaferlerin sevincini dile getiriyorlar; her türlü sömürü ve baskı, zulümden arınmış sosyalist bir dünya kurulana dek, tek bir vücut halinde yürüyeceklerini haykırıyorlar.

Ülkemizde yıllardan sonra ilk defa yürüyoruz. İşçi sınıfının, kendi sırtından milyonlar vuran parababalarına karşı sürdürdüğü kurtuluş mücadelesinin en önemli günlerinden biri olan 1 Mayıs'ta bu **birlik** ve **dayanışma** gününde, işçi sınıfımız gür sesiyle haykırıyor: 1 MAYIS İŞÇİ GÜNÜDÜR, emperyalizme karşı savaşın güçlerinin pekiştiği emekçi günüdür, faşizme karşı mücadelenin birliğinin sembolleştiği, demokrasiden yana bütün halkın günüdür.

İşçiler, tüm yurtseverler,

Başta Amerika olmak üzere bütün emperyalist ülkeler, yurdumuzun tüm zenginilklerine, halkımızın yarattığı tüm değerlere el koymaktadırlar. Ülke ekonomisi tümüyle dışa bağımlıdır ve bu yapısıyla yoksul halkımızın daha da yoksullaşmasından başka birşey getirmeyecektir. Ekonomik bağımlılık, siyasal, askerî ve kültürel bağımlılıkla perçinleşmiştir. Halkımızın çıkarlarına bütünüyle ters düştüğünü defalarca gösteren Milliyetçi Cephe iktidarı ve ardındaki sömürücü çevreler, emperyalizmin bu sadık dostları, bağımlılıklarını bir kez daha ispatladılar. Halkımızın onurunu ayaklar altına aldılar. Amerikan emperyalistleriyle yurt toprağı pa-

zarlığına oturdular. Ve halkımızın baş düşmanı Amerikan emperyalistlerine irice bir kemik karşılığında yurt topraklarını peşkeş çekerek ne kadar milliyetçi olduklarını ispatladılar!

İşçiler, bütün demokratlar,

Pahalılık almış başını gidiyor. Her geçen gün en hayati ihtiyaç maddelerine zam üstüne zam geliyor. Vazgeçilmez beslenme maddelerinden biri olan et artık sadece varlıkların mutfağına girebiliyor. Cebindeki paranın değeri hergün düşmekte... İşsizlik bir başka afet! Almanya yolları da kapandıktan sonra, yatağını sırtına vuranlar büyük şehirlerin işçi pazarlarında haraç - mezat, sefil oluyorlar. Irkçı şoven baskılar azalmamacasına sürüp gidiyor. Yaşama kavgasından bitap düşmüş halkımız bu cehennem azabına dayanamayıp sesini yükseltince karşısında yine eli kanlı MC iktidarını buluyor. Halk düşmanı partilerin oluşturduğu MC ortaklığı, halkımızın yükselen muhalefetini ezmek için, her türlü anti demokratik yolu deniyor. Binlerce insana düşüncesini açıkladığı, bu doğal Anayasal hakkını kullandığı için dava açılıyor. Halkın sömürü ve baskıya karşı örgütlenmesini enellemek için her yola başvuruluyor. Bütün kilit noktalar faşistlerle donatılıyor. Yerli, yabancı, gizli - açık servisler özellikle öğrenci gençliğin demokrasi mücadelesini sabote etmek amacıyla provokasyonlar düzenlemekten geri kalmıyorlar.

İşçiler, kurtuluşu işçilerle beraber olan bütün halkımız,

Bu sömürü ve baskı düzeninin bütün acılarını bizler paylaşıyoruz. Bir avuç azınlık, dar bir parababaları zümresi bizlerin sırtından günlerini gün ederken bizim payımıza yoksulluk, ızdırap ve zulüm düşüyor.

Kurtuluşumuz, BAĞIMSIZLIĞIMIZI kazanmakla mümkündür.

Kurtuluşumuz, DEMOKRASİYİ kurmakla mümkündür.

Kurtuluşumuz, bağımsızlığın ve demokrasinin güvence altında olacağı SOSYALİZM'le mümkündür.

Kurtuluşumuz, bütün dünya halklarının emperyalizme karşı verdikleri topyekûn mücadelenin enternasyonal dayanışma gereklerine sonuna kadar bağlı kalmakla mümkündür.

İşçiler,

Bu yüce günümüzde, halkımızın kurtuluşunun önderi ve başta gelen güvencesi olduğumuzu gösterelim.

Bu 1 MAYIS, sosyalist hareketimizin güçlü birliği yolunda ileri bir adım olsun!...

Bu 1 MAYIS, siyasî hareketimizle, sendikal hareketimizin birliği doğrultusunda bir basamak olsun!

Bu 1 MAYIS, bütün fabrikalardan tek ve bir sesin çıkacağı zafer günlerinin müjdecisi olsun!..

Türkiye Halkı,

İşçi sınıfımızın bu en önemli gününde, onunla beraberlik ve dayanışma içinde olduğumuzu gösterelim.

Bu 1 MAYIS, tüm halkımızın emperyalizme karşı kaldırdığı sıkılmış bir yumruk olsun!

Bu 1 MAYIS, bütün demokratların faşizme karşı mücadelede güçbirliklerinin sembolü olsun!

Bu 1 MAYIS, işçi sınıfımız önderliğinde demokratik halk iktidarını kuracak olan halkın cephesinin zaferinin müjdecisi olsun!...

YAŞASIN BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ, SOSYALİZM MÜCADELESİ.

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ YENİ PROGRAMI

GİRİŞ

ÇAĞIMIZ, çökmekte olan kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır. Ekim devrimiyle birlikte ilk kalıcı meyvesini veren sosyalizm, bugün bir dünya sistemi olarak, yeryüzünün üçte birinde dipdiri gelişen bir gerçekliktir. Sosyalist sistem dışındaki ülkelerde ise, sosyalizm, yüzmilyonlarca insanın elde etmek için uğrunda mücadele verdikleri yegâne kurtuluş yoludur. Artık, sosyalizm, günden güne gerileyen emperyalist kapitalizm karşısında, insanlığın ileriye doğru gelişiminin esas yönlendiricisidir.

BUGÜN yeryüzünde, geniş emekçi yığınların ve halkların ortak düşmanı emperyalizmdir. Bu olgu, emperyalizme karşı dünyanın dörtbir köşesinde yürütülen topyekûn mücadelenin çok yönlü bir bütünlük kazanmasını sağlar. Emperyalizmin kesin yenilgiye uğratılarak varlığına son verilmesi, başta dünya sosyalist sistemi olmak üzere, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketlerinin meydana getirdiği dünya devrimci sürecinin bütünlüğünün ve iç dayanışmasının güçlendirilmesini zorunlu kılar. Tek tek ülkelerin halklarının nihaî kurtuluşları, emperyalizme karşı verdikleri mücadelede dünya devrimci sürecinin bütünlüğünün gereklerine sonuna kadar bağlı kal-

makla mümkündür. Günümüzde, enternasyonal dayanışma olmadıkça, hiçbir ülke halkının, emperyalizme karşı verdiği mücadeleyi nihaî zafere ulaştırması mümkün olamaz.

EMPERYALİZMİN sömürü ve baskısı altındaki Türkiye halkının mücadelesi, bütün dünyadaki anti - emperyalist mücadelenin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu mücadelenin önderi işçi sınıfımızdır. Halkımızın nihaî kurtuluşunu sağlamakla yükümlü olan işçi sınıfımız, emperyalizme karşı olan mücadelenin sonuna kadar kararlı yegâne gücüdür. İşçi sınıfımız, aynı zamanda enternasyonal dayanışmanın da başlıca teminatıdır. Çünkü ulusal sınırları çoktan aşıp uluslararası bir nitelik kazanmış olan sermayeye karşı mücadele veren bütün ülkelerin işçi sınıfının düşmanı tektir: Emperyalizm. Nihaî hedefi tektir: Sınıfsız bir dünya toplumu. Bu somut durum, işçi sınıfının birliği ilkesinin en yüce şekli olan işçi sınıfı enternasyonalizmine sonuna kadar bağlılığı zorunlu kılar. Enternasyonalizm, aynı zamanda ulusların ve halkların kendi geleceklerini tâyin hakkını hiçbir önşart koşulmaksızın sonuna kadar savunmayı gerektirir. Böylece enternasyonalizmin, halkların kardeşliği ilkesiyle çok daha kapsamlı ve güçlü bir şekilde hayata geçirilmesi gerçekleşir.

Öte yandan dünya barışını savunmak, korumak, güçlendirmek ve barışa hizmet etmek işçi sınıfının en önemli enternasyonalist görevlerindendir.

DÜNYA emperyalist kapitalist sistemine bağımlı geri bir ülke olan Türkiye'de, hakim üretim tarzı kapitalizmdir. Türkiye'de boy vermesi yüz yıl öncesine uzanan ve bu noktadan günümüze kadar gelen süreç boyunca kayda değer serbest rekabetçi bir dönem geçirmeyen kapitalizm, esas gelişimine kurtuluş savaşından sonra kavuşmuştur. Kapitalizmin bu esas gelişimi bütünüyle dünya kapitalizminin emperyalist döneminde yer aldığı ve palazlanmakta olan yerli burjuvazi, giderek, emperyalizmle tam bir işbirliği içine girdiği için, Türkiye'de kapitalizm EMPERYALİZME BAĞIMLI olmuştur. Bu dönem boyunca, yerli burjuvazinin ortaklık ilişkileri içinde olduğu uluslararası finans-kapitalin tekelci niteliği, ülke kapitalizmine de aksetmiş, ayrıca Türkiyenin kapitalizm öncesinden gelen toplumsal şartlarının da zorlamasıyla Türkiye kapitalizmi TEKELCİ BİR nitelik almıştır. Sonuçta, Türkiye ekonomisi, dar bir parababaları zümresinin tekeline girmiştir.

KAPİTALİZMİN, yani pazar için meta üretiminin ve buna bağlı olarak mübadelenin gelişmesi, bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de, şehirlerdeki ve köylerdeki geniş emekçi yığınlarının önemli bir kısmını, sahipleri bulunduğu üretim araçlarından kopararak mülksüzleştirmiş ve işgüçlerinden başka satacağı birşeyi olmayan birer ücretli köle haline getirmiştir. Böylece, üretim ve dolaşım araçlarının önemli bir bölümünün mülkiyetini tekelinde toplayan az sayıda kapitalistin ve büyük mülk sahibinin karşısında, emekleriyle onların gelirlerini yaratan işçiler ve sömürülen diğer emekçiler yer almaktadır.

ÜRETİM aracından koparılarak proleterleşen küçük üreticilerin arasına katılmasıyla biraz daha kalabalıklaşan işçi sınıfının durumu her geçen gün daha da kötüleşmektedir. Yaygınlaşan kapitalistleşme sonucu istihdam artsa bile, daha ileri tekniklerin kullanımının yaygınlaşması işçiye olan ihtiyacı nisbî olarak azalttığı için, işsizler ordusu gün be gün büyümektedir. Kapitalist üretimin kaçınılmaz sonucu olan bu durum, emeğin sermayeye bağımlılığını ve dolayısıyla sömürüye olan mahkûmiyetini daha da arttırmaktadır.

Öte yandan, kapitalist ekonominin anarşik yapısı, devamlı olarak ekonomik krizlere yol açmakta, mevcut kapitalist üretim ilişkilerinin yol açtığı bu durum, üretici güçlerin gelişmesini engellerken, proleterleşme ve tekellerin güçlenmesi süreçlerini hızlandırmaktadır. Üstelik ekonomisi, emperyalist sisteme bağımlı olan ülkemiz, bu sistemin gittikçe yoğunlaşan bunalımlarını daha derinden hissetmekte ve bağımlı kapitalist ekonomi derin yaralar almaktadır.

KAPİTALİZM, emeğin üretkenliğini arttırarak yaratılan toplumsal değerin büyümesini sağlarken, bu toplumsal değerden yararlanma eşitsizliğini beraber getirir. Bir avuç tekelciden ve onun gerici müttefiklerinden oluşan sömürücüler, kapitalist mülkiyet ilişkilerinin bir sonucu olarak, toplumsal zenginliklerin büyük bir bölümüne el koyarlarken, tüm değerleri yaratan emekçiler kıt kanaat geçinecekleri asgarî geçim şartlarında yaşamak zorunda bırakılırlar. Bu durum işçi sınıfının nisbî ve bazan mutlak yoksullaşmasına yol açarken, köylülerin önemli bir bölümünün, küçük memur, zanaatkar, esnaf ve diğer halk tabakalarının yoksullaşmalarını had safhaya vardırır. Bütün bu toplum kesimleri, mevcut düzenin kötülüklerini, yoksullaşmanın getirdiği bağımlılığı, sömürünün yoğunlaşmasını, zulmün ve yaşama güvensizliğinin acılarını ve öfkelerini yüreklerinde duyarlar.

TOPLUMDAKİ bu çelişkilerin gün geçtikçe büyüyüp derinleşmesi sınıf kamplaşmalarını daha da belirginleştirmekte, sömürü ve baskıya maruz toplum kesimlerinin kendi kurtuluşları doğrultusunda emperyalizme ve yerli ortaklarına karşı mücadelelerini birleştirmeleri için elverişli bir ortam yaratmaktadır.

ÖTE yandan kapitalist üretimin sosyal niteliği ile üretim ve dolaşım araçlarının özel mülkiyeti arasındaki kapitalist toplumun temel çelişkisi her geçen gün daha da derinleşmekte ve yükselen sosyalleşme seviyesi özel mülkiyet kabuğunu zorlamaktadır. Bu durumda, burjuva toplumunun yukarıda sıralanan çelişkilerinin kaynağı olan bu çelişkinin, işçi sınıfının iktidarı ile çözülmesi gerekmektedir. Ancak böylece, üretici güçlerin gelişmesi önündeki engeller kaldırılmış olacak; ancak böylece, ekonomide anarşiyi ve devri buhranları yaratan kapitalist üretim yerine planlı sosyalist üretim temellendirilerek üretici güçlerin alabildiğine serpilip gelişmesi sağlanacak; ancak böylece, toplumdaki küçük bir azınlığın, büyük bir çoğunluğu sömürmesine son verilerek mevcut düzenden acı çeken geniş kitleler kurtarılmış olacak; ve ancak böylece refahın tüm toplum kesimlerine yayılarak, toplumsal zenginlik kaynaklarının, aynı zamanda, sömürü, zulüm ve yoksulluğun da kaynakları olması önlenecektir.

İŞÇİ sınıfı bu devrimci sürecin başını çekmek ve sonuna kadar götürmek zorundadır. Çünkü işçi sınıfı, üretim araçlarının özel mülkiyetinden yoksundur. Buna karşılık mevcut düzenden zarar gören ve acı çeken diğer toplum kesimleri, üretimdeki objektif konumları gereği özel mülkiyet alanında kalırlar. Ve mevcut üretim ilişkilerinin, sosyalist mülkiyet ilişkileri ile değiştirilmesinde öncü rol oynayamazlar. Bu nedenle işçi sınıfımızın, toplumdaki tüm öteki sınıf ve tabakalardan, onların dünya görüşlerinden ve ideolojilerinden bağımsız örgütlenmesi, politikasını kendi nihaî hedefi doğrultusunda bağımsızca belirlemesi şarttır.

BUNUNLA birlikte işçi sınıfının siyasî hareketi, toplumdaki tüm sömürülen ve baskı altında tutulan diğer toplum kesimlerine, mevcut düzendeki durumlarının umutsuzluğunu ve kurtuluşlarının, ancak işçi sınıfının iktidarı ile birlikte mümkün olacağını gösterir. Onları kendi mücadelesinin şaşmaz bir tabiat kanunu gibi işleyen bilimselliğine ve haklılığına ikna etmeye ve aynı saflarda mücadeleye katmaya çalışır.

ÜLKEMİZDE, gerek sömürüye karşı yürütmekte olduğu ekonomik mücadelesini yönlendirebilmesi, gerekse emperyalizme ve yerli ortaklarına karşı sürdürdüğü bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesini başarıya ulaştırabilmesi için, işçi sınıfımızın örgütlü siyasî mücadele yürütmesi şarttır. Ancak böyle yapmakla iktidar mücadelesi verebilmesi, iktidara gelmesi ve iktidarında uygulayacağı bir seri köklü girişimlerle kendinin ve geniş yığınların geleceğini kasteden halk düşmanı komplo ve sabotajları önleyerek, halkın çıkarlarını koruması gerçekleşebilir. Ancak, böyle yapmakla, bütün halkın kurtuluşunu sağlayacak olan kendi nihaî hedefi doğrultusunda, toplumun yeniden şekillendirilmesi mümkün olur.

İŞTE, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin görevi, Türkiye İşçi sınıfını bilimsel olarak zorunlu bu iktidar hedefine doğru yöneltmek ve bu mücadelesinde onu örgütlemek ve ona bilinç, birlik ve mücadele azmi kazandırmaktır.

TÜRKİYE kapitalizminin gelişimindeki tekelci nitelik, burjuva demokrasisinin yaygınlaşıp kökleşmesine meydan vermemiştir. Burjuvazinin ırkçılığı ve şovenizmi de burjuva diktatörlüğünü besleyip güçlendirmiştir. Bunlara, etkin bir şekilde varlığını sürdüren kapitalizm öncesinden kalma keyfi davranışlar ve baskı yöntemleri eklenince kısıtlı burjuva demokrasisinin sınırlarının genişletilmesi büyük ölçüde zorlaşmaktadır. Faşist akımların varlığını sürdürmesine yol açan bu ortamda, tekelci burjuvazi, zorlandığında ve şartlar elverdiğinde faşist yönetimler getirmek için tereddüt etmemektedir. Bütün bu şartlar DEMOKRASİ mücadelesinin ne ölçüde hayati olduğunu gösterir.

ÜLKEMİZDEKİ halk düşmanı egemen güçler emperyalizmle işbirliği içindedirler. Kendi çıkarları ile emperyalizmin çıkarları öylesine iç içe girmiştir ki, onların emperyalizmden bağımsız bir tutum göstermeleri, bilimsel olarak mümkün değildir. Halkımızın sömürülmesinde işbirliği içinde olan emperyalizm ve yerli ortakları, onun baskı altında tutulmasında da, ortak çıkarlarının sürmesi açısından işbirliği yapmak durumundadırlar. O halde halkımızın emperyalizme karşı sürdürdüğü bağımsızlık mücadelesi, fiilen onun yerli ortaklarını ve bu ikisinin sömürü ve baskılarının devamını gerçekleştiren iktidarları karşısına almak zorundadır. Bu durumda bağımsızlık mücadelesi, demokrasi mücadelesi ile bir bütün teşkil eder.

İŞTE bu durumda, işçi sınıfımızın yakın hedefi, emperyalizme bağımlı tekelci burjuvazinin ve müttefiklerinin egemenliğine son vererek bağımsızlığın ve demokrasinin gerçekleştirilmesidir. Bu hedef, işçi sınıfının örgütlü öncülüğünde halkın demokratik iktidarını mümkün ve zorunlu kılar. Halkın demokratik iktidarının kurulması için sürdürülen mücadele, ülkemizde çıkarları bağımsızlık, demokrasi ve özgürlükten yana olan tüm toplum kesimlerinin birlikteliğini gerektirir. Bu gereksinim HALK CEPHESİ'nde somutlanır. Halk Cephesinin temelini işçi - köylü ittifakı oluşturur.

ÜLKEMIZDE üretici güçlerin gelişim seviyesi, bağımsızlık ve demokrasi doğrultusundaki girişimlerde, halkımızı, sosyalist taleplerle de karşı karşıya getirir. Toplumumuzda işçi sınıfının bağımsız ve yönlendirici bir sınıf olarak yeralmasının yol açtığı bu durum, demokratik halk iktidarının daha ilk adımda, sosyalizm doğrultusundaki köklü dönüşümlerini mümkün ve zorunlu kılar. O halde Türkiye'de BAĞIMSIZLIK ve DEMOKRASİ için verilen mücadele, SOSYALİZM için verilen mücadele ile birleşir ve tamamlanır.

TÜRKİYE Sosyalist İşçi Partisi, demokratik halk iktidarına giden yolda, halkımızın sürdürmekte olduğu bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde, emperyalizme ve gerici iktidarlara yönelen bütün anti - emperyalist ve anti - faşist girişimleri destekler, bu gibi hareketleri işçi sınıfının nihai çıkarları doğrultusunda, yörüngesine almaya çaba gösterir.

ANCAK, emperyalizme bağımlılığı, tekelci sermayenin egemenliğini ve anti - demokratik baskıları daha ince metodlarla pekiştirip yaygınlaştıran her türlü reform görüşlerini tümüyle reddeder. Yine işçi sınıfının mücadelesini yolundan saptırıp, burjuvazinin çıkarlarının peşine takarak ona zarar veren her türlü sapmaya; revizyonizme, troçkizme, sol maceracılığa ve işçi sınıfı dışı bir akım olan anarşizme karşı kararlı bir şekilde mücadele eder. Başlangıçta bir sapma olarak ortaya çıkıp, bugün işçi sınıfı biliminin karşısında yer alan ve işçi sınıfına düşman bir akım olan maoizme karşı amansızca savaşır.

Partimiz, işçi sınıfımız önderliğindeki, demokratik halk iktidarının görevlerini şöyle tespit eder :

SİYASİ GÖREVLER

- Ülkemizi emperyalizme bağlayan bütün siyasî, askeri, ekonomik ve kültürel anlaşmalar iptal edilecektir.
- Barışçı yanyana varolma ilkesi, dış politikanın temelini oluşturacak, haksız savaşlara son verilecek, ihtilâfların barışçıl yoldan çözümlenmesi ve genel silâhsızlanmanın sağlanması için olanca çaba gösterilecektir.
- Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesine tümüyle uygun bir politika izlenilecektir.
- Başta komşularımız olmak üzere, gereken bütün ülkelerle dostluk ve saldırmazlık anlaşmaları yapılacaktır.
- Dünya devrimci sürecinin gerektirdiği enternasyonal dayanışmanın görevleri eksiksiz yerine getirilecek, anti - emperyalist politika, emperyalizm tüm dünyada kesin yenilgiye uğratılana kadar kararlılıkla yürütülecektir.
- Tüm yabancı sermaye millileştirilecek ve yabancı sermaye ve kredi ilişkileri halkın yararına demokratik halk devleti tarafından düzenlenecektir.
- Uluslararası plânda faşizm ve ırkçılıkla kararlı bir mücadele yürütülecek faşist ve ırkçı yönetimlerle her türlü ilişki kesilecektir.
- Anayasa, geniş halk kitlelerinin hayati çıkarlarını ve halkın demokratik iktidarını teminat altına alacak şekilde, ırk, dil, cins, mezhep ve renk ayrımına bakılmaksızın, tümüyle demokratlaştırılacaktır.
- Bu anayasaya aykırı bütün kanunlar ve mevzuat kaldırılacak, geniş yığınların örgütlenme, söz ve fikir özgürlüğü, doğrudan yönetime katılma ve benzeri hakları halkın egemenliği doğrultusunda düzenlenecektir.
- Adaletin halk yararına işlemesi için gerekli dönüşümler yapılacak, mahkemeler halkın oyuyla oluşturulacaktır.
- Yurttaşların seçme ve seçilme hakları üzerindeki tüm kısıtlamalara son verilecek, seçmenler, temsilcilerini istedikleri anda oy çoğunluğuyla görevden alma hakkına sahip olacaklardır.
- Devlet, bütünüyle, demokratik halk iktidarının koruyucusu ve bekçisi haline getirilecektir.
- Halkın, gittikçe artan bir oranda, devlet yönetimine aktif bir şekilde katılması sağlanacaktır.
- Her türlü faşist, ırkçı, gerici, halk düşmanı örgüt kapatılacak, yeniden örgütlenmelerine ve propagandasına fırsat verilmeyecektir.
- Her türlü halk düşmanı komplonun ve sabotajın, provokasyonun ve açık saldırıların karşısında, halkın kazanımlarını savunabilmesi için, gönüllü örgütlenmesi gerçekleştirilecektir.
- Halkın, kendi demokratik iktidarını siyasi ve kitle örgütleri yoluyla yönlendirmesi ve denetlemesi gerçekleştirilecektir.
- Devletin bütün yönetici kademeleri seçimle oluşturulacaktır.
- Dinin devlet ile olan her türlü ilişkisi kesilecek, din tamamıyla kendi haline bırakılacak, din ve mezhep üzerindeki baskılara son verilecektir.

EKONOMİK GÖREVLER

1 — Millileştirmeler :

- Büyük fabrikalar, büyük kapitalist çiftlikler, bankalar, sigorta şirketleri, dış ticaret ve büyük ticarî işletmeler, büyük ulaştırma vasıta ve tesisleri büyük mülkler, tabii servetler, plânlı halk ekonomisine gerekli olmayıp, tüketime hizmet eden kuruluşlar, diğer büyük kapitalist işletmeler ve ağa toprakları bütünüyle millileştirilip demokratik halk iktidarının emrine ve çalışanların yönetim ve denetimine verilecektir.

2 — Merkezi Planlama :

- Ekonomi, halk iktidarının yönetim ve denetiminde merkezi olarak plânlanacak, bu plânlama ile üretimdeki anarşinin ve ekonomik bağımlılığa yol açan maddi şartların ortadan kalkması, teknolojinin gelişmesi, işgücünün kalitesinin yükseltilmesi sağlanacak ve neyin, niçin, nasıl ve nerede üretileceği merkezi olarak tesbit edilecek, sosyal gelişmenin bütün alanları plânlı bir eşgüdüme sokularak, kol ve kafa emeği arasındaki çelişkinin kaldırılması yönünde tüm imkânlar seferber edilecektir.

3 — Kırsal Ekonomi :

- İhtiyacı olan köylülere, topraksız ve az topraklı köylüler ilk plâna alınarak bedelsiz olarak toprak dağıtılacak ve kollektif tarıma doğru yönlendirilmeleri için teşvik ve ikna edilecektir.
- Makine, sulama, gübre gibi imkânlar sağlanarak tarımın ve hayvancılığın ve balıkçılığın geleneksel geriliğine son verilerek ve yükselen üretkenlik ile birlikte ürtimin hızla artması sağlanacaktır.
- Emekçi köylünün bağımlılık ilişkileri içinde kalmasına sebep olan her türlü borçlanmalar kaldırılarak insanca yaşaması ve özgürce üretime devam etmesi için gerekli yardım, teşvik, kolaylık vb. sağlanacaktır.
- Devlet çiftlikleri ve millileştirilen kapitalist çiftlikler, işçilerin yönetim ve denetiminde, daha ileri bir teknoloji ile üretimine devam edecektir.
- Ormancılık, sınaî üretime yönlendirilecek şekilde demokratik halk iktidarı tarafından ele alınacak, orman köylülerinin emeğinin daha verimli olarak değerlendirilmesi için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

SOSYAL GÖREVLER

1 — Genel Olarak :

- İşsizliğe son verilecek, çalışabilecek yaş ve güçte olan herkese iş temin edilecek, çalışmayan yemeyecektir.
- Çalışan insanın bilimsel olarak alması gerekli temel besleyici maddeler-

den her yurttaşın eksiksiz yararlanması sağlanacak, açlığın ve eksik beslenmenin maddi şartları kaldırılacaktır.

- Her türlü sağlık hizmeti sosyalleştirilerek hiçbir ayrıcalık gözetmeksizin tüm yurttaşlara, devlet tarafından bedelsiz olarak sağlanacak, sağlık nedenleriyle çalışamayanların geçimleri temin edilecek ve gerekli dinlenme hizmetleri devletçe düzenlenecektir.
- Emeklilerin ve bedeni yetersizlikten dolayı çalışamayacak durumda olanların geçimlerinin sağlanması, devletin sosyal görevidir.
- Bütün yurttaşlara düşük bir kira bedeli karşılığında günün sosyal ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde konut temin edilecektir.
- Dolaylı vergiler tümüyle kaldırılacak, gelir vergisi, çalışan halkın çıkarları doğrultusunda müterakki olarak düzenlenecektir.
- Eğitim, kültür, sanat ve spor, sosyalist toplumun kuruculuğuna ve güçlendirilmesine aktif olarak katılacak kollektif insanın yetişmesine hizmet edecek şekilde sosyalleştirilecektir. Kültürlerin gelişmesini önleyen engeller bütünüyle kaldırılacak ve hızla gelişip serpilmeleri için, halkın iktidarı tüm imkânları seferber edecektir.

2 — İşçiler İçin :

- Her işçinin dilediği yerde ve işde çalışması sağlanacaktır.
- İşçiler, işyerinin yönetimine ve denetimine katılacaklar ve son söz hakkı, demokratik halk iktidarının politikası ve tesbit ettiği hedefler doğrultusunda, işçilerde bulunacaktır.
- İşçi sınıfının sendikal hareketindeki bölünmelerin ve dağınıklığın giderilmesi için tedbirler alınacak, işçilerin ülke çapında tek bir sendikal birlik içinde toplanmaları sağlanacaktır.
- Her işçiye emeği karşılığında ücret ödenecektir.

3 — Köylülük İçin :

- Kırsal alanlardaki baskı ve nüfuzun tamamıyla yokedilmesi ve yeniden gelişmesinin önlenmesi için, yönetiminde yoksul köylülerin ağırlıkta olduğu demokratik köy komiteleri kurulacak ve mahalli ekonomik, sosyal yönetim, halk iktidarının politikası ve direktifleri doğrultusunda bu komitelerin elinde olacaktır.
- Gizli işsizliğe son verilecek, köylerdeki âtıl işgücünün sanayiye aktarılması için plânlı bir çalışma yürütülecektir.
- Köy ile şehir arasındaki farkın kapanması ve köylerin şehir standardına yükselmesi için, toplumsal gelişme perspektifi paralelinde gerekli düzenleme ve yatırımlara başlanacaktır.

4 — Diğer Çalışanlar İçin :

- İşçiler dışındaki bütün çalışanların bir bütünsellik içinde sendikal ve mesleki örgütlenmeleri sağlanacaktır.

5 — Kadınlar İçin :

- Sömürücü toplumların yarattığı kadın - erkek eşitsizliklerinin giderilmesi ve kadınların, ev hayatının köleleştirici etkisinden kurtarılıp yaratıcı güçlerinin geliştirilmesi sağlanacak, organizmasına zararlı olan alanlarda çalışmaları önlenecek ve kadın - erkek ayrımı gözetilmeden, eşit işe eşit ücret prensibi uygulanacaktır.
- İnsanlık onurunu ayaklar altına alan fuhuş kesin olarak yasaklanacak, fuhuşun tuzağından kurtulan kadınların onurlu bir hayata kavuşmaları için iş sağlanacak, fuhuşu yaratan maddî şartlar kaldırılacaktır.

6 — Gençlik İçin :

- Gençlik dinamizminin halk yararına yönlendirilmesi, toplumun geleceğinin daha ileri bir seviyeye ulaştırılması için, tavırda bağımlı, örgütsel olarak bağımsız sosyalist gençlik örgütlenmesi tüm çalışan ve öğrenci gençliği kapsayacak şekilde yurt sathına yayılacak, diğer demokratik ve mesleki gençlik örgütleri teşvik edilerek gençliğin tümüyle örgütlü bir bütünlüğe kavuşması sağlanacaktır. Böylece, üretime dönük girişimlerde gençliğin gönüllü yardımı teşkilâtlandırılacaktır.

7 — Çocuklar İçin :

- Çocuklar toplumun en değerli varlık hazinesidir. Yarının insanını ve toplumunu oluşturacak çocukların, bu doğrultuda yetişmeleri için, devlet ile aile tam bir işbirliği içinde olacak, devlet, tüm sosyal imkânlarını bedelsiz olarak, çocuğun sosyalist toplumun insanı olarak yetişmesine seferber edecektir.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi demokratik halk iktidarına giden yolda, halkımızın acil demokratik taleplerinin karşılanması, işçi sınıfımızın korunup güçlendirilmesi ve onun temel müttefiki köylülerin acil taleplerinin gerçekleştirilmesi için sürekli mücadele yürütür.

Kendisi ile birlikte tüm çalışan halkımızı da kurtuluşa götürecek olan işçi sınıfımızın ve halkın kurtuluşunun ilk adımı olan Demokratik Halk İktidarının gerçekleştirilmesi amacıyla Partimiz, bu programını hayata geçirmeye çalışır ve tüm bağımsızlık, demokrasi güçlerini bu program doğrultusunda birlikte mücadeleye çağırır.

PROGRAMA EK

DEMOKRATİK HALK İKTİDARINA GİDEN YOLDA HALKIMIZIN ACİL TALEPLERİ

1 — Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, ülkemizin demokratlaşması ve bağımsızlaşması doğrultusunda şunları talep eder:

- Anayasada yapılan anti-demokratik değişikliklerin iptal edilmesi, Anayasanın çalışan halkın yararına demokratlaştırılması.
- Fikir ve örgütlenme özgürlüğünü engelleyen her türlü ceza kanunu maddesinin kaldırılması.
- Kitap ve yayın yasaklamalarının, yayın toplanmasıyla ilgili her türlü yasa maddesinin kaldırılması.
- Kamu hizmeti gören devlet kontrolündeki basın ve yayın kurumlarının demokratlaştırılması.
- Çalışan halkın ekonomik-demokratik, mesleki ve kültürel her türlü örgütlenmesini ve faaliyetini engelleyen yasal mevzuatın kaldırılması.
- İşçi-memur ayrımı yapılmaksızın tüm çalışanlara grevli, toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkının tanınması.
- Siyasi Partiler ve seçim kanununun demokratlaştırılması, bütün halkın hayatın her alanında ve her sosyal ve ekonomik birimde, siyasî örgütlenme dahil olmak üzere, serbestçe örgütlenmesini sağlayacak hale getirilmesi, her türlü siyasî faaliyet önündeki engellerin kaldırılması.
- Parti, sendika, dernek ve kuruluşların uluslararası ilişkileri üzerindeki bütün kısıtlamaların kaldırılması.
- Siyasi nedenlerle yurt dışına çıkılmasına uygulanan anti-demokratik kısıtlamaların kaldırılması.
- Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı kararlarının etkin bir şekilde hayata geçirilmesi.
- 1 Mayıs'ın işçi günü, 8 Mart'ın Uluslararası Emekçi Kadınlar Günü, 10 Kasım'ın Gençlik Günü olarak kabul edilmesi.
- Seçme yaşının 18'e, seçilme yaşının 21'e indirilmesi.
- Öğrenimdeki bilim ve öğrenim özgürlüğünü kısıtlayan, öğrencilerin demokratik örgütlenmesini engelleyen tüm antidemokratik mevzuat ve uygulamaların kaldırılması.
- Yüksek öğrenime giriş üzerindeki kısıtlamaların tümüyle kaldırılması, her öğrencinin istediği yerde ve dalda yüksek öğrenim görmesinin sağlanması.
- Adalet mekanizmasının iktidarların tesirine maruz kalmayacak şekilde düzenlenmesi, devlet güvenlik mahkemeleri ve askerî mahkemelerin kal-

dırılması, savcıların tayininin hakimlerle aynı esasa getirilmesi, mahkemelerin halkın oyuyla işbaşına gelmesinin sağlanması.

- Bütün siyasi hükümlü ve tutukluların serbest bırakılması.
- İdam cezasının kaldırılması.
- Başta 12 Mart dönemi sorumluları olmak üzere, bütün faşist uygulamaların sorumlularının yargılanması.
- Gözaltı süresinin hiçbir durumda 24 saati geçmemesi.
- Devlet mekanizmasındaki faşist ve gerici unsurların ayıklanması, demokrat kıyımına son verilmesi.
- Senatonun kaldırılması, tek meclis sisteminin yürürlüğe konması.
- Irkçı, şoven baskı ve uygulamalara, asimilasyon ve jenosid politikasına son verilmesi, özgürce gelişmenin bütün engellerinin kaldırılması.
- Toplum polisinin kaldırılması.
- Jandarma, komando ve polis baskısına son verilmesi, dayak, işkence ve keyfi muamelelerin ve rüşvetin sona erdirilmesi, sorumlularının mutlaka kovuşturulması.
- Hangi nedenle olursa olsun, kolluk kuvvetleri görevlilerinin suçsuz bir yurttaşı özgürlüğünden alıkoyması suç sayılmalı ve sorumluları cezalandırılmalıdır.
- Suçun niteliği ne olursa olsun gözaltına alınmış bütün kimselerin, kimlik saptaması da dahil olmak üzere tüm sorgularının yargıç yönetiminde ve kendi seçtiği avukat önünde yapılması.
- Emperyalizmin her türlü ekonomik, siyasi ve askeri örgütünden derhal çekilinmelidir.
- Sağlık hizmetlerinin tüm yurttaşlara parasız olarak sağlanması.
- Gecekondu yıkımının kesin olarak yasaklanması.
- Kiraların her belediye çevresinde, sendikaların, belediyelerin ve kiracı temsilcilerinin katılacağı bir komisyon tarafından tespit edilmesi.
- Fuhuşun kesin olarak yasaklanması, teşvik edenlerin cezalarının ağırlaştırılması.
- Dolaysız vergilerin kaldırılması, gelir vergisindeki adaletsiz duruma son verilerek giderilmesi ve müterakki sisteminin gerçekleştirilmesi.

2 — Türkiye Sosyalist İşçi Partisi işçi sınıfımızın korunup geliştirilmesi için şunları talep eder:

- Sekiz saatlik işgününün her yerde uygulanması.
- Hafta sonu tatilinin iki gün olması.
- Fazla mesainin yasaklanması.
- 16 yaşından küçüklerin çalıştırılmasının yasaklanması, 16 - 18 yaş arasındakilerin işgücünün 6 saatle sınırlandırılması.
- Kadın sağlığına zarar veren alanlarda kadınların çalıştırılması yasaklanmalıdır.
- Kadın - erkek ayrımı yapılmadan eşit işe eşit ücret ödenmesi.

- Ne sebeple olursa olsun işçinin ücretinden kesinti yapılmasının yasaklanması.
- İşçilerin işten çıkartılmalarına, işyerlerinde işçilerden seçilmiş disiplin komitesi kararı dışında kimsenin yetkisi olmamalıdır.
- İşçilerin memur statüsüne sokulmasının önlenmesi.
- Asgari ücretin, işçinin kendisinin ve ailesinin bilimsel olarak tesbit edilmiş yaşama standardını karşılayacak şekilde, her belediye çevresinde, belediye ve sendika temsilcilerinden oluşacak asgari ücret komiteleri tarafından belirlenmesi ve her yıl yeniden saptanması.
- İşsizlik sigortası kurulması.
- Mevcut sigorta kurumlarının, kesin olarak işçi temsilcilerinin denetimine ve yönetimine verilmesi.
- İş kanununun demokratlaştırılması.
- Genel grev ve dayanışma grevinin yasalaşması.
- Tarım - İş kanununun çıkarılması.
- Lokavtın kaldırılması ve suç sayılması.
- Her türlü grev hakkı üzerindeki bütün kısıtlamaların kaldırılması, grev hakkına hiçbir önşart koşulmaması.
- Sendikalar ve Toplu Sözleşme Kanununun tümüyle demokratlaştırılması.
- Çalışma hayatını ilgilendiren her türlü mevzuatın demokratlaştırılması.
- İşçi sağlığına zararlı işkolları için ve iş kazalarına karşı koruyucu tedbirler kanunlaştırılması ve denetiminin işçi temsilcileri tarafından yapılması.
- Çalışanların korunması ile ilgili kanunları çiğneyen işverenler için cezai müeyyidenin arttırılması ve cezalandırılmalarının mutlaka sağlanması.
- Bölge çalışma müfettişlerinin çalışma bakanlığının emrinden çıkarılması atama ve terfi işlemlerinin meslek örgütleri tarafından yapılması.
- İşçilerin ekonomik sorunlarıyla ilgili davaların tek celsede sonuçlanması.
- İş ve İşçi Bulma Kurumları işçi temsilcilerinin yönetim ve denetimine verilmelidir.
- Kamu ve özel sektöre bağlı işyerlerinde ve her belediye sınırı içinde çalışanların çocukları için yeterli kadar kreş, yuva ve bakımevleri açılması.

3 — Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, işçi sınıfımızın en yakın müttefiki olan emekçi köylülük için şunları talep eder :

- Topraksız ve az topraklı köylüye geçimini sağlayacak kadar toprak verilmelidir.
- Emekçi köylüye, tefecinin, ağanın ve aracının sömürü ve baskısından kurtulacak biçimde yeterli kredi temin edilmesi, tefeciliğin kesin olarak yasaklanması, taban fiyatların emekçi köylüyü gözetecek şekilde tesbit edilmesi.
- Emekçi köylülüğün, tarımda ve hayvancılıkta, üretimi arttıracak ileri teknolojiden yararlanması için gerekli kolaylıkların gösterilmesi.

- Emekçi köylülüğün kooperatif, birlik vb. ekonomik ve demokratik örgütlenmesi önündeki her türlü anti - demokratik engeller kaldırılmalıdır.
- Emekçi köylülüğün tefeciler ve bankalara olan tüm borçları silinmeli ve ipotekler kaldırılmalıdır. Tefecilik yapanlar ağır hapisle cezalandırılmalıdır.
- Özel durumları olan orman ve dağ köylülerinin ürünlerinin değerlendirilmesinde gerekli kolaylıkların gösterilmesi, yaşama ve çalışma şartlarının köylüler yararına düzenlenmesi.
- Kırsal kesimlerdeki her türlü ataerkil bağımlılık ilişkilerinin devamına yol açan maddi ve sosyal olumsuzlukların tasfiyesi için gerekli tedbirler alınmalıdır.

Kendisi ile birlikte tüm çalışan halkımızı da kurtuluşa götürecek olan işçi sınıfımızın ve halkın kurtuluşunun ilk adımı olan Demokratik Halk Iktidarının gerçekleştirilmesi amacıyla Partimiz, bu programını hayata geçirmeye çalışır ve tüm bağımsızlık, demokrasi güçlerini bu Program doğrultusunda birlikte mücadeleye çağırır.

TSİP I. PARTİ KONGRESİ KARARLARI

GEREKÇE

Partimizin programı ışığında bir dahaki Parti Kongresine kadar geçecek iki yıllık süre boyunca Partimizin faaliyetini yönlendirecek kongre kararlarına esas alınabilecek sosyo-ekonomik gelişme perspektifi kısaca şöyle özetlenebilir:

Dünya devrimci süreci karşısında devamlı gerileyen emperyalizm, Orta Doğu'da tutunmak için olağanüstü çaba göstermekte, yer yer geçici başarılar elde etmektedir. Bu nedenle emperyalizm ülkemizin geleceğini daha iyi kontrol etmek için var gücüyle çaba göstermektedir. Yerli egemen güçler ve onların mevcut temsilcisi MC iktidarı, emperyalizmden aldığı güç ve destekle emekçi halkımız üzerinde baskı ve zulüm uygulamalarını yoğunlaştırmakta, dünya emperyalist-kapitalist sisteminin genel krizini daha şiddetli bir şekilde hisseden Türkiye ekonomisini, tüm kaynaklarını, temsil ettiği dış ve iç çıkarlar doğrultusunda ve halkımızın acil ihtiyaçlarını hiçe sayarak har vurup harman savurmakta, bu yüzden karşılaştığı güçlükler nedeniyle yükselen halk muhalefeti karşısında, faşizmi yeniden tezgâhlamanın yollarını aramaktadır. Ama gerek demokrasiden yana güçlüklerin tepkisi, gerekse dünya devrimci sürecinin yumuşama politikası, açık

kapalı faşist bir diktatörlüğün kurulmasını engellemektedir.

Bu durumda MC iktidarıyla kendileri için istikrarlı bir yönetim sağlayamayan egemen güçlerin bir bölümü, son zamanlarda yönetimi iyice sağa kayan sosyal-demokrasiyi iktidar alternatifi olarak görmeye ve hazırlamaya çalışmaktadırlar. Ülkemizde güçlü ve birliğini sağlamış bir sosyalist hareketin olmayışı, geniş kitlelerin demokrasi umutlarını sosyal demokrasinin iktidarına bağlamalarına sebep olmaktadır. Bu durum önümüzdeki dönemde sosyal demokrasinin siyasî iktidarının şansını arttırmaktadır.

Sosyal demokrasinin iktidarı, kendisine umut bağlayan yığınların hayatın kendisinden öğrenmeleri için çok önemli dersler getirecektir. İşte önümüzdeki dönemde Partimize düşen görevin önemi bu noktada ortaya çıkmaktadır. Gerçekten Kongremizin hemen ertesinden başlayarak var gücümüzle çalışmadığımız, işçi sınıfımız başta olmak üzere tüm halkımızı bir yandan mevcut halk düşmanı iktidara karşı mücadeleye yönlendirirken, öte yandan da sosyal demokrasinin müstakbel iktidarının getireceklerini, onu MC ile asla aynı sepete koymadan açıkça gözler önüne sermediğimiz, sosyalist hareketin birliği doğrultusunda önemli adımlar atamadığımız ve sosyal demokrasiyi aşan kitlelere başta ÖRGÜT olmak üzere gereken hedefler gösteremediğimiz takdirde görevimizi başarmaktan uzak olacağımız gibi, bu çaresiz durumu izleyecek toplumsal olumsuzlukların da sorumlusu haline geleceğimiz açıktır.

Sosyal demokrasinin iktidarı gerçekleşsin gerçekleşmesin önümüzdeki iki yıl sosyalist hareketimizin güçlenme dönemi olacaktır. Esas ağırlık, işçi sınıfımız başta olmak üzere tüm halkımızın ÖRGÜTLENMESİNE verilecektir. (Bu dönem, sosyalist hareketimizin, işçi sınıfının kendiliğinden hareketini kucaklamak, onunla kaynaşma ve ona yön verme dönemi olacaktır. Türkiye'de sosyalist hareketin güçsüzlüğüne karşılık yaygın ve yoğun bir sosyalist potansiyel vardır.) Sosyalist hareketimiz bu potansiyelin büyük bir bölümünü tek bir merkezden yönlendirecek olgunluğa kavuşacak, halkımızın güvenini kazanacak ve onun kurtuluşunun tek yolunun kendi çabasından geçtiğini göstererek, halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin öncülüğünü fiilen yerine getirecektir.

I. PARTİ ÇALIŞMALARIYLA İLGİLİ KARARLAR

1. ÖRGÜTLENME

1.1. Parti teşkilâtlarının yaygınlaştırılması ve güçlendirilmesi :

Türkiye Sosyalist İşçi Partisinin mevcut örgütlenmesi yetersizdir. Bu sebeple örgütlenme meselesi önümüzdeki dönemde ciddi bir şekilde ele alınarak:

1.1.1. Amaç 67 ilin hepsinde ilçe teşkilâtlarıyla birlikte örgütlenmenin yayılmasıdır. Partimiz önümüzdeki iki yıllık dönem sonucunda nüfusu elli binin üstünde olan tüm yerleşim merkezlerinde örgütlü olmayı hedeflemelidir. Elbetteki örgütlenme açısından nüfus tek kıstas olamaz. Devrimci ve demokratik birikimin gelişkinlik düzeyi de hesaba katılarak bu hedef büyük ölçüde aşılmaya çalışılacaktır.

1.1.2. Seçimlere katılmak için gerekli örgütlenme; (15 ilde bütün ilçeleriyle birlikte teşkilât açmış olmak) en geç 1976 sonuna kadar gerçekleştirmeyi beklemektedir.

1.1.3. - Köylülüğün örgütlenmesi doğrultusunda çalışmak Partimizin yetersiz kaldığı bir alandır. Önümüzdeki dönemde, özellikle köy temsilcilikleri kanalından Parti, kırsal kesimde propaganda ve örgütlenme çalışmaları yapmalıdır.

Bunun için, genel merkez ayrıntılı bir çalışma yöntem ve programı tesbit etmeli, taşra teşkilâtlarımız ise köy temsilciliklerinin oluşturulmasına çalışmalıdır.

1.1.4. Ayrıca bunun için ilçe seviyesinin altında parti örgütlenmesi yasağına karşı yürütülecek demokratik mücadelenin başarıyla sonuçlanması ölçüsünde üretim ve yerleşim alanları esasına göre parti organlarının yayılmasını sağlamak Partimizin örgütlenme hedeflerinden biri olacak.

1.1.5. Başlangıçtan beri Partimizde titizlikle uygulamaya çalıştığımız çalışma ekipleri sistemi güçlendirilmeli, zaafları giderilmeli ve bu işleyiş sağlamca yerleştirilmelidir.

1.1.6. Genel Merkezin aksaklıkları giderilmeli, düzenli bir çalışma sistemi kurulmalı, Genel Yönetim ve Merkez Yürütme Kurulları bu konuda gerekli tedbirieri almalı, Merkez Yürütme Kuruluna bağlı gerekli bürolar oluşturulmalıdır.

1.2. Sendikal örgütlenme

1.2.1. Türkiye Sosyalist İşçi Partisinin sendikalar politikası, merkezi sendikalar bürosunun acilen hazırlayacağı bir ön çalışma sonucu detaylı olarak tesbit edilip, bu politika somut bir program ile uygulanır.

1.2.2. Burjuvazinin çıkarları doğrultusunda sınıflar arası barış, denge ve kaynaşma sağlayıcı bir politika izleyen sarı sendikacılığa karşı; sınıf sendikacılığının hâkim kılınması için «en gerici sendikalarda bile çalışılmalıdır» temel ilkesi doğrultusunda, sendikal hareketin birliğini her zaman ön plânda tutarak tüm sendikal örgütlenmelerde, özellikle taban çalışmasına önem verilir.

1.2.3. Bugün işçi sınıfının ileri ekonomik örgütlenmesini temsil eden DİSK'in, gelişip güçlenmesine, politikasının ise daha ileri ve devrimci bir nitelik kazanmasına çaba gösterir.

1.2.4. Sendikaların yönetiminde parti politikasının etken olması ya da parti politikasına karşı bir tutum izlenmemesi için özellikle fabrika ve işyerinde taban çalışması esas alınır.

1.3. GENÇLK ÖRGÜTLENMESİ

1.3.1. Gençliğin sosyalist örgütlenmesi :

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi bilimsel ilkenin bir gereği olarak işçi, emekçi ve öğrenci gençliğinin örgütsel olarak bağımsız politik olarak kendi çizgisi doğrultusunda çalışacak sosyalist örgütünün acilen kurulması ve bu ilke doğrultusunda teşkilâtlanması, merkezi yayınıyla birlikte ajitasyon ve propagandayı yürütmesi yolundaki çalışmaları destekler.

Sosyalist birliğin gündemde olduğu günümüzde gençliğin sosyalist teşkilâtlanması çalışmalarında birlik hedefini asla gözden kaçırmamaya çalışır.

1.3.2. Yüksek öğrenim gençliğinin demokratik kitle örgütlenmesi:

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi üniversite ve yüksek okullarda öğrenim gören tüm gençliğin bir yandan akademik sorunlarının çözümlenmesi, bir yandan da halkımızın demokrasi ve bağımsızlık mücadelesinde örgütlü bir şekilde yer alması için bütün öğrenim birimlerinde demokratik kitle örgütlerinin gerçekleştirilmesi, bu örgütlenmenin merkezileştirilmesi doğrultusundaki demokratik çabaları destekler, her türlü sekter ve itici tutumdan kaçınır, burjuvazinin öğrenci gençliğin demokratik örgütlenmesine koyduğu anti demokratik engellerin aşılması ve örgütün geniş demokratik tabanının kitle desteğini sağlaması için bu tabana hitap edecek akade-

mik demokratik hedefler tesbit eder.

1.3.3. Ülkemizde özellikle son yıllarda gelişen geniş yığınların politikleşme süreci, orta öğrenim gençliğini de etkilemiş ve onları demokrasi ve özgürlük mücadelesinin içine çekmiştir. Bu açıdan Partimiz, orta öğrenim gençliğinin sosyal muhalefet içinde etkin bir şekilde yer almalarını sağlamak için, onların eğitim sorunlarını dile getirecek olan orta öğrenim gençliğinin demokratik kitle örgütlenmesinin gerçekleştirilmesi çabalarını destekler.

1.3.4. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi genç insanların mevcut düzenin üst yapı bozukluklarından ve yozlaşmalarından ötürü etkilenip heder olmalarını önlemek için mahallî spor kulüpleri ve kültür yuvaları örgütlenmesi ve gençlerin rağbet edeceği çekici merkezler haline getirilmesi doğrultusundaki çalışmaları destekler. Gençlerde demokrat ve yurtsever nitliklerin gelişmesi ve yetenek gösterenlerin sosyalist gençlik örgütelnmesine kazanılması için çaba göstrir.

1.4. Kadınların örgütlenmesi

Kadınlarımız en çok horlanan ve baskı gören toplum üyeleridir. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi kadınların demokratik örgütlenmelerinin kadın kitlesine maledilmesi yaygınlaştırılması için gerekli girişimleri destekler, mevcut bu nitelikteki kuruluşlar ile diyalog kurar, aynı amaca yönelik kadın örgütlenmelerinin birleştirilmeleri, merkezileştirilmesi ve birlikte hareket edebilmeleri için çaba gösterir.

1.5. Köylülerin demokratik örgütlenmesi

1.5.1. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, topraksız ve az topraklı köylülerin temelini oluşturduğu emekçi köylülüğün demokratik, yığınsal örgütlenmesine önayak olur, bu örgütlenmelerde yoksul köylülerin yönetiminde ağırlığının sağlanmasına özen gösterir. Bu örgütler bir yandan köylülerin ekonomik ve demokratik taleplerini dile getirirken, bir yandan da içlerinde yapılacak siyasî çalışmayla işçi sınıfının en yakın müttefiki olan köylüler onun siyasî hareketinin yanında mücadeleye yönlendirilir.

1.5.2. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi mevcut üretim koperatiflerinde yapılacak çalışmalarla, bunların yönetimlerinin kırsal alanlarda sömürücülerin sultasından çıkarılıp emekçi köylülerin yönetime hakim olması için mücadele verir ve kooperatiflerin emekçi köylülere hizmet edecek şekilde yeniden düzenlenmesine çaba harcar.

1,5.3. Türkiy Sosyalist İşçi Partisi emekçi köylülüğe ulaşmada yapı, tarım ve yeraltı madenleri işkollarındaki işçilerin ve köy aydınlarının önemini

göz önünde tutarak bu alanlarda çalışmalarını yoğunlaştırır.

1.6. Meslek örgütlenmeleri

Çeşitli kesimlerde çalışan aydınların, teknik personelin vb. meslek örgütlerinin, birer kitle örgütleri olarak üyelerinin mesleki ve demokratik haklarının elde edilip genişletilmesi amacı doğrultusunda yönlenmeleri ve sosyalist hareketimiz ile iyi ilişkiler içinde bir tutum izlemeleri için bu örgütlerin tabanlarında kitle çalışması gereklidir. Ülkemizde sosyalizme bir hayli yakınlık duyan bu unsurların kitlesel olarak işçi sınıfının siyasî hareketinin yörüngesine kazanılmalıdır.

1.7. Diğer çalışanların ve küçük üreticilerin örgütlenmesi:

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, kapitalistleşmeden şehir ve kasabalarda zarar gören, günden güne durumları kötüleşen ve bu kötüleşmenin gerçek nedenini bilince çıkartamadığı için çoğu kez sömürü ve baskı güçlerinin vurucu gücü haline gelen esnaf, zanaatkâr vb. küçük burjuva zümrelerin — işleyişi ne kadar gerici olursa olsun — mevcut örgütlenmesinde çalışma yürütür, bu örgütlerin demokratlaşması için çaba gösterir, çoğunluğu birer emekçi olan bu unsurların egemen sömürücülere karşı mücadeleye kazanılmasına çalışır, örgütlü olmadıkları yerde örgütlenmeleri için çaba gösterir.

1.8. Halkımızın örgütlenme ihtiyacının yarattığı pekçok mahalli kuruluş, kültür dernekleri vb. vardır. Bunlar geniş çalışan halk kesimlerinin en kolayca, çekinmeden ve yabancılık duymadan biraraya geldikleri ve politik sohbetlerde bulundukları yerlerdir. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi bu gibi örgütlenmelerde çalışma yürüterek geniş yığınların temel politik kazanımlarına ve yerel görevlerinin yerine getirilmesinde katkıda bulunur. Ve onları işçi sınıfının siyasî çizgisine çekecek çalışmalar yapar. Ayrıca böylesi kuruluşların bulunmadığı ve çalışanların boş vakitlerini kahve vb. geçirdikleri yerlerde böylesi dernekleri oluşturma girişimlerini destekler ve geniş kitlelerin kurtuluşları doğrultusunda atacakları başlangıç örgütlenme adımlarına yardımcı olur.

2. AJİTASYON VE PROPAGANDA ÇALIŞMALARI

2.1. Yayınlar

2.1.1. Parti Politikasını Destekleyen Peryodik Yayınlar

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, parti politikasını benimseyip bu doğrul-

tuda yayın yapan ve partimiz yöneticilerine, partili yazarlara sahifelerini açan haftalık, onbeş günlük ve aylık yayınların dağıtımında, satışında ve yaygın bir şekilde okunmasında sorumluluk ve görev alır. Parti politikamızın yayılmasında önemli rolü olan bu yayınların varlıklarını sürdürmeleri ve daha da yaygınlaşmaları için gerekli desteği gösterir.

2.1.2. Günlük Sosyalist Gazete

Sosyalist bir günlük gazete Türkiye Sosyalist hareketinin acil ihtiyaçlarındandır. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi** böyle bir gazetenin yayınlanmasının daha fazla gecikmesini önlemek için günlük gazetenin yayınını başlatmak amacı ile kurulmuş Anonim Şirketin hisselerinin tamamının bir an önce satılmasında elinden gelen yardımı esirgemez. Parti teşkilâtlarının ve partililerin bu konuda seferber olmalarına çaba gösterir. Sosyalist hareketin birliğine önemli katkılar getirecek olan günlük gazetenin tüm sosyalistlerin yer alacağı bir yayın olması için gereken girişimlerde bulunur, bu konudaki güvensizliklerin ve sekterliklerin üzerine giderek ortaklaşa bir yönetim sağlanmasına çözüm getirir.

2.1.3. Öğretici Broşürler

Partimiz işçi sınıfımızın ve halkımızın kurtuluşu doğrultusunda, onları bilimin temel kavramlarıyla mücehhez kılacak öğretici broşürleri belirli bir program çerçevesinde hazırlayıp yayınlamayı görev bilir. Ayrıca önümüzdeki dönemin önemli politik konularında bir program çerçevesinde broşürler yayınlanmasını sağlar. Böylesi broşürlerin hem ajitasyon hem de propaganda açısından yüksek bilinçlendirici ve örgütleyici niteliklerini hiçbir zaman gözden kaçırmaz.

2.1.4. Çeviri ve Telif Kitap Yayınları

İşçi sınıfı biliminin temellerini atan klasiklerin aslına sadık olarak işçilere ve kadrolara götürülmesi önemli bir parti görevidir. Bunun yanında Partimiz, işçi sınıfının bilimini günümüzün problemlerine uygulayarak çözüm getiren güvenilir bilim merkezlerin çalışmalarının çevirilerek yayınlanması, ayrıca ülkemizin sosyo-ekonomik yapısına bilimsel aydınlık getiren incelemelerin de yayınlanması doğrultusunda bir yayın politikası izler.

2.2. Parti içi eğitim

Bir işçi sınıfı partisinin aslî görevlerinden biri parti kadrolarını, partinin

eylem kılavuzu olan bilim ile donatmak ve kadroların sosyalist meziyetlerle takviye edilmesini sağlamaktır. Ancak böylelikle parti içinde kollektif çalışmanın ve yönetimin meziyetleri hakim olup demokratik merkeziyetçilik tam bir işlerlik kazanabileceği gibi partiyi yönlendirecek işçi liderlerin yetişmesi mümkün olur. Bu açıdan Partimiz eğitim meselesini ciddî bir şekilde ele alacak ve eğitim - propaganda sekreterliğine bağlı olarak teşkil edilecek bir merkezî eğitim bürosu vasıtasıyla geçmiş dönemin pratiğinin öğrettiği derslerden de yararlanarak:

2.2.1. Parti içi meseleleri ilgilendiren konularda partililerin merkezi bilgi sahibi olmalarını sağlayan Parti Bülteninin her ay düzenli bir şekilde aksamadan çıkartılması sağlanacaktır.

2.2.2. Aday, asıl ve yönetim kademelerindeki üyeler için, her birinin genel düzeyi gözönünde tutularak tüm parti teşkilâtlarını kapsayan kademeli bir merkezi eğitim programı düzenlenecek ve programın işleyişi denetlenecektir.

2.2.3. Genel ve özel çeşitli konularda değişik kademeler düzeyinde kurslar tertipleyen bir parti okulu oluşturulması amacıyla ön çalışmalar yapılacak ve uygulamalara başlanacaktır.

2.2.4. Merkezi bir program dahilinde tüm teşkilâtı kapsayan seri konferans ve seminerler düzenlenecektir.

2.2.5. Tüm parti üyelerini kapsayacak, sosyalist coşkunun geliştirilip, yükseltilmesi için bir eğitim programı hazırlanacaktır.

2.3. Araştırma ve inceleme

İşçi sınıfının biliminin ülkemiz toplumunun somut şartlarına uygulanması, hareketimizin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi için başta gelen gereklerden biridir. Bu amaçla, Parti merkezinden teşkil edilecek bir ideolojik kurul tarafından:

2.3.1. Türkiye toplumunun sosyo-ekonomik yapısının detaylı olarak ve somut verilere dayanarak araştırılması,

2.3.2. Toplumumuz geçmişten evrimlenen bir süreç içinde oluştuğuna göre, geçmişimizin ve özellikle Osmanlı toplumunun incelenmesi,

2.3.3. Ülkemizin emperyalizme bağımlılığı olgusunun ekonomik, siyasî, askerî ve kültürel her veçhesi ile maddî temelini ayrıntılı olarak vurgulayacak şekilde irdelenmesi,

2.3.4. Toplumsal gelişmemizin yakından izlenebilmesi ve doğru politik kararların alınmasına yardımcı olunması amacıyla gereken konularda kitlelerin eğilimlerini tespit edecek anket, araştırma v.b. yapılması,

2.3.5. Sosyalist hareketimiz tarihinin bütün yönleriyle ve sağlıklı bir biçimde incelenmesi,

2.3.6. Dünya devrimci sürecinin gelişme dinamiği ve dünya sosyalist sisteminin ilerleyişi konularında, kadroları ve kitleleri özendirici ve bilgilendirici çalışmalar yapılması, **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi**'nin ideolojik görevleri kapsamındadır.

2.4. İdeolojik mücadele

Parti üyelerinin işçi sınıfının bilimiyle donatılarak ideolojik seviyelerinin yükseltilmesi, aynı zamanda burjuva ideolojilerine ve sapmalara karşı amansız mücadele yürütmekle mümkündür.

Bu amaçla, **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,**

2.4.1. Anti - sovyetik milliyetçi ve hegemonyacı tutumundan ötürü, ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi karşısında yer alan ve evrensel bir sapma olarak başlayıp işçi sınıfı hareketi dışına düşen ve en tehlikeli, en fazla işçi sınıfı düşmanı olan maoculuğun, Türkiye'de «gelişmesi» için müsait ortamın varlığını da gözönünde tutarak, duygusal değil, bilimsel plânda amansız ideolojik mücadele yürütmeyi özellikle bu sapmaya yönelimin sınıfsal ve üst yapıdan kaynaklanan maddî temellerinin incelenip teşhir edilmesini görev bilir.

2.4.2. Evrensel bir sapma olan «sol»-kanat revizyonizmine, (sol maceracılığa) karşı işçi sınıfı hareketine verdiği zararlar vurgulanarak sürekli ideolojik mücadele yürütür, ancak bu sapmanın, maoizmle aynı sepete konularak halk düşmanı sayılması gibi sekter tutumuna düşmez, bu sapmaya savrulmuş kadrolar içinde işçi sınıfı mücadelesine kazanılabilecek pek çok unsurun bulunması bir yana, bu çizginin demokrasi ve bağımsızlık mücadelesinin pek çok özgül durumlarında yer alabileceği ve işçi sınıfı politikasının bu esnekliği göstermesi gerektiği gözden uzak tutulmadan özellikle öğrenci gençlik içinde gelişme imkânı bulan «sol»-kanat revizyonizminin yaygınlaşmasının maddî temellerini açıklar.

2.4.3. Ülkemizde zaman zaman güç kazanmış ve bugün de gelişmiş eğilimleri gösteren sağ kanat revizyonizminin her an yeni kılıklar altında yaygınlaşma imkânları aradığı ve bunun günümüzde somut belirtileri olduğunu göz önünde tutarak bu sapmaya karşı da ideolojik mücadele yürütür. Ancak anti-faşist, anti emperyalist mücadelenin gereklerini gözden kaçırmaz.

2.4.4. Ülkemizde etkinliği bulunmamakla beraber, evrensel bir sapma olan Troçkizme ve Troçkist düşünce etkilerine karşı da mücadele verir.

2.4.5. İşçi sınıfının biliminden birer sapma niteliğinde olmayan, fakat

işçi sınıfına zararlı etkileri olan anarşizme ve ekonomizm, radikalizm, sosyal demokrasi v.b. reformizmin her çeşidine karşı sistemli bir ideolojik mücadele yürütür.

2.4.6. Türkiye sosyalist hareketinde Kıvılcımlı'nın dünya görüşünün eleştirilip küçük burjuva nitelikte olduğu gösterilmiştir. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,** önümüzdeki dönemde Kıvılcımlı'nın sosyalizmin temel meseleleri ve bunların ülkemiz şartlarına uygulanması konularındaki teorik ve pratik çalışmalarını da eleştirerek Kıvılcımlı' eleştirisinin tamamlanmasını ideolojik çalışma görevlerinden ihmal edilmemesi gereken biri olarak görür.

3. PARLAMENTER ÇALIŞMA

Mücadelenin öz ve biçimlerini somut şartların somut tahlilinden çıkaran partimiz parlamentonun, kitlelerin muhalefetinin cazibe merkezi olması Partimizin bu konudaki çalışmalarına daha fazla özen göstermesini gerektirir.

3.1. Parti olarak parlâmenter çalışmayı küçümseyen veya yeterince önemsemeyen sekter tavırların üzerine gidilecek, parti teşkilâtlarının ve üyelerinin parlâmenter çalışmaya ciddi bir şekilde katılmaları sağlanacaktır.

3.2. Merkez Yürütme Kurulu üyelerinden birinin yönetiminde merkezi bir büro teşkil edilecek ve her türlü parlâmenter çalışma bu büro tarafından programlanıp yürütülecektir.

3.3. Tüm mahallî, ara ve genel seçimlere parti olarak katılmanın şartları gerçekleştirilecektir.

3.4. Parlâmenter çalışmalarda sekterliklerden azamî ölçüde kaçınılacak, en esnek davranılabilecek konulardan biri olduğu hatırdan çıkarılmayacak, sosyalist birlik, anti-faşist ve anti emperyalist güçbirliği ilkeleri asla ihmal edilmeyecektir.

4. MALİ ÇALIŞMALAR

Parti içinde en az önemsenen konulardan biridir. Böylesi çalışmaları hor görüp devrimcilikten saymamak tutumunu yani bir çeşit sol çocukluk hastalığını bu konuda somut olarak görmek mümkündür. Önümüzdeki dönemde:

4.1. Bağış meselesi bir düzene sokulacak, sistemleştirilecek ve merkezîleştirilecektir.

4.2. Partiye, aidat ve bağış dışında malî kaynakların sağlanması için yaratıcı bir çalışma yapılacak, **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,** parti giderle-

rini muntazaman karşılayacak kaynakların oluşturulmasına çaba sarfedecektir.

4.3. Profesyonel kadroların gelişi güzel finansmanı terkedilecek ve tespit edilen esaslar çerçevesinde merkezi, düzenli ve kayıtlı bir sistem kurulacaktır.

II. ENTERNASYONALİST GÖREVLER

1. İşçi sınıfı enternasyonalizmi, bu konunun gerektirdiği somut çalışmalar yapılmadığı takdirde boş bir kalıp olmaktan ileri gidemez. Partimizin sahip çıkmaya çaba gösterdiği enternasyonalizm aşağıdaki görevlerin yerine getirilmesini zorunlu kılar:

1.1. İşçi sınıfının birliği ilkesinin en yüce şekli olan işçi sınıfı enternasyonalizmi bu birliğe sekte vuracak, onun güç kaybına sebep olacak her türlü ayrılıkçılığa ve birliği önemsemeyen ya da reddeden her türlü tutuma ve sapmalara karşı kararlı bir mücadeleyi ve birliğin tutarlı bir şekilde savunulmasını gerektirir.

1.2. İşçi sınıfı enternasyonalizmi, dünya sosyalist sistemi, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketinden oluşan üç devrimci hareketinin birliğini bunların meydana getirdiği dünya devrimci sürecini ve **barış, ulusal bağımsızlık, sosyal ilerleme, demokrasi ve sosyalizm** için emperyalizme karşı verilmekte olan topyekûn mücadelede güçlerin birleştirilmesini savunmayı görev sayar.

1.3. İşçi sınıfı enternasyonalizmi, **Barışçı Yan Yana Var Olma** ilkesinin bir gereği olarak bugün dünya devrimci süresinin insiyatifi altında olan detant (yumuşama) politikasının gerek siyasî, gerek askerî plânda savunulmasını zorunlu kılar. Bunun somut anlamı, emperyalizm ve ona bağımlı ülkelerin savaş kundakçılığına karşı çıkarken, her türlü haklı savaşı da sonuna kadar desteklemek ve gerekli dayanışma içinde olmak ve dünya barışını güçlendirmek demektir. Bu cümleden olmak üzere,

1.3.1. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,** Filistin halkının emperyalizme, siyonizma karşı yürüttüğü mücadelede eldeki imkânlar nisbetinde her türlü maddî mânevi desteği yapar, Filistin Halkı ile dayanışma adı altında dernek v.b. bir kuruluşun oluşturulup gelişmesi çabalarını destekler. Filistin Kurtuluş Örgütünün Türkiye'de bir büro açması T.C. Hükümetince tanınması için mücadele eder.

1.3.2. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,** ulusal kurtuluş savaşı yürüten veya faşizme ve emperyalizme karşı mücadele veren Asya, Afrika, Latin Amerika halkları ile Türkiye halkının dayanışmasını sağlamak için afiş,

bildiri, toplantı vb. den dayanışma örgütü kurulma girişimlerini desteklemeye kadar imkânlarının elverdiği çalışmaları yürütür.

1.3.3. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi**, çeşitli ülkelerin işçi sınıfı partileri ile ilişki kurulması için girişimlerde bulunur, bu konudaki anti - demokratik yasa ve mevzuatın kaldırılması için çaba gösterir.

1.3.4. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi**, özellikle komşu ülkeler başta olmak üzere dünyadaki çeşitli devrimci, ilerici, demokrat akımların ve hareketlerin temsilcileri ile ikili, bölgesel kıtasal ilişkiler kurulması için çalışır, gerektiğinde bu ilişkilerin daimi kılınması için uğraşır ve bu konudaki anti - demokratik engellere karşı mücadele yürütür.

1.4. İşçi sınıfı enternasyonalizmi, ezilen ve baskı altında tutulan ulusların ve halkların haklarının savunulmasını, geleceklerini tayin hakkının hiçbir ön şarta bağlı olmaksızın tanınmasını ve hayata geçirilmesi için mücadele verilmesini gerektirir.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi her türlü ırkçı ve şoven politikanın ve ulusal baskının karşısındadır. Uluslar ve halklar arasında karşılıklı eşitliğe ve serbest rızaya dayanan ilişkileri öngörür.

1.4.1. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi** her durum için, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı Nihaî Belgesi'nde yer alan 7. ve 8. maddelerin titizlikle uygulanmasını savunur.

Söz konusu maddeler aynen şöyledir :

«7 — İnsan haklarına ve düşünce, vicdan, din veya inanç özgürlüğü başta olmak üzere temel özgürlüklere saygı :

İştirakçi devletler, ırk, cins, dil ve din ayrımı gözetmeksizin insan haklarına, düşünce, vicdan, din veya inanç özgürlüğü başta olmak üzere temel özgürlüklere saygı duyarlar...

Topraklarında ulusal azınlıklar bulunan iştirakçi devletler, bu azınlıklara da insanların kanun önünde eşitlik hakkını tanırlar, insan haklarından ve temel özgürlüklerden gerçekten yararlanma imkânı verirler ve bu şekilde azınlıkların yasal çıkarlarını korurlar.»

Nihaî Belge'deki 7. maddeyi bütünleyen ve ondan daha büyük önem ve kapsam taşıyan 8. madde ise şöyledir :

«8 — Halkların haklarının eşitliği ve halkların kendi kaderini tayin hakkı :

Halkların haklarının eşitliği ve halkların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesi ışığında bütün haklar tamamen hür olarak istedikleri zaman ve istedikleri şekilde, hiçbir dış baskı olmadan iç ve dış siyasî statülerini belirlemek ve arzuladıkları biçimde siyasî, ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkilerini düzenlemek hakkına her zaman sahiptirler.»

1.4.2. Ayrıca Türkiye Sosyalist İşçi Partisi ezilen ve baskı altında tutulan bütün halkların haklarını savunurken, İran ve Yunanistan'daki Türk ve diğer azınlıklar üzerindeki şoven ve ırkçı baskıyı protesto eden girişimlerde bulunur.

1.4.3. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Ortadoğu'daki anti - emperyalist, anti - faşist ve ilerici nitelikteki Kürt hareketlerini destekler ve bu bölgedeki Kürt halkı üzerindeki ulusal baskılara karşı çıkar, kendi kaderini tâyin prensibini savunur.

1.4.4. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, Kıbrıs halkının kendi geleceğini kendisinin tâyin etmesi için gerekli koşulların yaratılması, Adadaki bütün yabancı askerlerin çekilmesi; Ada'nın, emperyalizm ve bağımlı ülkelerin tasallutundan tamamen kurtarılması, dünya barışının korunup güçlenmesinden yana olan güçlerin denetiminde ve teminatında barışçı bir çözüme varılması, Kıbrıs'ın bağımsızlığının ve özgürlüğünün korunması uğruna mücadele verir.

1.4.5. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, Türkiye ve Yunanistan halkları arasında emperyalizm ve yerli egemen güçler tarafından yaratılan ve devamlı körüklenen düşmanlığı etkisizleştirmek ve halkların kardeşliğini bu konuda somut olarak hayata geçirmek için Yunanistan halkının temsilcileri ile karşılıklı ilişkiler dahil her türlü çalışmayı yürütür. Türkiye ile Yunanistan arasında saldırmazlık paktı imzalanmasını ve silâhlanma yarışına son verilmesini savunur.

1.4.6. Bütün bunlar yapılırken sosyalist ülkelerdeki —Türkler de dahil— bütün halkların eşit haklara sahip oldukları, halkların enternasyonalist eşitlik ilkeleri içinde birlikte, kardeşçe ve dayanışma içinde yaşadıkları, halkların birliğinin ve kardeşliğinin ancak sosyalizm'de kalıcı olarak gerçekleştirilebileceği ve sosyalist ülkelerin halklarının bunların somut örnekleri olduğunu devamlı vurgulayan Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, bu olgunun şoven milliyetçi politikadan olan temel ayrılığını gösterir.

III. SÖMÜRÜ VE BASKIYA KARŞI MÜCADELENİN BÜTÜNLEŞTİRİLMESİ

1. PARTİNİN BİRLİĞİNİN KORUNMASI

Gerek emperyalizme ve yerli ortaklarına karşı yürütülen mücadelenin güçlü bir şekilde sürdürülmesi, gerekse sapmalara karşı verilen ideolojik savaşın etkin olabilmesi için Parti'nin birliğinin korunması şarttır.

Bunun için, Parti içinde demokratik merkeziyetçiliğin alabildiğine iş-

lemesi sağlanmalı, kararların en kapsamlı ve olgunlaşmış şekilde alınması için çaba gösterilmeli, azınlık, çoğunluğa, alt organ üst organ kararlarına uymalıdır. Her üyenin ikna olana, yahut kendi fikrini kabul ettirene değin kendi düşüncesi doğrultusunda tüzük uyarınca mücadele etmesi en doğal hakkıdır. Üstelik kararların kapsamlı ve olgun bir şekilde çıkması, hepsi birbirinin tıpa tıp aynı düşünen bir kalıptan çıkma üyeleri değil, işçi sınıfının biliminin doğrultusunda, fakat onun zenginliğinin imkân verdiği çok yanlı bir kollektiviteyi gerektirir. Ancak bu kollektivite her kademede mutlaka muhafaza edilecek ve fraksiyonculuğa, gruplaşmalara karşı amansız bir mücadele yürütülecektir.

2. SOSYALİST HAREKETİN BİRLİĞİNİN SAĞLANMASI

İşçi sınıfının birliği ilkesi, onun politik hareketinin de birliğini gerektirir. Her ülkede işçi sınıfının partisi tektir. İşçi sınıfının siyasi temsilcisi olduğunu iddia eden diğer partiler, ancak birer sapmayı temsil ederler. Ülkemizde ise işçi sınıfının siyasî hareketi içindeki çizgilerden hiçbiri, işçi sınıfının kendiliğinden hareketi içinde kök salmış, onun ileri unsurlarının bütününü kendi bağrında toplamış olmadığı için, farklı çizgiler henüz tamamiyle netleşmemiştir.

Bugün için değişik siyasî çizgilerden herhangi birinin işçi sınıfının partisini, diğerinin de şu veya bu sapmayı temsil ettiklerini iddia etmek bilimsel objektiflikten uzak, subjektif bir yaklaşımdır. Ancak bu olgu sosyalist hareketimizdeki farklı çizgilerin hepsinin veya bir kısmının doğru yolda olduğunu ileri sürdüğümüz anlamına gelmez.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi kendi siyasî çizgisinin işçi sınıfı biliminin kılavuzluğunda belirlendiğini ve kendisiyle diğer çizgiler arasında derece derece ideolojik farklılıklar olduğunu, bunun Türkiye'nin özgül şartlarının ve sosyalist hareketin bugünkü durumunun bir sonucu olduğunu belirtir.

İşte bu nedenle, sosyalist birliğin; ideolojik birlik temeli üzerinde inşa edilmesini zorunlu ve aynı zamanda gerçek birliği sağlayıcı yegâne yol olarak görür. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin işçi sınıfının politik birliği ve onun önşartı ideolojik birlik için sürdürdüğü mücadelenin ilkesi «ilkelerde savaş, devrimci kardeşlik», maddî temeli ise işçi sınıfı disiplinidir. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, işçi sınıfının politik birliğine giden yolda kendisine önemli sorumluluk ve görevler düştüğünün bilincinde olarak, bu hedefin önündeki engellerin kaldırılması için var gücüyle çalışır. Karşılaştığı sekter ve ayrılıkçı eğilimler karşısında aynı tutuma düşmez ve sağlam ideolojik platformda bu konudaki sektarizme karşı mücadele eder.

2.1. Sosyalist Birliğin Sağlanmasında İdeolojik Birlik Esastır

İdeolojik birlikten kasıt sosyalizmin bütün meselelerinden aynı görüşe sahip olmak değildir. Bir parti programı çerçevesinde yani stratejik meselelerde anlaşmış olmak yeterli ve gereklidir: genel olarak taktik meseleler aynı parti çatısı altında çözüme götürülür. Zaten taktik meselelerde farklı görüşlerin kollektif neticesi, partinin en doğru olanı tespit edip uygulamasında tercih edilen yol olacaktır.

2.2. Tek bir program üzerinde anlaşana değin, farklı çizgiler arasındaki ideolojik birlik ve ayrılık noktalarının ortaya çıkmasında başta gelen kıstas, teorik ve pratik çalışmalardır. Bu nedenle **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,** değişik çizgilerin mukayesesine imkân sağlayacak ortak çalışmaların, güç ve eylem birliklerinin teşvik edilmesinin ve oluşturulmasının, sosyalist birliğe giden yolu kısaltıp kolaylaştıracağına inanır.

2.3. İşçi sınıfının biliminin tekliği ideolojik mücadeleden asla taviz vermemeyi gerektirir. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,** sosyalist hareketimizde kendi dışındaki çizgilerle işçi sınıfı bilimi doğrultusunda, meseleleri kişiselleştirmeden ve subjektif tutumlara düşmeden, tamamen bilimsel muhtevada kalmayı esas alarak, kısacası ilkelerde savaş, devrimci kardeşlik şiarıyla, ideolojik mücadele yürütür ve ancak bu yoldan, sosyalist hareketimizin yetkin ve zengin bir ideolojik birliğe kavuşabileceğini tespit eder.

2.4. Sosyalist birliğin gündemde olması, ayrılıkçılığı değil **birliği** ön plâna çıkartan bir politika izlenmesini zorunlu kılar. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,** kendi içinde ve dışında her türlü ayrılıkçı ve sekter tutumlarla amansızca mücadele eder, birliği zorlaştıracak eğilimlere kararlı bir şekilde karşı çıkar ve birliği kolaylaştırmak için her türlü imkânı denerken, bu doğrultudaki çalışmaları da içtenlikle destekler. Özellikle her örgüt kademesinde ilkeli birliğin savunulması ve diğer siyasî hareketler içinde bunun propagandasının yapılması için çaba sarfeder.

3. İŞÇİ HAREKETİNİN BİRLİĞİ

Şu anda ülkemizde, işçi sınıfından kaynaklanan sosyal demokrat bir parti yoktur. Üstelik bizim gibi emperyalizme bağımlı geri ülkelerde sosyal demokrat bir hareketin gelişip güçlenmesi için elverişli maddi şartlar bulunmamaktadır. Ancak sanayileşme seviyesi ilerledikçe çok güçlü olmasa bile bir sosyal demokrat işçi hareketinin ortaya çıkması için yeterli şartlar oluşmaktadır. Daha henüz kristalleşmemiş olmakla birlikte böylesi bir gelişimin somut belirtileri şimdiden ortadadır. Bu durumda işçi hareketinin birliği ilkesinin bir gereği olarak **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi**

önümüzdeki kısa dönemde ortaya çıkma şansı olan sosyal demokrat işçi hareketi ile, işçi sınıfının bağımsız çizgisini titizlikle koruyarak, ortak bir çalışma platformunun sağlanması, kısaca işçi hareketinin birliğinin oluşturulması için çaba sarfeder.

4. SENDİKAL HAREKETİN BİRLİĞİ

İşçi sınıfının birliği ilkesi, onun ekonomik, demokratik hareketini kısaca sendikal hareketinin de birliğini gerektirir.

4.1. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, bu ilkenin bir gereği olarak, ülkemizde tek bir konfederasyon, 16 işkolu ve her işkolunda bir sendika olmasını savunur.

4.2. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, sendikaların toplumsal muhalefet içindeki önemli yerini dikkate alarak bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesine aktif olarak katılmaları için çaba gösterir. Partimiz bu doğrultuda tüm sendikaların eylem birliğini sağlamak için bütün gücünü seferber eder.

4.3. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, bu ilkenin bir gereği olarak Türkiye'deki sendikaların Dünya Sendikalar Federasyon ve Konfederasyonlarıyla serbestçe ilşki kurmalarını savunur.

4.4. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,** Sendikal hareketin birliğini Parti içindeki her kademede savunurken, fabrikalarda ve sendikaların her kademesinde de propagandasını yapar.

5. İŞÇİ SINIFININ SİYASİ VE SENDİKAL HAREKETİNİN BİRLİĞİ

İşçi sınıfının ekonomik mücadelesi, genel siyasi hareketin dışında kalamaz. Sendikal hareketi diğer siyasî hareketlerin etkinliğinden kurtarıp, sosyalist harekete kazanmak önde gelen görevlerdendir. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi** politik mücadele ile ekonomik mücadele birliğinin sağlanması ve sendikaların Parti politikası doğrultusunda siyasî fonksiyon kazanmaları için mücadele eder.

6. ANTİ FAŞİST GÜÇBİRLİĞİ

Önümüzdeki kısa dönemde faşist tırmanışa karşı mücadele vermek ve kısıtlı demokrasinin sınırlarını genişletmek Türkiye halkının en acil ve hayatî meselesidir. Anti-faşist güçbirliğinin ilkesi, objektif konumları gereği faşizmden zarar görecek bütün toplum kesimlerinin mücadeleye etkin bir şekilde seferber edilmesidir. Bu konuda öncülük ve toplayıclık işçi sınıfının siyasî hareketine düşer.

6.1. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi** ülkemizdeki anti - faşist tüm toplum güçlerinin örgütlü bir güçbirliği oluşturmaları için bütün gücüyle uğraş verir. Proleter fedakârlığı, sabrı ve alçak gönüllülüğü asla elden bırakmaz. Her çeşitten sekter ve kaplı kapıcı tutumlara karşı bağımsız çizgisini koruyarak sabırla ve feragatle mücadele eder ve gereken proleter esnekliği gösterir.

6.2. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi** anti - faşist güçbirliği içinde objektif konumu dolayısiyle yer alması gereken fakat örgütlü olmadığı için etkin bir şekilde yer alamayan toplum güçlerinin demokratik kitle örgütlerinin oluşturulması için çaba sarfeder.

6.3. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi** anti - faşist mücadelenin zemin ve zaman şartlarına en uygun metodlarla sürdürülmesini savunur, mücadeleye sekte vuracak, güçbirliğinin yaygınlaşmasını engelleyecek ve dolayısıyla faşizm karşısında demokrasi cephesini zaafa uğratacak zaman ve mekân şartlarına uygun düşmeyen metodların kullanılmasına şiddetle karşı çıkar, bununla birlikte faşist saldırılara karşı, halkın aktif bir şekilde karşı koyması için gerekli imkânların yaratılmasına çalışır.

6.4. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,** anti - faşist güçbirliği için mücadele vermeyi, Parti içinde her kademede yerleştirip savunurken, bu güçbirliğinde yer alması gereken tüm partilerin, sendikaların ve her türlü demokratik örgütlerin de tabanından en üst yönetimlerine kadar her kademesinde gerekli ajitasyon ve propaganda yapmayı ihmal etmez.

6.5. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,** faşizmin, burjuvazinin en iki yüzlü ve hayasız ideolojisini temsil ettiğini bilerek, bu ideolojinin içyüzünün sergilenmesi için ideolojik mücadele verir ve faşistlerin, çarpıtarak kitleleri bir ölçüde de olsa peşlerine takmada kullandıkları tarihimizin olumlu yanlarına ve yurtseverlik konularına bilimsel yorumla sahip çıkar.

7. ANTİ - FAŞİST, ANTİ - EMPERYALİST HALK CEPHESİ

Türkiye halkının önünde olan bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi, anti - emperyalist ve anti - faşist niteliteki tüm toplum güçlerinin birlikteliği, ayrılamayacağı, aynı tutulamıyacağı ilke olarak doğrudur. Çünkü, bugün dünyanın neresinde olursa olsun faşist yönetimler, emperyalizmin desteği olmadığı sürece varlıklarını sürdüremezler. Ama bu olgu emperyalizmin tam desteğini almasa bile faşistlerin halka geçici de olsa büyük zararlar vermesine engel olmaz. Üstelik faşizm tarihi icabı tekelciler içinde bile rolü değişebilen bir kesimin dolayısıyla çok küçük bir azınlığın kanlı diktasıdır. Nitekim egemen güçler, hatta egemen olmayıp sömürücü olan toplum kesimleri içinde öyleleri vardır ki, bunlar anti - emperyalist

olmadıkları ve objektif olarak olmaları mümkün olmadığı halde anti - faşist bir tutum içinde olabilirler ve demokrasi cephesinde yer alabilirler. Ülkemizdeki sosyal demokrat hareket bu durumun somut örneklerinden biridir. Bu açıdan «anti - emperyalist olmayan anti - faşist de olamaz» yargısı yanlıştır, sekterdir ve demokrasi mücadelesine zarar verir. Şüphesiz anti - emperyalist olmayanlar, tutarlı anti - faşist olamazlar. Ama günümüzde yegâne tutarlı anti - emperyalist güç işçi sınıfı olduğuna göre böyle bir noktadan hareket etmek bizi, işçi sınıfını hem demokrasi, hem bağımsızlık mücadelesinde tecrit etmeye götürür.

Bu açıklamalarımızdan da anlaşılacağı gibi, özellikle günümüzde anti-emperyalist, anti-faşist halk cephesi, anti-faşist güçbirliğinden daha dar olmak zorundadır. Elbetteki mücadelenin daha ileri boyutlara ulaşması ile, şimdilik anti-emperyalist tutum göstermeyen pek çok — ama tamamı değil — anti-faşist güç, emperyalizm konusunda da tavrını netleştirecek ve anti-emperyalist çizgiye zorlanacaktır.

7.1. Bugün için şartların çok yetersiz olduğu gerçeğini gözden ayırmadan **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,** Halk Cephesinin oluşturulması için gerekli adımların atılmasında üzerine düşen görevi yerine getirmeye devam eder.

7.2. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,** anti-emperyalist anti-faşist birliğin sağlanmasında tüm sekter ve itici tutumlarla mücadele eder, her türlü aceleci ve sabırsız tutumdan kaçınarak, adım adım da olsa özellikle **kalıcı** çalışmalar yapmanın bütün yollarını dener. Her gereken yer, kuruluş ve kademede bu meselenin ajitasyon ve propagandasını yapar.

7.3. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,** Halk Cephesinin temelinin işçi köylü ittifakı olduğunun bilinciyle cephe içinde yer alacak köylü kesimlerinin örgütlenmesi için kendisine düşen görevleri yerine getirir, ayrıca cephe içinde objektif olarak yer alması gereken diğer toplum güçlerinin de kendilerini temsil edecek örgütlenmelere kavuşmaları için çaba sarfeder.

7.4. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,** cephenin onu teşkil edecek örgütlerin **gönüllü** birliğinden oluşacak bir üst örgüt olduğu bilinciyle daha baştan geçici ve iğreti birliktelikler yerine zor da olsa örgütlü birlikler oluşturulmasını savunur.

7.5. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,** kendi bağımsız çizgisinden ve örgüt yapısından taviz vermeden, her türlü anlaşma için alabildiğine esnek davranmasını bilerek, buna mukabil, dostluk-eleştiri-dostluk prensibinden ayrılmadan cephe içindeki eksikliklerin, aksaklıkların ve yanılgıların üzerine gitmeyi görev sayar.

IV. ACİL GÖREVLER

1. GENEL DEMOKRATİK PLANDA...

1.1. Siyasî Partiler Kanunu, örgütlenme ve düşünme özgürlüğünü kısıtlayıcı hükümlerle doludur. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,** baştan sona demokratik bir Siyasî Partiler Kanununun gerçekleşmesi için güncel mücadele sürdürmeği en önemli demokratik görevlerinden biri olarak:

1.1.1. İlçe teşkilâtlarının altında parti örgütü kurmayı, organ oluşturmayı kısıtlayan anlayış ve mevzuatın kaldırılmasını ve bir siyasî partinin örgütlenmesi zincirinin üretim ünitelerine ve en alt yerleşme birimlerine dönük olarak partilerin örgütlenme ve yönetim hiyerarşisinseki en küçük birimlere kadar uzatılabilecek şekilde değiştirilmesini,

1.1.2. Siyasî Partiler Kanununun ırkçı ve şoven anlayışla ele alınmış bulunan 89 uncu maddesinin tamamen kaldırılmasını, Avrupa Güvenliği ve İşbirliği Konferansının Nihaî Belgesindeki maddelere göre tanzim edilmesini,

1.1.3. Partiler Kanunundaki burjuva ve diğer sömürücü sınıf partilerini kollayıcı nitelikteki tüm maddelerin ayıklanmasını, işçi sınıfının ve emekçi partilerin tamamen özgürce çalışabilmelerini,

1.1.4. Tüm devlet memurlarına ve bu arada askerî personel ile er ve erbaşlara siyasî faaliyet ve partilere üye olma hakkı tanınmasını savunur.

1.2. Seçim mevzuatındaki tüm anti-demokratik maddeler ve kısıtlayıcı tedbirler ayıklanmalı, tüm partilerin seçimlere girebilmesini önleyen yasal engeller kaldırılmalı ve her türlü genel ve özel seçimlerde seçmen yurttaşların verdikleri oyların sonuçlarını tam olarak yansıtacak seçilme prosedürü getirilmelidir.

Bu doğrultuda, eskiden uygulanmakta olan «ulusal artık» sistemi veya daha geliştirilmiş sistemlerin getirilmesi için çalışılmalıdır.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, seçmen yaşının 18'e, seçilme yaşının 21'e indirilmesini yurttaşların tümünün seçme ve seçilme özgürlüğünün bulunmasını, aynı kapsama silâh altında bulunan tüm elemanlar ve devlet memurlarının yurt dışındaki yurttaşlarımızın dahil edilmesini savunacağı görevler arasında sayar.

1.3. Anti-demokratik yasalardan ve özellikle 1924 Anayasasından bugüne dek sürüp gelen Siyasî Partiler ve Seçim mevzuatının bir sonucu olarak Türkiye'de Komünist Partisi kurmak yasaktır. Oysa 23 Nisan 1920'de kurulan Büyük Millet Meclisi döneminde böyle bir yasal yasak bulunmadığı gibi, Avrupa Konseyinde üye olan Türkiye Cumhuriyeti'nde hâlâ bu konuda yasağın sürmesi anti-demokratik bir durumdur ve Türkiye'nin bağlı bulun-

duğu uluslararası siyasal kuruluşların ve altına imza koyduğu uluslararası demokratik sözleşmelerin özüne de biçimine de aykırıdır.

Bu nedenle 141-142 inci maddelerin kaldırılması dışında, Anayasa'da, Siyasî Partiler ve Seçim Kanunlarında gerekli değişikliklerin yapılması Türkiye Komünist Partisi üzerine konulmuş her türlü yasağın kaldırılması, demokrasinin bir gereğidir.

1.4. Siyasî hak ve özgürlükleri kısıtlayan 141, 142, 146, 159, 311, 312 gibi maddelerin iptal edilmesi, düşünce ve siyasal çalışma üzerindeki her türlü anti-demokratik baskının kaldırılması, tam bir serbestiyetin sağlanması için demokratik mücadele vermeyi, **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi**, diğer kardeş siyasal kuruluşlar ve tüm demokratik ilerici partilerle, tüm demokratik örgütlerle birlikte yürüteceği en önemli demokratik görevlerin başında sayar.

1.5. Referandum'la kabul edilmiş olan 1961 Anayasası, 12 Mart faşist rejimi sırasında referandumsuz ve halkın dışında bir seri faşist baskı ve komplo ile geriye doğru değiştirilmiş, 60'ı aşkın maddesinin demokratik niteliği kalmamıştır. Bunu gerçekleştiren güçler yaptıkları değişiklikleri halkoyuna sunmağa cesaret edemedikleri gibi, Anayasa Mahkemesine, 1961'de emekçi halkın yüzde altmış altısının verdiği «Parlâmentonun yapacağı anayasa değişiklikleri esastan bozabilme yetkisi» de gaspedilmiştir.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, 1971 ve 1972 yıllarında yapılmış tüm Anayasa değişikliklerinin kaldırılması gerektiğini, ayrıca 1961 Anayasasının da daha demokratlaştırılarak yeniden halk oyuna sunulmasını savunur.

1.6. Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasaya aykırılığı ilân edildiği halde göreve devam eden Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevlerinin durdurulması için başlatılmış olan kampanyamız, bu amaç gerçekleşinceye kadar devam edecektir.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, Güvenlik Mahkemelerinin yeniden kurulması için gerici partilerin sürdürdükleri çabalara karşı işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın demokratik özlemlerini dile getirip, bu gerici isteğin gerçekleşmesini önlemek için verilecek mücadelede vargücüyle yer alır.

1.7. 1974 Temmuzundaki genel ve siyasal aftan bu yana henüz iki yıl geçmediği halde, cezaevleri devrimci ve yurtseverlerle dolmuştur. Ayrıca 1974'de salıverilmeyen yurtsever siyasî tutuklular ve mahkemelerde tutuksuz dava ve kovuşturmaları süren sosyalistler ve yurtseverler de dikkate alınırsa siyasal baskının düşünce ve eylem üzerinde ne denli yoğunlaştığı anlaşılır.

Bu nedenle **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi**, tüm siyasal tutukluların derhal serbest bırakılması 141, 142, 146, 159, 311, 312 nci maddelerden tutuklu

veya tutuksuz yargılanmakta olan tüm sosyalist ve yurtsever hakkındaki davaların düşmesi, henüz dava safhasına gelmemiş kovuşturmaların ise durdurulması için mücadele etmeği görev bilir.

1.8. Egemen sınıfların kendi istedikleri biçimde uyguladıkları ve faşistleri kollayan uygulamalara açık ateşli ve kesici silahlara değgin 6136 ve benzeri kanunların tamamen kaldırılması, bu konuda batı demokrasilerindeki serbestliğin sağlanması için **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi** üzerine düşen görevleri yerine getirir.

1.9. **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi** toplumun yarısını teşkil eden kadınlarımız üzerinde sömürücü sınıfların lehine baskı aracı olarak kullanılan ve İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Anayasa'ya aykırı bütün anti-demokratik yasaların kaldırılması, yurttaşlar yasasının demokratikleştirilerek yeniden düzenlenmesi için mücadele verir.

2. BAĞIMSIZLIK YOLUNDA İLERLEMEK İÇİN

Emperyalizme, ekonomik, siyasal, askerî ve kültürel bağlarla bağımlı olan yurdumuzun bu bağımlılık ilişkilerinden kurtarılması yolunda çaba sarfetmek başta gelen yurtseverlik görevidir.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,

2.1. Emperyalizmin saldırganlık paktları olan NATO'dan ve CENTO'dan Türkiye'nin kayıtsız şartsız ve tamamen çekilmesini savunur.

2.2. ABD ve diğer emperyalist devletlerle yapılmış olan gizli açık ikili antlaşmaların iptal edilmesi ve üsler dahil emperyalizmin tüm askerî varlığının yurdumuzdan sökülüp atılması için mücadele eder. MC iktidarının bir takım gizli pazarlıklarla ABD'ye üs kiralama manevralarını halkımızın yurtseverlik onuruna indirilmiş büyük bir darbe olarak görür, yurt topraklarını emperyalizme peşkeş çeken böylesi girişimlerin gerçekleşmemesi için çaba gösterirken egemen güçlerin iktidarının emperyalizmle işbirliğini somut olarak gösteren bu ve benzeri onur kırıcı pazarlıkları halkımıza teşhir eder.

2.3. AET emperyalizmi ile ekonomik, siyasî ve diğer alanlarda bütünleşme girişimlerine karşı çıkılıp, AET'den en kısa sürede çıkılması için çaba gösterir.

2.4. RCD, Enerji Ajansı v.b. emperyalizmle ekonomik bağımlılığı perçinleyen uluslararası antlaşmalardan çıkılması için mücadele verir.

2.5. Doğal zenginliklerimizin emperyalizmin tasallutundan kurtarılması, emperyalist sermaye girişinin durdurulması ve mevcut her türlü em-

peryalist sermayenin devletleştirilmesi için elinden gelen bütün imkânları seferber eder.

2.6. Yumuşama politikasının bir gereği olarak dünya barışından yana olan bütün devletlerle karşılıklı saldırmazlık antlaşmaları yapılması ve daha yakın dostluk, işbirliği ilişkilerinin kurulması için çaba gösterir.

2.7. «Ulusal silâh sanayi» adı altında yabancı silâh tekellerinin ve yerli finans gruplarının Türkiye'de silâh sanayi kurmak için gösterdikleri yoğun çabalara ve Türkiye'nin sokulmak istendiği silâhlanma yarışına karşı anti-militarist mücadele vermeyi ordu mevcudunun azaltılmasını; hem bölge barışı ve güvenliği açısından, hem de emekçi sınıflarımızın daha fazla sömürülmesini önlemek bakımından gerekli görür.

2.8. Emperyalizmin yurdumuz üzerindeki emellerinin gizli açık tertipleri durumunda olan CIA v.b. örgütlerin ve bunlarla işbirliği içinde olan diğer yerli ve yabancı örgütlerin yurdumuza ve halkımıza olan zararlarının sergilenmesi, MİT ile ilgili kanun ve mevzuatın yürürlükten kaldırılması, emperyalizme hizmet eden yabancı gizli örgüt faaliyetlerinin önlenmesi için çaba gösterir.

3. İŞÇİ SINIFI İÇİN

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, işçi sınıfının korunup geliştirilmesi ve emekçi köylülük için programında belirlenmiş olan taleplerin hayata geçirilmesi uğrunda mücadele eder. Bütünüyle gündemde olan bu talepleri önem derecelerine göre merkezî bir program çerçevesinde ele alır, kapsamlarını ve ağırlıklarına uygun kampanyalar düzenler, bu taleplerin işçilerin ve köylülerin kazanç hanelerine geçmeleri için vargücünü seferber eder.

Bu cümleden olmak üzere **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi:**

3.1. İşçilerin, gizli oy açık sayım referandum yoluyla sendika seçme özgürlüğü gerçekleştirilinceye kadar, başlatmış olduğu çalışmalara devam eder.

3.2. İş Kanunu'nun tüm anti-demokratik hükümlerinin kaldırılması, öncelikle ve özellikle 13, 17, ve 24. maddelerin bir an önce iptal edilmesi için mücadele verir.

274 sayılı Sendikalar ve 275 sayılı Grev, Lokavt ve Toplu Sözleşme Kanunlarının bütünüyle anti-demokratik olduğu görüşünden hareket ederek bu hayati konularda demokratik yasaların çıkartılması için mücadele verir.

3.4. İşçi sağlığına zararlı işkollarında ve iş kazalarına karşı koruyucu tedbirlerin, işçilerin çıkarlarını gözeten yasaların çıkartılması için çaba gösterir.

3.5. İşçiye hizmet etmek maskesi altında sermaye sınıfına fon yaratmakta kullanılan Sosyal Sigortalar Kurumu ile ilgili kanun ve mevzuatın demokratlaştırılması ve bu kurumun bütünüyle işçilerin yönetim ve denetimine verilmesi için çaba sarfeder.

3.6. Tabandaki işçinin yönetimde söz sahibi olmasını engelleyen anti-demokratik sendika tüzüklerinin demokratlaştırılması için uğraş verir.

3.7. Sigortasız işçi çalıştıran kapitalistlerin cezalanması için gerekli araştırmaları yapar ve sonuçları alınana kadar takip eder.

3.8. 16 yaşından küçüklerin çalıştırılmasının yasaklanması için mücadele verir. Ancak bu talep sağlanana kadar çırakların çalışma şartlarının iyileştirilmesi için gerekli girişimlerde bulunur.

3.9. Sendikaların örgütlemek için özel bir önem göstermediği küçük işyeri işçilerinin ekonomik örgütlenmesi yolunda sendikal birlik ilkeleri içinde çaba gösterir.

3.10. Tarım işçilerinin ekonomik ve edemokratik hakları için mücadele eder.

4. KÖYLÜLÜK İÇİN

4.1. Kırsal alanlarda yapılacak somut sosyal şartlara dayanan araştırmalar sonunda bir taban fiyat çalışması yapar, bu fiyatların tesbitinde ve uygulanmasında emekçi köylülerin söz sahibi olması için çaba gösterir.

4.2. Emekçi köylülüğün sömürü ve baskı altında tutulmasının başlıca nedeni olan tefecilere ve bankalara borçlarının silinmesi, ipoteklerin kaldırılması için elinden gelen çabayı esirgemez.

4.3. Sınır bölgelerindeki mayınlı arazinin temizlenip sınır köylülerine dağıtılmasını savunur.

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ 1. PARTİ KONGRESİNİN ÇAĞRI KARARI

TSİP 1. Parti Kongresi; bugüne kadar hiç kimsenin ideolojik nedenlerle partiden ihraç edilmediğini ilân eder.

Önceki dönemde sekter, grupçu veya moralsiz tutumlarından ötürü partimizden çıkarılmış yada kendiliğinden partiden ayrılmış tüm arkadaşları özeleştirileriyle birlikte, partimizin yeni program ve tüzüğü doğrultusunda ve 1. Parti kongresi kararları ışığında yeniden partiye çağırır.

EGEMEN SINIFLARIN BUNALIMI SOSYAL DEMOKRASİ VE SOSYALİSTLER

Türkiye toplumu önemli sosyal ve politik çalkantılar yaşıyor. Bir yanda egemen sınıfların gitgide çözümsüzlüğü ve artan çıkmazı, tedrici de olsa derinleştiren krizi, öte yanda egemen sınıflarla çelişkisi keskinleşen emekçi sınıfların iktidar mücadelesinin örgütsüzlüğü, dağınıklığı ve emekçi halk hareketlerinin siyasal rehberden yoksun spontane (kendiliğinden gelme) karakteri...

Bugün için yaşadığımız sosyal ve politik çalkantının objektif temeli, sık sık tekrarladığımız gibi başlıca şu noktalarda toplanmaktadır:

- Türkiye'de kapitalistleşme süreci devam etmektedir. Hakim üretim tarzı olan kapitalizm tekelci niteliği ile birlikte gitgide gelişmektedir. Bu kapitalistleşme, beraberinde prekapitalist yapıların da çözülmesini ve buna paralel olarak modern kapitalist ilişkilerin güçlenmesini ve aynı doğrultudaki kaçınılmaz sınıf kristalleşmelerini getirmektedir.
- Türkiye'de kapitalist üretimin güçlenmesi, belirli ölçüde bir sanayileşme ve iç pazarın genişlemesi oldugu serbest rekabetçi dönemdeki kapitalizm gibi üretici güçlerin özgürce gelişmesini sağlayan atılımlı bir süreç oluşturmayıp, bu kapitalizm emperyalizme bağımlı ve tekelci bir yapı taşıdığından ötürü hem emperyalist-kapitalist sistemin bunalımlarından fazlasıyla etkilenmekte, Türkiyenin mevcut üretim ilişkileri ile üretici güçler arasındaki çatışkı gelişmiş, kapitalist ülkeler-

dekinden daha keskin olmaktadır. Yerli tekelci sermaye bir yandan derinleşen sınıf çelişkileri ve dolayısıyle şimdilik spontane de olsa keskinleşen sınıf mücadelesi karşısında çıkmaza girmekte, öte yandan bu durum egemen sınıflar arasındaki çıkar kavgasını kızıştırmaktadır.

- Tekelci sermaye hem pazar tıkanıklığı içindedir, hem sanayi yatırımları için yeterince fona sahip değildir ve hem de mevcut fonlarını bile hangi alanlara yatıracağı konusunda belirli bir yönelimi yoktur. Yerli tekelci burjuvazinin AET, emperyalizmiyle olan bağları bir süre için ona soluk aldırmışsa da, bugün emperyalist sistemin karşılaştığı ekonomik zorluklar karşısında bu avantajlar dezavantaj olmağa yüz tutmuş, özellikle yerli büyük sanayiciler AET'nin Türkiye'den istediği koşullar yerine getirildiği takdirde Avrupa metropolleri ile rekabet edemiyecekleri ve gümrük duvarlarının şartlara uygun olarak Türkiye tarafından indirilmesi, AET Sanayi ürünlerinin Türkiye piyasasına egemen olmasını, yerli tekelci sermayenin pazar sorununu büsbütün arttırmasını doğuracağından, AET ürünleriyle rekabet edemeyen yerli sanayi çökme ihtimalinden korkmaktadırlar.

Son yıllarda umut bağladıkları yabancı silah tekelleriyle ortak yatırımlar yaparak kurulması istenen yerli silah-montaj sanayiine ara malları üreterek tatlı kârlar sağlamak özleminin de kolay gerçekleşemeyeceğini görmüşlerdir. Böylece Ortak Pazar ile ilişkiler konusu yerli tekelciler arasındaki en önemli tartışma konularından ve çıkar çekişmelerinden birisi haline gelmiştir.

SANAYİ BURJUVAZİSİNİN ÇIKMAZI

- Türkiye'nin sanayileşmesi emperyalizme bağımlı olduğu için teknoloji geridir. Türkiye sanayii teknik deyimle enfrastrüktür (alt yapı) adını verdikleri tesislerden yoksun olduğu gibi, varolan sanayi gelişkin bir teknolojiye dayanmaktan da çok uzaktır,
- Bu durum emeğin prodüktivitesini düşük tutmaktadır.
- İşçi sınıfımızın gitgide gelişen ekonomik mücadelesi işverenlerin en büyük sorunlarından birisini teşkil etmektedir. Gerçi Türkiye'de işgücü gelişmiş kapitalist ülkelerdekine kıyasla hayli ucuzdur, ama teknolojinin ve dolayısıyle emeğin üretkenliğinin düşük olması, işçi sınıfının ekonomik mücadelede kararlı davranması sonucunda sanayiciler ürünlerin imalât tutarının yükselmesinden şikâyetçidirler. Burjuvazi artı değer oranını yükseltmek istemektedir. Fakat işçilerin ekonomik

mücadelesi karşısında bunu başaramayan ve geri teknolojisi yüzünden nisbî artı değeri yükseltemeyen sanayici bu kez ürün fiyatına zam yapmaktadır. Fiyat artışları geniş tüketici kitlesini etkilemekte, bir yandan satınalma gücünü düşürerek, burjuvaziye pazarlama sorunu yaratmaktadır. İktidardaki burjuva partileri, geniş küçük üretici kitlesinden kır küçük burjuvazisinin ürün taban fiyatlarına zam yapmak zorunda kalmakta, kent küçük burjuvazisi ise — şayet üretim aracı sahibi ise — kendi zammını getirmekte, memur ise maaş arttırımına gitmektedir. Keza bu durumda bir yandan tarıma dayalı sanayide ham madde de pahalılanmakta, öte yandan devletin özel sektörü teşvik için fonları daralmaktadır. Ayrıca tarım sektörünü ellerinde tutan büyük tarım kapitalistleri, toprak ağaları ve zengin köylüler tarım ürünlerinden önemli kârlar elde etmektedirler. Tekelci sermaye kır küçük burjuvazisinin, çoğunluğu küçük üretici olan bu kesimin eline geçen payı kısmen kendisine çekebilmektedir. Fakat tarım kesiminde önemli fonlar büyük tarım kapitalistleri ve toprak ağaları ile tefecilerin ve tüccarların elinde kalmaktadır. Bu önemli fonları, tekelci sermaye doğrudan kendi kontrolüne almakta güçlük çekmektedir. Bir yandan kırlardaki ticaret ve tefeci sermayesinin varlığı, sanayi sermayesinin gelişmesinde engelleyici bir rol oynar. Gerçi özellikle son onbeş yıl içinde sanayi sermayesinin gösterdiği gelişim — tekelleşmenin güçlenme olgusuyla birlikte — kırlardaki ticaret ve tefeci sermayeyi güçsüzleştirmiş, geriletmiş, sanayi sermayesi ile içiçe geçmiş banka sermayesinin üstünlüğü artmıştır, ama gene de kırsal kesimde gerek küçük ticaret ve tefeci sermayenin varlığı, gerekse tarım kapitalistlerinin ve toprak ağalarının elinde önemli fonlar birikiyor olması tekelci sermayenin direkt olarak kontrol edemediği, sanayie aktaramadığı küçümsenemeyecek bir paranın bulunması egemen sınıflar arasındaki çıkar kavgalarını da arttırmaktadır.

Ayrıca işçilerin başarılı toplu sözleşmeler yapmaları, aldıkları zamların tamamen ürün imalât fiyatlarına eklenmesiyle hiç bir işe yaramamakta, teknoloji ve emeğin üretkenliği artmadığından, işveren bir eliyle verdiği zammı, ürün fiyatlarını arttırarak diğer eliyle işçiden almaktadır. Böylece işçinin de yaşama koşulları düzelmemektedir.

DİĞER KESİMLERDE DURUM

Öte yandan kırlardaki sınıf farklılaşmaları, küçük üreticinin yoksullaşması, geniş yoksul köylü kitlelerinin büsbütün topraktan koparak ve sanayide istihdam alanı bulamayarak, işsizler ordusunu kalabalıklaştırması, yurt

dışına işgücü ihracı yoluyla burjuvazinin kendisi için daha büyük bir afet haline gelmesini **kısmen** önleyebildiği işsizlik sorununun, bir yandan hızlı mülksüzleşme, öte yandan işgücü ihracının durması nedeniyle önemli boyutlara ulaştığı açık bir olgudur.

- Emekçi sınıfların ekonomik-demokratik mücadelesinin yükselmesi karşısında, kapitalizmin zaten doğmasında varolan çelişkiler, sözünü ettiğimiz özgül koşullarla büsbütün derinleşmektedir.
- Böylelikle yerli hakim sınıflar ciddi bir ekonomik çıkmaz içindedirler. Son yıllarda dış ticaret açığı astronomik denilecek derecede artmıştır. Sürekli bir enflasyon vardır. Türkiye'ye gönderilen işçi dövizlerinde önemli bir düşüş vardır. Devletin dış borçları 1975 yılında yüzde yüze yakın bir artış göstermiştir. 1975 yılında tarım kesiminde mahsulün olağanüstü iyi olması ve muhtemelen bu yıl da iyi bir hasat ihtimali burjuvazinin hiçbir sıkıntısını kısa vadede bile hafifletmeğe yetmemektedir. (1976 yılı başındaki ekonomik görünümü basit rakamlarla özetleyen bir yazı KİTLE'nin 12.1.1976 tarihli sayısında yeralmıştı.)

EKONOMİK BUNALIMIN POLİTİK YANSIMALARI:

Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu ekonomik bunalım, 12 Mart öncesinden başlayarak ve bugüne kadar egemen sınıfların çözümsüzlüğünü gitgide arttırarak sürüp gelmiştir. Tekelci sermaye 12 Martta faşizm yoluyla bu sorunların üstesinden gelmeğe çabalamış, emekçi halk hareketini bastırarak iktidarını onarmak ve pekiştirmek istemiş, fakat başaramamıştır. 12 Mart döneminden çıkıldıktan sonra uzun süren hükümet krizleri ve «istikrarsız» hükümetler biribirini izlemiştir. Tekelci burjuvazi içinde bir kesim sosyal demokrasi yoluyla kapitalizmin yaralarını onarabileceğini düşünmüştür. Buna karşılık parlamenter görünüm altında burjuva zorbalığını, despotzmini emekçi halk üzerinde alabildiğine yoğunlaştırarak tahakkümü sürdürmek isteyen kesimler MC iktidarını oluşturmuşlardır. Fakat MC'nin kanlı zorbalığı ve faşist tırmanışı ne emekçi halk hareketini sindirebilmiş, ne de açık faşist bir askerî diktatörlüğü tezgahlamak isteyen yabancı ve yerli tekelci mihraklar bu isteklerine ulaşabilmişlerdir.

Tekelci sermayenin en gericî kesimleri, dıştaki ağababaları ve içteki ortakları, yardakçıları faşizmi getirmeğe muktedir olamamışlardır. Bir yandan halkımızın giderek güçlenen, yaygınlaşan anti-faşist tepkisi ve demokratik uyanışı, öte yandan uluslararası konjonktürün Türkiye üzerindeki yansımaları bugün için buna engeldir.

MC egemen sınıfların bir kesiminin kanlı zorbalığını temsilen iktidar ederken, buna karşılık emekçi halk hareketi de siyasî bakımdan örgütsüz

ve etkili bir iktidar mücadelesinden uzaktır.

MC'ye karşı demokratik alternatif olarak büyük bir güç halinde duran ve Halkçı geçinen sosyal demokrasi, gerçekte burjuvazi adına, burjuvazi ile işçi sınıfı, egemen sınıflar ile emekçi halk arasındaki sınıf mücadelesini uzlaştırmağa aday olduğunu söylemektedir. Sağ sosyal demokrasi ise sahte umut havarisi olarak emekçi sınıfların sınıf mücadelesini altın bir tepsi içinde burjuvaziye sunmak sevdası ve çabası içindedir. Böylece MC'nin karşısında en güçlü anti-faşist parti olarak dikilen CHP, emekçi halk muhalefetini temsil etmekten uzaktır, ama toplumsal muhalefetin gerçek ve biricik öncüsü olan işçi sınıfı, politik bakımdan örgütsüz ve dağınık olduğu için, bugünkü MC iktidarına karşı, CHP muhalefeti başı çeker durumdadır. Ama tekrar belirtelim ki, bu muhalefet, emekçi halkın belli demokratik özlemlerini peşine takmış olmakla birlikte, gerçekte tekelci burjuva güdümündeki bir muhalefettir.

CHP yönetimindeki sağ kanat sosyal demokrasisi, tekelci sermayenin artan çıkmazında aynı çevrelerinin daha geniş desteğini alabilmek için gitgide sağa kaymaktadır. O kadar ki, sağ sosyal demokrasinin uzun yıllardır ideologluğunu yapan Deniz Baykal ve ekibi bile parti merkez yönetiminden uzaklaşmak zorunda bırakılmıştır.

Buna karşılık CHP içinde küçük burjuva karakterli muhalefet önemli bir ağırlık taşımaktadır. CHP yönetimindeki sağ ekip bu muhalefeti sindirmek için «İsmet Paşa metotları»yla bir buçuk yıldır çaba gösterdiği halde, partinin sol kanadını çökertip etkisiz hale getirememektedir.

CHP'deki iç mücadele, yöneticilerinin iddia ettiği gibi sıradan bir hizip meselesi değildir. CHP içindeki mücadele, tekelci burjuva temsilcisi yönetime karşı, küçük burjuva ve tekel dışı burjuva kesimlerinin mücadelesidir. Muhalefetin motorunu küçük burjuva radikalizminin temsil etmesi, parti içi mücadeleyi iki sömürücü (zümre) arasındaki mücadeleden farklı olarak emekçi küçük burjuvazi ile tekelci burjuvazi arasındaki bir mücadelenin eriştiği sınırlara vardırmaktadır. CHP yandaşı ilerici aydınların «CHP iç mücadeleler yüzünden yıpranıyor» diye feryat ettikleri ve CHP'nin sağ yönetimini eleştirmekten ısrarla kaçındıkları durum, gerçekte bu yönetime karşı parti içindeki ilerici kanadın kaçınılmaz ve haklı tepkisinden başka birşey değildir. Durum artık balçıkla sıvanmaz hale gelmiştir ve giderek artan ölçüde basına yansımaktadır. Parti içinde sağ yönetim ve sol muhalefetten başka bir üçüncü grubun da oluşmakta olduğu göze çarpmaktadır. Fakat parti içindeki esas mücadeleyi hiç şüphesiz tekelci burjuva temsilcileri ile küçük burjuva kanadı arasındaki çekişme belirleyecektir. Burada küçük burjuva kanadın belli bir programdan, ideolojik açıklıktan,

lider kadrosundan yoksun olması onun en önemli zaafıdır. Bu yıl sonuna doğru toplanacak olan Büyük Kurultay'dan önce, Temmuz ayında yapılacak program kurultayında ideolojik netleşmelerin oluşması beklenmelidir.

MC İKTİDARI «GÜVENCE» Mİ?

MC iktidarı bugün tekelci sermayenin bile geniş bir desteğine sahip değildir. Ve temsil ettiği hakim sınıflar (zümreler) koalisyonunun heteronjenliği oranında kendi içinde uyumsuzlukları barındırmaktadır. MC'nin güçlü kanadı AP, parlamenter rejimi koruyarak, fakat yeni yeni anti-demokratik yasa ve yetkilerle donatılmış olarak bir faşist polis devletiyle tekelci burjuvazinin sorunlarını çözeceğine inanmaktadır. Bu anti-demokratik tedbirler arasında, hiç şüphesiz sıkıyönetim başköşeyi işgal etmektedir.

Öte yandan MHP bir açık faşist askerî diktatörlüğün ortamını hazırlamak için çabalamaktadır. Kiralık katil çetelerinin Türkiye'nin dört bir yanında ardı arkası gelmeyen saldırıları bu planın bir parçasıdır.

MSP'nin tutumu net değilse de, en azından askerî bir faşist diktatörlüğe karşı çıkmaktadır. Hatta mevcut MC iktidarının denetiminde çalışacak bir sıkıyönetim uygulamasına bile MSP'nin karşı çıktığı söylenmektedir. Fakat MSP'yi belli bütünlük içinde liberal rejim yanlısı bir parti olarak değerlendirmek yanlış olur.

CHP-AP KOALİSYONU:

Tekelci büyük sermayenin öteden beri istediği CHP-AP koalisyonu son haftalarda gene sözkonusu edilmiştir. CHP böyle bir koalisyonu başta erken seçimiyle kabul edebileceğini belirtmiştir. CHP ve AP'nin katılacakları veya en azından belli şartlarla destekleyecekleri böyle bir hükümeti tekelci sermaye ve yüksek komuta kademesinin istediği belirtilmektedir.

Egemen çevreler faşist saldırıları görmezlikten gelip, bunları sağ-sol çatışması olarak lanse etmek için yarış halindedirler. Böylelikle AP-CHP koalisyonu gerçekleşmezse bile en azından bu iki partinin belli konularda işbirliğini yapmasını istemektedirler. Bu işbirliği «anarşiyi önlemek» adı altında hiç şüphesiz sol'a karşı tezgahlanmaktadır. Biz «aşırı sağa da aşırı sola da karşıyız» teraneleri egemen sınıfların yıllarca kullandıkları ve baştan sona Mc Chartist, anti-komünist, anti-demokratik motifler (amaçlar) taşıyan bir slogandır. Bu nedenle CHP'yi, kendi solundaki sol'a karşı sert tavır almağa zorlamak için çaba göstermektedirler. «CHP Komünistlerle, anarşistlerle işbirliği yapıyor, onları himaye ediyor» yaygarası, sağ partilerin uzun yıllardır en çok başvurdukları ilkel taktikler arasındadır. Ama bu ilkel taktikler bile CHP'yi etkilemektedir. CHP kendisini kendi solundan

tenzih etmeye giderek artan bir özen göstermektedir. Nitekim 27 Nisan'da Parlamento gruplarının ortak toplantısında konuşan Bülent Ecevit, «şayet bizim dışımızdaki sol ile işbirliği yaparsak bizi CHP komünistlerle, anarşistlerle işbirliği yapıyor diye suçlayacaklardır. Öte yandan CHP sağa kaydı diye baskı yapılacaktır, bu oyunlara gelmememiz gerekir» derken aslında boyuna kendi solundan kaçmaktadır. Ecevit aynı konuşmada CHP dışındaki sol ile CHP arasındaki derin ve uzlaşmaz ayrılıklar olduğunu söylemiştir. CHP'nin solundaki sol içinde, sosyalist çizgi ile sosyal demokrasi arasında gerçekten de derin bir ayrılık vardır. Çünkü birisi işçi sınıfının, diğeri ise burjuvazinin ideolojisidir. Fakat Ecevit bunları söylerken «malûmu ilândan çok, kendisini töhmet altında bırakan ve tekelci sermayenin gözünde düşürmeğe çalışan sağ güçlere cevap vermektedir. Sosyalistler sosyal demokrasiyle faşizme karşı, tekellerin egemenliğine karşı güçbirliği yaparlar. Aradaki derin görüş ayrılığı buna engel değildir. Anti-faşist mücadelede daima yan çizen, kararsız ve tutarsız davranan işçi sınıfı değil, sosyal demokrasi olmuştur. Sosyal demokrasinin elli yılı aşkın zamandır pek çok ülkede sık sık tekrarladığı bu tutuma Türkiye'de de tanık olmaktayız.

Egemen güçler bugüne değin CHP-AP koalisyonunu sağlayamamışlardır ama, CHP yönetiminin giderek sağa kaymasını, CHP yönetiminin kendi soluna karşı gitgide sertleşmesini ve tüm politikasını tekelci burjuvaziye yaranmak ve «ehlileşmek», daha da makbul hâle gelmeyi sağlayabilmişlerdir. Ama CHP yönetimi giderek daha da sağa kaçarken, bu kez «parti içi sorunlar yoğunlaşmıştır. Birbiriyle önemli bir çelişkisi olan tekelci sermaye ile küçük burjuvaziyi bir parti içinde uzlaştırmak, kapitalizmin krizinin ve sorunlarının derinleştiği dönemde pek kolay değildir. CHP merkez yönetimi sol kanada yaklaşsa, tekelci sermaye desteğini yitirecek, tekelci sermayeye yanaşsa, küçük burjuvaziden tepki görecektir. Bugünkü CHP koşullarında liderinin krizmatikleşmiş konumu bile parti içindeki dengeyi ve uyumu iki yıldan fazla koruyamamıştır. Kaldı ki, partinin lideri denge rolünü oynamamakta, sürekli sağa açılan bir tercih koymakta, arada bir parti içi «sol»u oyalayıp iktidar hazırlıkları ile muhalefeti uyutmağa çalışmaktadır. Ama, olaylar, ne kadar efsaneleştirilirse efsaneleştirilsin, kişilerin sınıfsal çelişkileri aşmağa güçlerinin yetmediğini göstermiştir.

Nisan ayı ortalarında bir hafta süreyle gazetelerin başköşesini işgal eden CHP-AP koalisyonu söylentileri, kesilmiş görünmekte ise de, büyük sermaye bu planı yinelemeğe çalışacaktır. CHP ve AP'nin merkez yönetiminin temsil ettiği tekelci çıkarlar, objektif olarak böyle bir koalisyona büyük ölçüde uygundur. Ama her iki parti de homojen değillerdir. CHP içinde, tekelci sermaye ile çelişen tekel dışı burjuvazi ile radikal küçük bur-

juva eğilimleri önemli bir taban oluşturmaktadır. Öte yandan AP'de toprak ağaları, zengin köylüler, tefeciler partide tekelci sermayenin destek gücünü oluşturmaktadırlar. Bu heterojen yapılar ve CHP ile AP'nin iktidara talip olan iki büyük partiyi oluşturması, biribirinin alternatifi görünümünü taşıması nedeniyle bugüne dek CHP-AP koalisyonunu gerçekleştirememiştir. Ancak çok özgül durumlarda ve sınırlı olarak, böyle bir koalisyonun geçici bir süre için kurulabileceği, bugün ise böyle bir durumun bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Emekçi Halk Hareketinin Tayin Edici Gücü: İşçi Sınıfı:

Türkiye'de hakim üretim tarzının kapitalizm olması, bu toplumda tayin edici sınıf mücadelesinin de işçi sınıfı ile burjuvazi arasında olduğunu kaçınılmaz bir şekilde açıklar. Bugün politik arenanın böyle bir bulanıklık içinde olması, bizce işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki mücadele işçi sınıfı politik hareketinin, yani iktidar mücadelesinin güçsüz olmasından ileri gelmektedir.

Toplumdaki politik kutuplaşmalar işçi sınıfı ile burjuvazi arasında kristalleşmedikçe, işçi sınıfının siyasî (iktidar) mücadelesi güçlenip, diğer emekçi sınıfların hiç değilse nitelikçe önemli bir kısmını kendi yörüngesine almadıkça politik arenadaki bu bulanıklığın giderilmesi mümkün değildir. Nitekim bugün talepleri, özlemleri, mücadeleleri ve eylem yöntemleri ile CHP sosyal demokrasisini de, parti içi sol kanadını da fersah fersah aşan geniş bir işçi-emekçi kitlesi, önlerinde güçlü bir sosyalist alternatif, iktidara yönelmiş bir sosyalist hareket göremedikleri için siyasal arenada sosyal demokrasinin destekçisi durumundadırlar, İşçi sınıfı politik hareketi güçlü bir örgütlülüğe kavuşmadıkça, MC'nin alternatifi olarak, sahte bir umut ve sahte bir ışık olarak CHP gövde gösterisine devam edecektir. Bu böyle sürüp gittikçe, toplumdaki sınıflar kamplaşması, (cepheleşmesi) hiç bir zaman gerçek kanatlar halinde politika sahnesine yansımayacaktır.

CHP Solundaki Sol'un Durumu:

CHP solundaki sol bugün gerçekten de dağınıktır. Bölük pörçüktür. Ama bu hiçbir zaman bilime bağlı olan sosyalistleri umutsuzluğa, çaresizliğe sevketmez.

CHP solundaki sol'da belirgin eğilimler nelerdir?

CHP solunda üç ana çizgi derinleşmeğe başlamıştır. Bunlardan birincisi, en çok yaygara koparanı ve faşistlerin üzerlerinde asıl oyun kurdukları kesim «Sol»-kanat revizyonizmi (Sol serüvencilik) dir.

Daha çok yüksek öğrenim gençliği içinde yaygın bir tabana sahip

olan «Sol»-kanat revizyonizmi, işçi sınıfı biliminden ve pratiğinden bariz bir sol sapmadır. Belirleyici karakteri duygusallık ve kof slogancılık'dan yola çıkan dar grup aktivizmidir. «Sol»-kanat revizyonizminin evrensel özelliği kitlelerden kopukluktur. Türkiye'de güçlü bir işçi sınıfı politik hareketi olmadığı için sol çocukluk hastalığından, goşizme, maceracılığa ve anarşizme kadar geniş bir «sol» yelpaze, aralarındaki alt gruplaşmalarla gençlik içinde etkinlik kazanmağa çalışmaktadırlar. İşçi sınıfı düşmnı Maoculuğun provokasyonlarından ve gizli Maoist görüşlerin bir kısmından kurtulamayan sol serüvenciler (sol revizyonistler) bir yandan Maocu provokatörlerle, öte yandan kendi aralarındaki gruplaşmalarla keskinlik yarışı içindedirler.

Faşist katil çetelerinin öğrenci gençlik üzerindeki saldırılarının da «sol»-kanat revizyonizmi üzerinde önemli etkileri vardır. Faşistler bir yandan sürekli saldırılarla, baskılarla, cinayetlerle, yüksek ve orta dereceli okullarda hakimiyet kurmak isterken, öte yandan devrimci-yurtsever gençleri emekçi kitlelerden büsbütün koparıp okul sınırları içine hapsetmektedirler. Bu saldırılara karşı koymak zorunda kalan öğrenci gençlik, sadece emekçi kitlelerden değil, zamanla yurtsever, ilerici öğrenci kitlesinden de kopmaktadır. Faşistlerin silahlı saldırıları yurtsever öğrenci gençlerin gözüpek kesimlerini militanlaşmaya doğru iterken, yavaş yavaş dar aktivist gruplar oluşmaktadır. Dar aktivist gruplar, kendi ideolojilerini de kolayca bulmaktadırlar. «Sol»-revizyonist görüşler bir küçük burjuva devrimciliği halinde yüzyılı aşkın zamandır zaten evrensel olarak vardır. Dönemden döneme, yerden yere çeşitli özgüllükler gösteren bu ideolojik ve pratik hattın belirleyici nitelikleri evrenseldir... Üstelik yakın geçmişte, 12 Mart öncesinde ve 12 Mart sırasında da bu çizgi gelenekleşmeye dönük izler bırakmıştır. Böylece çoğunlukla öğrenci gençlik içinde bulunan bir kısım kadrolar, bir yandan faşistlere karşı mücadele içinde militanlaşarak sol'a doğru itilmekte, öte yandan «Sol»-revizyonist ideologların görüşleriyle beslenmekte ve Marksizm-leninizm adı altında, sübjektivizmin, duygusallığın, heyecanlarla davranmanın, bilimsizliğin ve keskinliğin, kof slogancılığın girdabında dönenmektedirler. Yukarıda da belirttiğimiz gibi faşistlerin saldırılarının yoğunlaşması, bu gençleri, sadece işçi sınıfından ve emekçi yığınlardan değil, aynı zamanda ilerici-yurtsever gençlik tabanından da soyutlamakta, faşizme karşı öğrenci kitlesinin topyekûn mücadelesini de engellemektedir. «Sol»-kanat rezivyonistlerinin bir yandan kendi aralarında hangi ideolojik ayrılıklara yaslandıkları belli olmayan, ama bir türlü de bir araya gelmeyen alt bölünmeleri sürüp giderken, öte yandan öğrenci kitlesinden de geniş destek görmemeleri nedeniyle geniş tabanlı bir mer-

kezi demokratik örgüt dahi şekillendirememeleri sözlerimizin açık bir kanıtıdır.

Bilimsl sosyalizmin ülkemizde güçlenmesi ve yaygınlaşması, «sol»-kanat revizyonistlerine işçi sınıfı öncülüğünü ve gerçekliğini kâğıt üzerinde (sözde) kabul ettirmiştir. Ama onlar eylemleriyle, davranışlarıyla hemen hemen sadece gençlik alanını seçerek, aslında işçi sınıfına inanmadıklarını, dolayısıyle Marksizm-Leninizm diye sahip çıktıkları ideolojiden gerçekte fersah fersah uzak olduklarını göstermektedirler. 12 Mart öncesinde Dev Genç'liler, gençliği «öncü meşale» ilan etmişlerdi. Bugün teoriye bu denli aykırı düşen bu küçük burjuva safsatasını Marksizm-Leninizm adına öne sürecek babayiğit elbette yoktur. Ama «sol»-kanat revizyonistleri hem kendi aralarındaki hem de halk düşmanı Maoistlerle giriştikleri yarışlarla, pratikte gençliği «öncü meşale» gören davranış içindedirler. Fakat sık sık belirttiğimiz gibi öğrenci gençlik kitlesini bile kucaklayamamakta, merkezi demokratik bir örgütlenmeye bile gidememektedirler. Bu olgu onların dar grup aktivizmi yöntemleriyle yüksek okul sınırları içine hapsolup, o okulların öğrenci kitlesinden de kopuk kaldıklarını gösterir. Bu arkadaşların gözüpekliğini, yiğitliğini, fedakârlıklarını ve faşistler karşısındaki güç durumlarını anlamalıyız, ama bilimsiz yiğitliğin, işçi sınıfı bilimi dışındaki cesaret, feragat ve fedakârlığın olumlu sonuçları değil, acı yenilgileri getirdiğini özellikle ve önemle bilmeliyiz. İşçi sınıfı ve emekçi halk hareketi dışında, üretim alanlarından kopuk geçen ve emekçi kitlelerle bütünleşmeyi, işçi sınıfının öncülüğünü pratikte kabullenmeği amaçlayan her küçük burjuva hareketi, ne kadar iyi niyetli olursa olsun hem egemen sınıflar karşısında yenik düşmeğe, hem de emekçi halk hareketine yarar değil zarar getirmeğe mahkûmdur. Tarih, Birinci Enternasyonal anarşistlerinin, Çarlık Rüyasındaki Narodnikler'in, iki dünya savaşı arasında Avrupa'daki anarşistlerin ve günümüzde dünyanın dört bir yanındaki küçük burjuva ihtilâlcilerinin sayısız örneğini görmüştür. «Sol» çocukluk hastalığından goşizme (sol serüvenciliğe) oradan da tamamen sosyalizm dışı anarşizme kadar derece derece olan «sol» çizgiler istisnasız olarak yenilmişlerdir. Yenilgileri ile birlikte bulundukları ülkedeki işçi sınıfı ve topyekûn emekçi halk hareketine zararlı olmuşlardır.

Çünkü devrim, bildiğimiz gibi, kişilerin, grupların, partilerin sübjektif istek ve özlemlerine bağlı bir olgu değildir. Bir ülkede devrimci durum yoksa, yani devrimin objektif şartları yoksa (ülke) de **derin** bir kriz, (egemen sınıfların yönetemez olması, emekçi sınıfların yönetilmek istememesi, emekçi sınıfların devrim için ölüm dahil her türlü fedakârlığı göze almaları durumu mevcut değilse), sübjektif zorlamalarla devrim başlatılamaz. Kaldı ki devrimin sübjektif koşulları da dar grupların örgütlülüğü değil, geniş kitle-

lerin üstün örgütlenme düzeyi, ve öncü Proleterya Partisi'nin önderlik koşullarıdır.

«Sol»-kanat revizyonizminin karşısında, gitgide belirginleşen bir sağ-kanat revizyonizmi mevcuttur. Bu kanatta en belirgin siyasal kuruluş TİP'-dir. TİP dışında, herhangi bir etkinliği olmayan SP ve TEP vardır. Gerçekte sağ kanat revizyonizminin destekleyicileri olmağa aday geniş bir aydın ve sendikacı kesimi de şimdilik mevcut sağ kanat sosyalist partilerini değil, sosyal demokrasiyi destekleme yolunu seçmişlerdir.

CHP'nin solundaki yelpazede belirginleşen sağ ve «sol»-kanat revizyonizminin dışında işçi sınıfı bilimine ve enternasyonalizmine otrodoksça 'ağ' lı çizgiler de giderek derinleşmekte ve hattı kalınlaştırmakta, sapmalarla arasındaki farkı daha net biçimde bilince çıkarmaktadır. İşçi sınıfı politik hareketinin ve ileride varılacak yüksek düzeyde örgütlenmiş işçi sınıfı merkezi siyasî otoritesinin nüvesini teşkil eden bu oluşum ideolojisiyle ve pratiğiyle güç kazandıkça sağ ve sol sapmaları geriletecektir. Bu süreç içinde, ister sağ sapma, ister sol sapma içinde olan, fakat işçi sınıfı sosyalizmine bağlı, ya da işçi sınıfı politik hareketine kazanılabilecek unsurlar, çevreler proleterya tabanı üzerinde ve ilkeli birlik halinde tek bir potaya akacaklardır. Böylece ilkesiz birliklerin ve ilkesiz ayrılıkların yerini ilkeli birlikler ve ilkeli ayrılıklar alacak, işçi sınıfının sağındaki ve solundaki çizgiler, işçi sınıfı politik hareketinin güçlenip, tek merkezi otoriteye kavuşmasıyla homojenleşecek, sol kanat içindeki ayırım çizgileri bütünsel ideolojileri ve teori-pratik bütünlükleri ile netleşecek, gerçek raylarına oturacaktır. Bugün işte bu süreci yaşamaktayız. Ve küçük burjuva ilericileri sol'un içindeki ideolojik tartışmaları anlamsız bulurken, gerçekte ilkeli ve kalıcı birliklerin temeli atılmaktadır. Bunun başka türlü olamayacağı da açıktır. Çünkü geçmişte ilkesiz birliklerin, birleşmelerin hareketi başarıya götürmediği çok görülmüştür.

Bu nedenle sol içindeki tartışmaları bütünüyle anlamsız, hatta «kışkırtıcı ajan oyunu», «CİA parmağı» sayan anlayışa katılmak mümkün değildir. Sol içinde tartışmaların olması doğaldır. İleri düzeydeki bir birlik için kaçınılmazdır. Yeter ki: a) Bu tartışmalarda temel (can alıcı) ve ayırdedici noktaların altını çizmek, entellektüelizme ve gereksiz ayrıntılara düşmemek, özellikle sonuna kadar bilimsel kalmak, tartışmaların bilim düzeyini sürekli yükseltmek b) Tartışmalar ve eleştirmelerle, ayrılıkçılığı kesin olarak biribirinden ayırdetmek, ayrılıkçı tutumlara düşmemek (bunun için de sol içindeki ayrılıkları körükleyici nitelikteki dedikodu ve tezvirattan özenle kaçınıp tüm meseleleri bilimsel platforma aktarmak, «İlkelerde Savaş-Devrimci Kardeşlik» şiarının gereklerine uygun davranmak d) En önemlisi kitlelerden ve pratikten kopukluğun üstüne giderek işçi sınıfı başta olmak

üzere kitleler içinde varolmak, kitle bağlarını güçlendirmek, daha ileri birliklerin ancak işçi sınıfı zemininde ve işçi sınıfı disiplinine (azınlığın çoğunluğa uyması ilkesine) uygun olarak davranmak esastır.

SONUÇ

Özetlersek, bugün sosyal ve siyasal platformdaki bulanıklıkların giderilmesi ancak ve ancak kitlelerin sosyal demokrasi takipçiliğinden kurtarılarak işçi sınıfının politik öncülüğündeki mücadeleye kazanılması ile mümkündür. Bu ise sabır, metot ve bilim isteyen, titiz ve azimli bir çalışmayı gerektirir.

Güncel görev olarak bir yandan işçi sınıfının politik hareketinin güçlenmesine ve birliğin sağlanmasına doğru ilkeli adımlar atarken, öte yandan faşizme ve faşist özlemli MC iktidarına karşı en geniş demokratik güçbirliği çalışmalarını gerçekleştirmek, siyasal özgürlükler ve demokratik haklar için kararlı bir mücadele vermek, demokratik mevzileri güçlendirmek ve çoğaltmak, faşizmin oyunlarına boyun eğmemek, faşizme karşı en geniş kitle mücadelesini mevcut imkânsızlıklar ne denli büyük olursa olsun gerçekleştirmeğe çalışmaktır.

MC İKTİDARI ÜLKE TOPRAKLARINI SATIŞA ÇIKARDI

Refik EVREN

Geçen yaz Amerika Birleşik Devletleri'nin Türkiye'ye silah ambargosu koyması ile Türkiye ve ABD hakim sınıfları arasında ortaya çıkan sorun, MC iktidarının Türkiye'deki ABD üsleri karşılığında para almasını öngören bir anlaşmanın imzalanmasıyla geçici bir çözüme bağladı. Bu çözümü geçici olarak nitelendirmemizin iki nedeni var: birincisi, antlaşmanın kısa vadede bir geçicilik kimliği taşımasıdır, çünkü Türkiye egemen sınıflarının iktidar ve muhalefet alternatiflerinin rıza gösterdiği bu çözüm, Amerikan egemen zümrelerinin tümü tarafından henüz benimsenmemiştir. Sözkonusu antlaşmanın ABD kongresinden geçmesi gerekmektedir. Bilindiği gibi silah ambargosu konusunda Ford-Kissinger'in ABD silah tekelleri lehine ve ambargo aleyhine taşıdıkları görüşlerle, kongrede silah tekelleri dışındaki diğer finans gruplarının ağır basan ve ambargoyu isteyen eğilimleri arasında — ABD kamuoyunu bir süre işgal edecek derecede önemli — bir görüş ayrılığı çıkmıştı. Bu nedenle ABD kongresinin Türkiye ile ABD Dışişleri Bakanları arasında imzalanan bu antlaşmayı onaylayıp onaylayamayacağı henüz belli değildir. Ve böyle bir onayın kongreden geçeceği konusunda bizzat Türkiye egemen sınıflarının bile ciddi kuşkuları vardır. Örneğin AP Senatörü Kâmuran İnan, kongrenin onay vermeyeceği kanaatindeyken, Amerikancı Türkeş bile kongrenin antlaşmayı onaylamadığı takdirde Türkiye'nin yeni alternatifler düşüneceğini kendi aklınca «şantaj yollu» itiraf zorunda kalmış ve ABD'ye yakarmıştır. Öte yandan aynı yakarışın Feyzioğlu'ndan da geldiği gazetelerde yer aldı. MC iktidarının başı Süleyman Demirel ise, Avrupa'dan silah almak için çok uğraştıklarını, fa-

kat bunda muvaffak olamadıklarını, Avrupa'nın da ABD şemsiyesi altında olduğunu söylemiş ve bugüne değin ABD'ye karşı dostlukta (uşaklıkta demek istiyor) bir kusur etmediklerini söyleyerek aynı yakarışı dile getirmiştir. AP Genel Başkanının mantığı açıktır: Ya Amerikaya, ya da Avrupa'ya bağımlı olacağız, Avrupa bile ABD karşısında bağımsız olmazken, onun şemsiyesi altından çıkamazken, biz nasıl olur da Amerika'dan bağımsız olup, sadece Avrupa'ya bağımlı oluruz demek istemektedir Demirel...

ÜS PAZARLIĞIN DEĞİŞİK VEÇHELERİ

Evet emperyalizme bağımlı, emperyalizmin yardakçısı yerli hakim sınıflar emperyalizm olmadan Türkiye'den iktidar edemeyeceklerini, bildikleri için tekelci sermayenin uluslararası niteliği ve yerli tekelci sermayenin çıkar ilişkileri, bağımlılığı gerektirdiği için, onlar bağımsızlık diye bir alternatifi düşünemezler, sadece emperyalist burjuvazinin yedeğinde ve emrinde olarak sömürülerini sürdürmenin yollarını ararlar.

Ama bu durum sadece yerli egemen sınıfların özlemi ve isteğidir. Ve halkımızın onuruna yurtseverliğine yüzde yüz ters düşen bir durumdur. Mutlaka emperyalizme kulluk ve kölelik etmek, emekçi halkımızın, yerli egemen sınıfların tutumudur ve çıkarıdır. Bu tutum, Türkiye'nin, bu yurdun gerçek sahipleri olan emekçi halkımızı asla bağlamaz.

ABD ile yapılan ve henüz kesinlik kazanmamış olan antlaşmanın birinci veçhesi budur: yani yurt topraklarının ABD emperyalizmine satışa çıkarılmasıdır.

Olayın ikinci veçhesi, yerli egemen sınıfların bu antlaşma dan ne gibi çıkarlar sağlayacağıdır. Üsler karşısında egemen sınflar yılda 366 milyon dolar (5,5 milyar TL.) tutarında nakdî veya aynî karşılık alacaklardır. Yerli hakim sınıfların alacakları kemik payı ister nakdi, ister aynî olsun, bu onların askerî harcamalar için ayırdıkları fonlarda yüreklerini hafifletecektir. Böylece yatırım sıkıntısı çeken tekelci sermaye için bu miktar büyük önem taşımaktadır. Nitekim bu gerçeğin farkında olan ve tekelci sermayenin liberal-reformist alternatifini temsil eden CHP sağ sosyal demokrasisinin lideri Ecevit de antlaşmaya karşı çıkmamış, birtakım biçimsel ve teknik özelliklere değinerek işi geçiştirmiştir. Zira kendisini yakın geleceğin iktidar alternatifi olarak gören CHP yönetimi de bu «avantaj»dan tekelci sermaye iktidarı adına yararlanmak isteyecektir. Esasen öteden beri CHP Merkez Yönetiminin NATO yanlısı olduğu, hatta Yunanistan'ın NATO'dan çekilmesi durumunda Ecevit'in «Türkiye NATO'da Yunanistan'dan boşalan yeri almağa hazırdır» beyanatını bir başbakan sıfatıyla verdiği hatırlardadır.

Sözkonusu 5,5 milyarlık tutar yerli tekelci burjuvazi için hayatî önem taşımaktadır. Gerçi bu miktarın faturası Türkiye emekçi halkı için hayli pahalıdır ve Türkiye'nin ABD'ye bağımlılığı artacaktır, ama egemen sınıflar açısından bunda bir beis yoktur. Çünkü onlar için — AP genel başkanının da dediği gibi — Amerikan ve Avrupa (yani genel olarak emperyalizm) dışında bir alternatif yoktur, ve bağımsızlık diye birşey **onlar için** aynı zamanda bilimsel bir gerçeklik olarak — sözkonusu değildir, ve eninde sonunda emperyalizmin ana mihrakı ABD ağır basmıştır.

Olayın yukarıda değindiğimiz üçüncü veçhesi de şudur. Yerli egemen sınıflar üzerindeki ABD hakimiyeti ve dolayısıyla ABD'nin Türkiye emekçi halkı üzerindeki hakimiyeti, despotizmi bu antlaşmayla daha da artacaktır. Evet, şayet ABD'nin egemen finans grupları bu antlaşmada ittifak edebilirlerse Türkiye'nin ABD'ye bağımlılığı artacaktır. Bu olgu ise en kanlı, en gözü dönmüş emperyalist mihrakın Türkiye üzerindeki egemen sınıf zulmünü arttırma çabalarında belli bir kolaylığı da beraberinde getirecektir.

İşaret ettiğimiz gibi bu antlaşma sadece MC iktidarının yaptığı bir antlaşma değildir. Yerli tekelci sermayenin ve onların iç ortaklarının, yani tüm egemen sınıfların ortaklaşa istedikleri bir **devlet antlaşmasıdır.** Bu nedenle muhalif parti durumunda bulunan CHP ve DP de anlaşmadan yanadırlar. Belki belli bir parsa toplamak halkımızın yurtseverlik uygularını oya tahvil etmek amacıyla ve makyavelist bir tutumla, kayıkçı dövüşü örneği antlaşmayı kıyısından, köşesinden eleştirecekler, hatta sözde karşı çıkarmış gibi görüneeeklerdir, ama işin esası muhalifiyle, muvafıkıyle tüm burjuva partilerinin bu devlet antlaşmasında, yerli hakim sınıflar adına görüşbirliği halinde oldukları gerçeğidir.

Olayın dördüncü veçhesi, Türkiye'nin girdiği ve başını ABD silah tekellerinin çektiği silahlanma yarışında Türkiye'nin yeni bir adım atmış olmasıdır. Bu silahlanma yarışı hiç şüphesiz günümüzden çok önceleri başlatılmıştır. Kıbrıs olayları ile ve Türkiye-Yunanistan arasında gerginliğin arttırılmasıyla bu yarış hızlandırılmıştır. Silahlanma yarışında, bu külfetin tamamı hiç kuşkusuz emekçi halkımızın sırtından çıkarılacaktır.

Olayın diğer bir veçhesi, günümüzden çok önce başlamış olan silâhlanma yarışından çıkar güden ABD ve AET silah tekelleri arasındaki mücadeleyi şimdilik ABD'nin kazanmış gözükmesidir. Demirel'in yukarıda sözünü ettiğimiz beyanatından da bunu anlamak kolayca mümkündür. Bilindiği gibi ABD silah tekelleri Türkiye'ye silah satmak isterken, AET'cilerin ise Türkiye'de yerli tekelci sermaye ile birlikte silah-montaj sanayii kurmak eğiliminde oldukları anlaşılmaktadır. Yerli montaj silah sanayii, yerli tekelci sermayeyi de hayli iştahlandırmıştır. Vehbi Koç'a varıncaya dek büyük

tekelciler bu konuda ellerinden gelen «yardımı» (!) yapmağa hazır olduklarını beyan etmişlerdir. Ama Türkiye tekelci burjuvazisinin AET ile olan ilişkisinde ortaya çıkan ve giderek bir çıkmaz haline gelen anlaşmazlıklar bir yandan, yerli tekelci sermayenin bu iş için yeterli sermaye birikimine ulaşmaması diğer yandan silah yapım alanında bir montaj sanayiinin kurulmasını güçleştirmektedir.

ANTLAŞMANIN SONUÇLARI BÜTÜN BÖLGEYİ İLGİLENDİRMEKTEDİR

ABD ile Türkiye arasında yapılmış, fakat henüz kesinleşmemiş olan antlaşmanın Türkiye egemen sınıflarını ilgilendiren başlıca noktalar bunlardır.

Öte yandan bu antlaşmayı sadece Türkiye ile ilgili bir olay sanmak yanlıştır. Bu antlaşma, esasında ABD emperyalizminin son yıllarda zayıflamağa yüz tutan Türkiye ileri karakolunu emperyalist emeller doğrultusunda tahkim etmesi anlamına gelmektedir. Nitekim antlaşma imzalandıktan sonra Kissinger ısrarla bu antlaşmanın Doğu Akdeniz'in «güvenliği» açısından önemli olduğunu belirtmiş. Çeşitli Amerikan yayın organlarında bu doğrultuda yazılar, yorumlar çıkmıştır. ABD emperyalistlerinin Doğu Akdeniz güvenliği dedikleri şey, aslında Doğu Akdenizin güvensizliği, fakat buradaki Amerikan ve genel emperyalist çıkarların güvenliğidir. Dolayısiyle ABD ve Türkiye iktidarları tarafından yapılan bu antlaşma, Türkiye sınırlarını aşan, Doğu Akdeniz ve Orta Doğu çapında önem taşıyan, bir antlaşmadır. Sovyetler Birliği'nin güney ucunda emperyalizmin ileri karakolluğunu yapan ABD üsleri ve NATO'ya bağlı birlikler, herşeyden önce dünya sosyalist sistemini tehdit eden saldırganlık ve barış düşmanı bir askerî şebekedir. ABD üslerinin ve Türkiye'deki ABD egemenliğinin başlıca amacı budur. Ve kabul etmemiz gerekir ki, Türkiye ve İran egemen sınıfları Sovyetler Birliğinin güneybatı sınırında emperyalizmin bekçisi, saldırganlığın üssüdür. Şimdi bu emperyalist kalelerden, zayıflayan Türkiye bölümünü tahkim etmek Amerikan emperyalizminin dünya barışını tehdit eden stratejisinin bir parçası olarak değerlendirilmelidir.

CHC YÖNETİCİ KLİĞİ KİMLERİN YANINDA SAF TUTUYOR?

Böylece yeni antlaşma herşeyden önce dünya sosyalisti sistemini ve dünya barışını tehdit etmektedir.

Nitekim CHC'nin anti-Sovyet ve dolayısıyle anti-komünist Mao'cu-

milliyetçi liderlerinin herkesten önce antlaşmaya alkış tutmaları bunun kanıtıdır.

Tüm stratejilerini ve politikalarını anti-Sovyetizm, yani Anti-komünizm üzerine kurmuş bulunan Pekin'deki Maoist diktatörlük sözkonusu antlaşmayı isterik çığlıklarla ve hiç vakit geçirmeden alkışlamış ve desteklemiştir.

Adı geçen antlaşma sadece dünya sosyalist sistemine karşı emperyalist bir karakolun tahkim edilmesinden ibaret de değildir. Bu amaca paralel olarak, Orta Doğu halklarının ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerine ve Orta Doğu'daki anti-emperyalist ilerici rejimlere karşı girişilmiş yeni bir manevradır da... Özellikle son 10 yıl içinde emperyalist strateji Orta Doğu'da hayli zayıflamış, elindeki kaleleri birer ikişer düşmüştür. Emperyalizm, bu durumda saldırganlık zincirinin Türkiye - İran halklarını pekiştirmeğe çalışmakta, Basra Körfezini emperyalist çıkarlar doğrultusunda silahlandırarak hem sosyalist sisteme karşı, hem de Orta Doğu'daki ilerici rejimleri ve ulusal bağımsız hareketlerini arkadan kuşatma stratejisi gütmektedir. Sözkonusu antlaşmayı isteyen Amerikan militarist güçleri bu doğrultuda ileri bir adım atma çabası içindedirler, o da şimdilik kendileri açısından zayıflayan Türkiye halkasını onarmak şeklinde yansımaktadır.

İşte Sovyet düşmanı olan ve kaçınılmaz olarak sosyalist sistem düşmanlığını, ulusal kurtuluş hareketi düşmanlığı ile de tamamlayan Pekin yöneticileri, nasıl ki emperyalizmin Basra körfezi (Fars Halici) militarist stratejisini desteklediyse ve Türkiye ile İran'ın yakınlaşmasını, Şah çetesi ile Demirel - Türkeş - Feyzioğlu çetesinin yakınlaşmasını «İlerici» diye ilân ettirip, farklı tutum takınan yerli Maoculara özeleştiri yaptırdıysa, aynı şekilde sözkonusu yeni antlaşmayı da destekleyerek sosyalist sistemi güneydoğudan, Arap halklarını ise arkadan kuşatmak isteyen Amerikan emperyalist manevrasına alkış tutmuştur. Böylece CHC gericilerinin «Üçüncü Dünya» tezlerinde bile samimi olmadıkları, çünkü sosyalist sistem düşmanlığının bilimsel bir gerçeklik olarak Üçüncü Dünya düşmanlığını da birilkte getireceği, zira sosyalist sistemin başını çektiği dünya devrimci sürecinde ulusal kurtuluş hareketinin bu süreçten kopmaz bir bileşen olduğu bir kez daha — ve her olayda — somutlanmaktadır.

YURTSEVERLİK GÖREVİMİZ

Ülke topraklarını ABD emperyalizmine ve militarizmine satışa çıkaran MC iktidarının bu gerici tutumunu teşhir etmek herşeyden önce Türkiye'li devrimciler olarak yurtseverlik görevimizdir. Gerçi bugün Türkiye'de anti-

emperyalist güçlerin bu antlaşmanın yürürlüğe girmesini önleyecek türden bir örgütlülüğü yoktur. Ama bu durum, bize boyun eğme ve sessiz kalma hakkını vermez. Önümüzdeki haftalarda, özellikle ABD kongresi meseleyi yeniden aldığında bu konu yeniden en güncel sorun haline gelecektir. Ve itiraf etmek gerekir ki, hem işçi sınıfı sosyalistleri, hem de diğer anti-emperyalist güçler, Türkiye egemen sınıflarının gerçekleştirmek istediği bu gerici plan karşısında seslerini örgütlü bir şekilde yükseltememişler, hatta bu konuda mümkün bir ajitasyon çabasını bile gereğince gösterememişlerdir. Bu somut konuda TSİP'in yaptığı güçbirliği girişimi sosyalist ve anti-emperyalist örgütlerin önemli bir kesimi tarafından benimsendiği halde, bir yandan faşist saldırıların yeni yeni tırmanışları ve cinayetleri, öte yandan 1 Mayıs gösterilerine doğru yapılan hazırlıkların gerekçe olarak ileri sürülmesi ve Türkiye'de basit somut konularda bile güçbirliği geleneğinin henüz çok zayıf olması, grupçu eğilimlerin ağır basması, bu konuda güçlü bir güçbirliği halinde ortak anti-emperyalist çabaları şimdilik geciktirmiştir.

Buna rağmen sözkonusu antlaşmaya karşı tüm sosyalist ve anti-emperyalist güçlerin örgütlü ve yığınsal tepkisini mümkün olan en etkin şekilde göstermemiz gerekmektedir. Bu görev herşeyden önce Türkiyeli işçi sınıfı sosyalistlerine ve Türkiyeli tüm anti-emperyalist güçlere düşer.

Antlaşmanın gerici ve satılmış karakterini emekçi yığınlar önünde sergilemek, bu antlaşmaya karşı tüm anti-emperyalist, yurtsever tepkileri örgütlemek bugünlerdeki en acil görevler arasındadır. Bunun için herşeyden önce yoğun bir ajitasyon kampanyası en geniş güçbirliği halinde, en geniş kitle tabanının desteği sağlanarak sürdürülmelidir. Bu hepimizin bugünkü en önemli yurtseverlik görevidir.

Bu görev, sadece basit bir yurtseverlik görevi de değildir. Çünkü yapılan anlaşma sadece Türkiye emekçi halkının aleyhine değildir. Her emperyalist - militarist ittifak ve girişim gibi bu antlaşma da ulusal sınırların ötesinde bir anlam taşımaktadır ve dünya sosyalist sistemine, ulusal kurtuluş hareketlerine ve dolayısıyle uluslararası işçi sınıfı hareketine karşı girişilmiş yeni bir kombinezondur. Yukarıda da izah ettiğimiz gibi herşeyden önce bu antlaşma dünya sosyalist sistemini, Orta Doğu'daki ulusal kurtuluş hareketini hedef almaktadır. Bu bakımdan, bu gerici militarist antlaşmaya karşı tepkiler ve çabalar, basit bir yurtseverlik girişimi olmaktan çok ötede, dünya devrimci sürecinin ve onun başını çeken sosyalist sistemin, onun kopmaz bileşenleri olan ulusal kurtuluş hareketiyle uluslararası işçi sınıfı hareketinin de çıkarları gereğidir. Yani, her yurtsever girişim gibi, bu görev de aynı zamanda **enternasyonalist** bir görevdir. Ve yapılmış olan antlaşmanın basit bir ekonomik bağımlılık antlaşması olmaması, özel-

likle sosyalist sisteme, Orta Doğu halklarına karşı saldırganlık ve savaş kışkırtıcılığı motifini birincil planda taşıması, yurtseverlik görevimize, daha güçlü bir enternasyonalist anlam ve muhteva kazandıran bir durum yaratmaktadır.

Böylece hem emekçi halkımızın, hem Orta Doğu halklarının hem de bütünsel dünya devrimci sürecinin çıkarları açısından yurtseverlik ve enternasyonalizm görevlerimizin bu denli üstüste ve güçlü olarak çakıştığı bir durumda, dünya devrimci sürecinin ve bu sürecin öngördüğü dünya barışının çıkarları lehine, aynı zamanda işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın bütünsel çıkarları doğrultusunda sözkonusu gerici antlaşmaya karşı en geniş anti-emperyalist, enternasyonalist tepkileri ve muhalefeti örgütlemeliyiz. Bu ikili bütünsel görev ise herşeyden önce enternasyonalizmin Türkiy'deki yılmaz savunucusu ve öncüleri olan işçi sınıfımıza ve işçi sınıfı sosyalistlerine düşmektedir.

SONUÇ OLARAK

1 Mayıs'ı en yaygın bir şekilde kutlamak ne denli büyük enternasyonalist anlam taşıyorsa, içinde bulunduğumuz güncel durumda sözkonusu antlaşmaya karşı en güçlü anti-emperyalist tepkileri organize etmek gene o ölçüde acil bir enternasyonalizm görevidir. Enternasyonalizm ve onun bir parçası olan yurtseverlik görevlerimizin soyut sloganlar, şematik davranışlardan çıkıp hayata geçmesi, herşeyden önce emperyalizmin tüm oyunlarını bozmak ve Türkiye işçi sınıfı başta olmak üzere Türkiye halkının dünya devrimci sürecinde en güçlü şekilde yerini almasıyla mümkündür. Bugün işçi sınıfımızın politik örgütlenmesinin zayıf ve dağınık olması bize bu görevlerimizi ertelemek hakkını vermez. Bugün sosyalist hareket dağınık da olsa işçi sınıfımızda ve tüm ilerici, yurtsever, anti-emperyalist güçlerimizde sözkonusu gerici girişime karşı geniş bir muhalefeti örgütlemek imkânı ve potansiyeli vardır. Sosyalist ve ilerici siyasî partileriyle, devrimci sendikalarıyla, diğer anti-emperyalist meslek kuruluşlarıyla, ilerici gençlik örgütleriyle bu somut konuda biraraya getirebilecek ayrı ayrı şekilde de olsa güçlü bir sosyalist ve anti-emperyalist örgütlenme düzeyi vardır. Dayatan görev, somut eylemler etrafında, ve bugünkü en önemli anti-emperyalist görevimiz olan bu konuda, bu örgütlü güçleri biraraya getirerek somut bir program ve sloganlar çerçevesi içinde güçbirliği halinde yurtsever ve enternasyonalist tepkileri aynı kanalda toplayabilmektir.

Leninist Parti Programında MİLLİ MESELE

S. YESMENEYEF

Rusya'da sosyalist devrimin zaferinden çok önceleri, Lenin'in önderliğindeki Bolşevik Partisi millî mesele hakkında gerçekten enternasyonalist bir teori ve program ortaya çıkarmıştı. İş daha henüz Rusya'da da bir Marksist Parti oluşturma çabaları sürerken başladı. Çeşitli nedenlerle Parti'nin millî siyasetinin daha da geliştirilmesinin gerektiği yeni devrimci atılım döneminde Lenin millî meseleye özel bir dikkat gösteriyordu.

1897 anketine göre Rusya'da 100 ün üstünde millet ve milliyet vardı. Çarlık rejimince baskı altında tutulan ve çoğu çevre eyaletlerde yaşayan Rus olmayan halklar nüfusunun yüzde 57' sini oluşturuyordu.

Ezilen halkların emekçileri, Rus işçi ve köylüleri ile birlikte, devrimci harekette aktiftiler. Devrimci bir İşçi Partisinin oluşturulmakta olduğu yıllarda, programın bir kısmı olarak, Lenin, Rusya'da devrimin ancak her milliyetin proleteryası ve emekçi köylülüğünün birliği ve proleterya hareketinin millî kurtuluş mücadelesiyle kaynaşması ile gerçekleşebileceğini öne sürdü.

1905-7 devriminin yenilgisinden sonra Çarlık Rejimi — hem merkezi bölgelerde hem de eyaletlerde — bütün ilerici güçler üzerindeki baskıyı yoğunlaştırdı. Milli azınlıkların devrim sı-

rasında kazandıkları ufak haklar hükümet tarafından feshedildi. Örneğin, Finlandiya'nın özerkliği geri alındı. Eyaletlerdeki milyonlarca insan, «yurttaşlık görevlerinin yeterince farkında olmadıkları» söylenerek, seçme hakkı ve diğer temel haklardan yoksun kılındılar. Milliyetlere ait okulların, kendi dillerinde basılan kitap ve dergilerin sayıları ani bir düşme gösterdi.

Bunu izleyen karanlık yıllarda Çarlık rejimi her yerde milliyetler arasındaki düşmanlığı körükledi. Yahudi katliamları ve Kafkas halkları arasındaki kanlı çarpışmalar Çarlık otoritelerinin kışkırtıcı faaliyetlerinin bir sonucuydu. «1905 yılı Rusya'daki bütün milletlerin işçilerini birleştirdi» diye yazıyordu Lenin. «Gericiler millî düşmanlığı tahrik etmeye çalışıyorlar.» (Toplu Eserleri, Cilt 20, s. 224).

Aynı anda, 1905 devriminin getirdiği kazançlar — basının ve kültür kurumlarının belirli ölçüde özgürlüğü, Rusya'da ilk kez yapılan Devlet Dumaları (Parlamentolar) için seçimler — millî duyguları yükseltmiş ve ezilen halkların millî duyarlığını harekete geçirmişti. Dış bölgelerin kapitalist gelişimini frenleyen sınırlamaların bazıları kalktı ve bu yüzden bu bölgelerin iktisadî ve kültürel ilerlemeleri hız kazandı. Elde edilen durumda, hem çarlık rejimince izlenen büyük-güç, şovenist çizgiye karşı bir tepki olarak hem de eyaletlerde egemenlik için çabalayan millî burjuvazinin iktisadî ve siyasî çıkarlarının bir yansıması olarak dar kafalı milliyetçilik ortaya çıktı. «Millî birlik» vaazı veren millî burjuvazi ezilen halkların kurtuluş mücadelesini çarlık hükümetinden yeni ayrıcalıklar elde etmek için bir araç olarak kullanmaya çalışıyordu. Millî uyuşmazlık tohumları ekerek, millî burjuvazi emekçi halkın devrimci mücadeleden uzaklaştırılmasında otokrasiye yardımcı oldu. Bu yüzden, dar kafalı burjuva milliyetçiliği emekçi halkın enternasyonalist eğitimini ve onun devrimci mücadelede birlik olmasını büyük ölçüde köstekledi.

Ukrayna, Transkafkasya ve Polonya milliyetçileri, Menşevik tasfiyeciler ve Bundçular Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi (RSDİP) programındaki millî mesele bölümüne şiddetli hücumlarda bulundular. Bund, Yahudi proleteryanın millî ve kültürel özerkliği talebini bastırdı.

Bolşevikler hem Çarlık hükûmetince teşvik edilen gerici şovenizmi, hem de dar kafalı milliyetçiliği teşhir etmeliydiler. Onlar oportünistlere karşı savaşmak; millî mesele hakkındaki bilimsel teori ve programlarını daha da geliştirerek savunmak; bütün milliyetlerin devrimci yığınlarını Çarlık rejimine ve kapitalizme karşı beraber eylem için birleştirmek zorundaydılar. Diğer ülkelerde de millî mesele her zamankinden fazla keskinleşmişti. Emperyalist devletler delicesine savaş hazırlıkları yapıyorlardı. Her yanda burjuvazi şovenist tutkuları uyandırmaya çalışıyor, II. Enternasyonal Partileri ise burjuva şovenizmine karşı mücadele etmiyorlardı.

Bu yüzden, hem Rusya içinde hem de uluslararası arenada şovenizm ve milliyetçiliğe karşı kararlı eyleme girişen Bolşevikler için millî mesele Parti'nin teorik ve pratik faaliyetlerinde önemli bir konu halini aldı. RSDİP, Ocak - 1912 - Prag Konferansında Çarlık hükümetinin İran ve Finlandiya'da-

ki şovenist ve sömürgeci siyasetini şiddetle protesto etti. Konferans belli sosyal demokrat örgütleri işçi hareketini bölme çabalarından dolayı kınadı ve her milliyetten sosyal demokratları proleteryanın ortak davası uğruna savaşa çağırdı.

RSDİP Merkez Komitesinin yerel Parti işçileriyle Krakov'daki bir toplantısında (Aralık 1912); Rusya'daki bütün ulusların emekçi insanlarını tutuculuğun militan milliyetçiliği ile savaşmaya, işçi kitleleri içindeki bütün milliyetçilik tezahürleri ile mücadele etmeye ve RSDİP örgütleri içinde daha sıkı bir şekilde toplanmaya çağıran bir karar kabul edildi.

Parti'nin Eylül 1913 deki Pronino toplantısında millî mesele ayrı bir konu olarak ele alındı. Lenin'in raporu üzerinde kabul edilen önerge şunu diyordu: Proleteryanın çıkarları bütün milletlerin parti, sendika ve bu türden diğer örgütlerde birleşmesini gerektirir ve Sosyal - Demokratlar ayrılma hakkını da kapsayan (böyle bir eylemin gerekliliğinin uygun bir açıklaması olduğu takdirde) ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunurlar.

O yıllarda Lenin, Parti'nin millî mesele hakkındaki teori ve programını geliştirmeyi sürdürdü ve konu hakkında düzinelerle makaleler yayınlandı. Bir çok diğer parti liderleri de programın geliştirilmesi ve tanıtılmasında aktif yer aldı. S.G. Şaumyan'ın «Millî ve Kültürel Özerklik Hakkında» yapıtı 1914'de çıktı; J.V. Stalin, sonraları «Marksizm ve Millî Mesele» başlığı altında çıkacak olan «Millî Mesele ve Sosyal Demokrasi» makalesini yayımladı. N.A. Skripnik ve P.I. Stuçka da konu hakkında makaleler yazdılar. Bolşevikler millî mesele hakkındaki Marksist teori ve programlarını Devlet Dumasında, Sosyal Demokrat konferanslarda ve işçi toplantılarda savundular.

İrlanda'da, Balkanlar'da, Polonya'da ve diğer ülkelerde Millî Kurtuluş hareketlerini inceleyen Marx ve Engels bu konudaki ana tezleri eserlerinin çoğunda ortaya koymuştular. Milletlerin ortaya çıkışının tarihsel yönüne (feodal sistemin parçalanması ve kapitalizmin gelişmesi) ilk işaret eden onlardı.

Kapitalist sistem bir milletin bir baskı altında tutulmasını getirir. İnsanın insan tarafından sömürülmesi ortadan kalkınca milletlerin sömürülmesi de son bulacaktır. Sınıf çelişkilerinin kalkması milletler arasındaki düşmanlığın önünü alacaktır.

Bu yüzden Marksizm - Leninizmin klasikleri millî meseleyi proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü genel sorununun bir parçası olarak ele alırlar. Marks ve Engels proletaryanın önündeki millî ve enternasyonal görevlerin niteliklerini saptadılar. Onlar «Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşin» sloganını öne sürdüler ve bütün milletlerin işçilerine kapitalizme karşı, sosyalizm için enternasyonal kardeşlik ve birleşik eylem çağrısında bulundular.

Emperyalizm çağında, millî mesele daha bir önem kazandı. Proleteryanın enternasyonal bağlılığı devrimci mücadelede önde gelen konu oldu. Bu şartlar altında Lenin Marks ve Engels'in milletler ve millî kurtuluş savaşları hakkındaki öğretisini geliştirdi.

Millet nedir? Klanlar, aşiretler, milliyetler ve milletler farklı sosyo ekonomik temeller üzerinde doğup geliştiler ve nitel ayrıcalıklar gösteriyorlardı. Aşiret etnik bir kategoridir. Aşiretler

sınıf öncesi toplumda ortaya çıktılar. Kan bağı temeli üzerine kurulmuşlardı. Milliyet tarihsel bir kategori insan toplumunun yeni nitelikte bir şeklidir. Milliyetler ilkel komünal sistemin son aşaması sırasında şekil almaya başladılar ve gelişmelerine köleci ve feodal toplumlarda devam ettiler. Aşağı yukarı ortak bir dil ve kültüre sahip bölgesel varlıklar ortaya çıktı. Ancak milliyetlerin iktisadî tecritliği ve iktisadî bağların gelişmemişliği sonucu bu ortak özellikler pek açık değildir. Milliyetlerin ortaya çıkması sadece milletlerin oluşması için bir ön şarttı.

Millet tamamiyle yeni bir tarihsel kategoridir. Milletler feodal toplumdaki bölgesel bütünlük yokluğunun doğrultulduğu ve kapitalizmin güç kazandığı bir dönemde ortaya çıkmaya başladılar. Milletler toplumsal gelişmedeki burjuva çağının kaçınılmaz bir biçimidirler. (Lenin, Toplu Eserler) (Cilt 21, s. 72).

Batıdaki sosyal demokratların milleti öznel idealist bir şekilde tanımladıklarına işaret edilmelidir. Örneğin O. Bauer'e göre ortak bir kader zemini üzerinde ortak bir karakterle bağlanmış insan topluluğudur. Bir Avusturya sosyal - demokrat ideolojisti Renner'e göre millet aynı şekilde düşünen ve aynı biçimde konuşan insanların birliğiydi. Oportunistler burjuva sosyalistleri gibi, milleti maddi üretimin gelişimi alanında ve sosyal sistemin dışında değişmez bir kategori olarak ele alırlar.

Aşiretsel veya ırksal bir halk topluluğu değildir. Aynı şekilde düşünen insanların bir birliği de değildir. Ulus kendi yasalarına göre ortaya çıkıp gelişmiş ve aşiret veya milliyetin farklı iktisadî temellere haiz, tarihsel olarak oluşmuş istikrarlı bir insan topluluğudur.

Milliyetler arasındaki iktisadî bağların genişlemesi ve kuvvetlenmesi milletlerin ortaya çıkışında önemli bir etkendir. Pre - kapitalist çağda bile milliyetler ortak yaşama alanına sahiptirler, aşağı yukarı ortak bir dil konuşuyorlardı ve pek fazla gelişmiş olmayan iktisadî ilişkileri vardır. Yine de millet değildiler. İktisadî tecritlik hali geride kalınca, ticaret toplumsal işbölümü temeli üzerinde gelişince ve ortak bir millî pazar oluşturulunca milliyetler iktisadî yaşantı ortaklığını elde etmiş oldular. Sürekli ve yakın iktisadî bağlar dilde ortaklığı güçlendirir. Şive ayrılıklarını ortadan kaldırır ve insanların aynı bölgede oturdukları için birbirlerine duydukları yakınlığı teşvik eder, onları tek bir millet olarak kaynaştırır. Bu yüzden milliyetleri millet yapan şey istikrarlı bir iktisadî yaşantı ortaklığıdır. Bir milletin millet olduğunu kanıtlayan işaret budur ve milletler bu temel üzerinde birleşip pekişirler.

Dilde ortaklık milletin bir diğer önemli özelliğidir. «Dil, insanların birbiriyle ilişkilerinin en önemli aracıdır» diye yazmıştı Lenin. (Toplu Eserleri, cilt 20, s. 396) bir devlet için dil mutlak bir ihtiyaç değilken, ortak bir dile sahip olmayan bir millî topluluk düşünülemez. Lenin yaşama ortaklığını da milletlerin temel bir özelliği olarak kabul ediyordu. Milliyetler, insanların aynı bölgede birlikte yaşamaları ve birbirleriyle düzenli toplumsal ilişkide bulunmaları sonucunda millet olurlar.

Son olarak, bir halkın maddî ve manevî kültürü, yaşantı şekli, milletin

tarihsel gelişim şartlarını yansıtan gelenek ve görenekleri, sosyo-ekonomik yaşantısı ve ayrıca coğrafî çevresi ortak olmazsa millî bir toplumdan söz edilemez. Lenin, her zaman çağdaş toplumda kültürün millî özelliklere sahip olduğunu söylemişti. Enternasyonal kültür gayri millî değildir. (Toplu Eserleri, cilt 20, s. 24).

Millî kültürden söz ederken, burjuva sosyologlarının yaptığı gibi kültür fikri ideoloji fikri ile karıştırılmamalıdır. Onlar burjuva milletlerinde ideoloji birliğine dair kuruntularını kanıtlamak için bu iki fikri özdeşleştirirler. Aslında bir burjuva milletinde ideolojik birlik diye bir şey olamaz, çünkü burjuva milletleri sömüren ve sömürülen her biri kendi ideolojisine sahip, antagonist sınıflardan oluşur. Burjuvazinin milliyetçi, ırkçı, kozmopolitan ideolojisine karşıt olarak proleterya kendi enternasyonalist, sosyalist ideolojisine sahiptir. Millî mesele üzerine eleştirel notlar adlı yapıtında Lenin şöyle diyordu: «Her millî kültür içinde iki tane millî kültür vardır. PRİŞKEVİÇ, GUKOF ve STRUVE'lerin büyük Rus kültürü vardır, ancak aynı zamanda ÇERNİŞEVSKİ ve PLEHANOF'un adlarında belirlenmiş Büyük Rus kültürü vardır.» (Toplu Eserleri, cilt 2. s. 32).

Ancak şurası belirtilmeli, bir millet içinde sınıf çelişkilerinin keskinliği o milletin parçalanmasına işaret değildir. Elbetteki burjuva milletlerinde mündemiç ANTOGANİZMLER kültür bağını zayıflatır, ancak onu tamamen saf dışı etmez.

Görüldüğü gibi, millet iktisadî yaşantı dil, yaşama alanı, maddî ve manevî kültür bağları üzerinde yükselen tarihsel olarak oluşmuş bir insan topluluğudur. O bütün bu özelliklerin bir karmasıdır, bunlardan birinin eksikliği milletin henüz yeteriyle gelişmemiş olduğuna işarettir.

Kapitalizm altında millî hareketlerin oluşup gelişmesinin nedenleri nelerdir ve proleteryanın bunlara karşı tavrı ne olur?

Milletlerin ortaya çıkışı ve gelişimi farklı farklı şartlarda baş göstermiştir. Batı Avrupa ülkelerinin çoğunluğunda milliyetlerin millet oldukları dönem merkezi devletlerin oluşmasıyla çakışır. Batı Avrupa için burjuva devrimleri çağı aynı zamanda devletlerin ortaya çıktığı çağdı ve Britanya (İrlanda hariç), Fransa ve İtalya gibi millî burjuva devletleri oluştu.

Öteki taraftan Doğu Avrupa ve Asya'da bazı ülkeler, Rusya, Avusturya, Macaristan ve Türkiye kapitalizminden önce şekillenmişlerdi. Örneğin, 16. yy kadar Rus çarları ve prensleri RUS prenslikleri yanında Rus olmayan halkların oturduğu bölgeleri de içine alan geniş bir devlet kurmuşlardı. Milliyetin bir millete dönüşmesi Rusya'da 17. yy da büyük merkezi bir devletle birlikte başladı ve bölgeler arasında ticaretin gelişmesi ve bir bütün Rusya pazarının oluşmasıyla birleşti. Bu süreç, kapitalizmin yükselmekte olduğu 18. ve 19. yy da daha bir ivme kazandı.

Ülkede egemen durumdakiler toprak ağaları ve kapitalistlerdi. Bunlar durumlarını sağlamlaştırmak için daha genç milletlerin — Ukraynalılar, bieloruslar, Litunyalılar, Latvinyalar, Estonyalılar, Gürcüler, Ermeniler ve diğerlerinin — iktisadî ve kültürel gelişmesini köstekledîler. Kapitalistlerin ve toprak ağalarının çıkarlarını savunan Rus o-

tokrasisi Rus olmayan millet ve milliyetleri baskı altında tuttu.

Diğer çok milletli devletlerde hemen hemen aynı şekilde oluştu. Avusturya Macaristanda egemen durumdakiler Alman toprak ağaları ile kapitalistleriydi. Ve Çek'ler, Polonyalılar, Slovaklar, Ukraynalılar ve diğer halklar ezilen milletler durumundaydılar.

Böylece çok milletli devletler içinde yeni bir toplumsal mücadele biçimi ortaya çıktı. Genişliği, biçimleri ve şiddeti sınıf çelişkilerinin ve o günkü sınıf mücadelelerinin keskinliğine bağlı olan millî harekettir.

Feodal sistemin parçalanmakta ve kapitalizmin gelişip güçlenmekte olduğu ilk dönemde Rusya, Türkiye, İran, Avusturya, Macaristan gibi çok milletli devletler millî baskı ve ulusal hareket alanları oldular.

O zamanlar farklı sınıfların millî kurtuluş hareketi karşısındaki tavırları nelerdi?

Burjuvazi o dönemin millî hareketlerinde öncü güçtü. Kendi sınıf çıkarlarını millî pazar ve ham madde kaynakları üzerindeki taleplerini savunan ezilen milletin burjuvazisi bütün milletin ihtiyaçlarına cevap veren sloganlar öne atıyordu. Ancak gerçekte bu birer bütün olarak milletler arasında değil, metropolitan güçlerin yönetici sınıflarıyla ezilen milletlerin burjuvazileri arasında bir mücadeleydi. Farklı milletlerin emekçi halkının böyle bir niyetleri yoktu. Ezilen millet proleteryasının burjuvazisinin ve ayrıca köylüler ve toprak ağalarının millî kurtuluş hareketindeki çıkarları farklı farklıdır. Ancak bu işçi ve köylülerin millî baskı siyasetine karşı direnmekten kaçınmaları anlamına gelmez. Bu siyaset en fazla emekçi halkın zararınadır, çünkü onlar sınıf mücadelelerinden uzaklaşarak millî sorunlarla ilgilenmek zorunda kalırlar, bu da sınıf çıkarlarının uyuşmasına dair teorinin var edilmesi için uygun bir atmosfer oluşturur. Bu yüzden proleterya ve onun partisi millî baskının kaba ya da ince bütün biçimlerine karşı savaşmaktadırlar.

Lenin millî ilişkilerde iki tarihsel eğilim tanır. Birincisi, millî yaşantı ve millî hareketlerin uyanışı, bütün millî baskılara karşı mücadele ve millî devletlerin kurulması. İkincisi ise her biçimde milletler arası ilişkilerin gelişmesi ve artması, millî engellerin yıkılması, sermaye, iktisadî yaşantı, siyaset, bilim v.b.'nin milletler arası birliğinin ortaya çıkışı. Her iki eğilim kapitalizmin birer evrensel yasasıdır. (Toplu Eserler, cilt 20 s. 27).

İki eğilim de kendi içinde ilericidir, zira birincisi yabancı bir milletçe uygulanan baskıya karşı durmak, gönüllü birleşmeyi teşvik etmek ve sosyalizmin altında milletlerin gönüllü birliği ve kardeş dayanışması için şartları hazırlamak demektir. İkincisi ise millî tecritliğin kalkmasını kolaylaştırmayı üretici güçlerin gelişmesine toplumsal iş bölümünün artmasını ve bir dünya sosyalist ekonomisi için maddî şartların hazırlanmasını içerir.

Ancak kapitalist şartlar altında bu iki eğilim emperyalist siyasetle çatışırlar. Siyasî bağımsızlık kazanma eğilimi emperyalistler tarafından vahşice bastırılır ve iktisadî bağımsızlığı inkâr edilen az gelişmiş ülkelerin köleleştirildiği ve sömürüldüğü şartlarda iktisadî dayanışmayı sağlama eğilimi özgürce izlenemez.

Parti millî program ve siyasetinin

geliştirilirken hareket içindeki bu iki eğilimini göz önüne aldı. (Marksist millî program her iki eğilimi hesaba katar) diye yazıyordu Lenin, (ve ilk önce, milletlerin ve dillerin eşitliğini ikinci olarak, enternasyonalizm ilkesini ve proleteryanın burjuva milliyetçiliğince en ince süzülmüş türü bile olsa kirlenmesine karşı uzlaşmaz mücadele ilkesini savunur) (Toplu eserleri cilt 20 s. 27).

Şimdi de Lenin'in ulusların kendi kaderini tayin hakkı yapıtında yazmış olduğu, Rusyadaki millî meselenin özgül görüşlerini inceleyelim.

İlk nokta 20 yy.'ın başlarında Rusyadaki Rus olmayan nüfusun ana kitlesini köylüler oluşturuyordu. Bunun için, millî mesele özünde Rus proleteryasının farklı milliyetlerin köylülüğüne karşı tavrı idi, işçilerin köylülerle ittifakına ait bir sorundu.

İkinci nokta batı Avrupa ülkelerinin aksine 20. yy'ın başlarında Rusya henüz burjuva demokratik devriminin yapılmamış olduğu bir ülkeydi, bu nedenle Rus olmayan halkların kurtuluş mücadelesi çarlık rejimi ve serflik kalıntılarına karşı genel demokratik hareketin parçasıydı.

Üçüncü nokta Rusya garip bir çok milletli devletti, büyük Ruslar nüfusun bir azınlığı idiler. Rus olmayan milletler (Birkaç istisna hariç) eyaletlerde yaşarken onlar ülkenin kalbinde yaşıyorlardı. Rusya'da millî baskı komşu ülkelerdekinden daha fazlaydı. Bazı hallerde kapitalist gelişme ve eğitim düzeyi millî eyaletlerde (örneğin Polonya, Finlandiya Baltık ülkeleri) merkez Rusyadakinden daha yüksekti. Daha ötesi, Rus eyaletlerindeki ezilen milletlerin bazılarının dışarıda, daha fazla millî bağımsızlık ve özgürlüğe sahip akrabaları vardı.

Dördüncü Nokta: Rusyada millî meselenin önemli bir özgül görünüşü şuydu ki, bu mesele burjuvazinin her türlü kurtuluş mücadelesinden ürktüğü emperyalizm çağında çözümlenecekti. Rusyadaki millî mesele ancak proleteryanın öncülüğünde çözülebilirdi.

«Sosyalist devrim ve ulusların kendi kaderini tayin hakkı», «kendi kaderini tayin hakkı üzerine tartışma», «jannius broşürü» ve başka yerlerde Lenin emperyalizm koşullarından hareket ederek ve sömürgeler ve proleter devrim sorunlarıyla bağlantılı olarak, millî mesele hakkındaki teorisini geliştirmeğe devam etti.

Millî hareketlerin gelişiminde ikinci dönem emperyalizm çağında başlar. Artık millî pazar mamul mal fazlalığını karşılayamadığından (emekçi kitlelerin tamamiyle yoksullaşması sonucu) millî sınırlar kapitalizme çok dar gelmeğe başlamıştı. Britanya, Fransa ve diğer ülkeler sömürgeci güçler haline geldiler. Millî mesele «millî - sömürgesel» oldu. Mücadelesi metropol ülkeler proleteryasının devrimci hareketiyle — emperyalist sisteme karşı bir bütün olarak — kaynaşmaya başlayan halkların en büyük düşmanı emperyalizm olmuştu. Proleterya ve partilerinin millî hareketteki rolü arttı.

RSDİP 2. kongresinde kabul edilen millî mesele üzerine parti programı milletlerin kendi kaderini tayin hakkı (Madde 9) bölgesel öz yönetim (Madde 3) ve milletlerin mutlak eşitliği (Madde 7) gibi talepleri içeriyordu. Bu önemli konular daha sonra Lenin'in yapıtlarında ve bolşevik partisi karar-

larında geliştirildi ve açıldı. Lenin'in milli mesele hakkında programının esas noktaları şunlardır:

İlk ana nokta milletlerin kendi kaderlerini tayin hakkıdır. «...Milletlerin kendi kaderlerini tayini ve bu milletlerin yabancı milli topluluklardan siyasî olarak ayrılması ve bağımsız millî bir devletin oluşması» (Lenin'in toplu eserleri, cilt 20, s. 397).

Milletlerin kendi kaderlerini tayin hakkı sloganı, mücadelesinde hakları yaklaştırmak için proleteryanın elinde etkin bir silahtır. İşçi sınıfı milletlerin özgür ve gönüllü olarak — zorla değil — birleşmelerini savunduğu içindir ki, istisnasız bütün ezilen ve yoksul bırakılmış milletlere ayrılma hakkı talep eder. Lenin, sosyalist devrimin ezilen milletler ve sömürge halklarına ayrılma hakkını tamamiyle vereceğini — milletlerin demokratik, özgür iradeli birleşme ve konsolidasyonu kolaylaştırmak ve hızlandırmak için — planlıyordu. Ancak kendi kaderini tayin hakkı şartlar ne olursa olsun ana devletten mutlaką ayrılmak anlamına gelmez. Şu veya bu milletin ayrılma hakkını uygulaması sorununu çözerken, parti, özgül durumu ve böyle bir hareketin gerekliliğini hesaba katar. RSDİP merkez komitesi 1913-Prnino konferansında kabul edilen milli mesele üzerine meşhur çözümde bu ilke bir ikircilik anlamaya yer vermeyecek şekilde tekrar doğrulanmıştır.

Lenin tekrar tekrar milletlerin ayrılma hakkı sloganının doğru olarak anlaşılması ihtiyacından söz etmiştir. ŞAUMYAN'a bir mektubunda şöyle yazar: «genel konuşursak, biz ayrılmaya karşıyız ama, kara yüzlerin büyük-Rus milliyetçiliğinin karşısında ayrılma hakkını savunuyoruz...» (Toplu Eserler, cilt 48, s. 235 Rusça baskı) başka bir yerde şöyle yazar: «Biz kendi kaderini tayin özgürlüğünü talep ediyoruz... Bu ülkeyi iktisaden parçalamayı ya da ufak devletler ülküsünü düşlediğimiz için değil, fakat, tam karşıtı, büyük devletler istediğimiz ve ancak gerçekten demokratik ve gerçekten enternasyonalist bir temelde milletlerin daha yakın birliği ve hatta kaynaşmasını, ki bu ayrılma özgürlüğü olmaksızın düşünülemez, dilediğimiz içindir» (Toplu Eserler Cilt 21, s. 413-414).

Açıktır ki milletlerin kendi kaderlerini tayin hakkı sloganının amacı milletleri birleştirmekti, onların birliğini bozmak değil, sloganın etkinliği onun milletler arası ilişkilerde güvensizliği ve ayrıca ilhakçı amaçlara dair kuşkuları gidermesiydi. O milletleri ve milliyetleri çok uluslu bir sosyalist devlet içinde gönüllü olarak birleştirmek için hazırlıyordu.

Milletlerin kendi kaderlerini tayin hakkının tanınmasının ardından bölgesel özerklik şartı gelir - çok milletli bir devlette milli meselenin çözümü için somut bir yol, bölgesel özerklik, ayrı ekonomi - yaşantı şekli, dil ve kültürü olan, özgül bir millî bileşimdeki insanların oturduğu belli bir bölgeye uygulanır, özerklik sayesinde bir halk büyük bir devlette yaşamanın nimetlerinden yararlanır, onları kendi ekonomi ve kültürünü geliştirmek için kullanır, ve muhtemel bir saldırgana karşı bağımsızlığını savunabilir.

Bölgesel özerklik ilkesi de ilk kez RSDİP programında (1903) öne atılmıştı. Sonradan RSDİP merkez komitesi Poronino konferansında daha da geliştirildi ve Lenin'in yapıtlarında bilim-

sel gerçeklik kazandı.

Bölgesel özerklik ilkesi Ekim Sosyalist devriminden sonra çok çeşitli gelişme aşamalarındaki millet ve milliyetlerin devlet olarak örgütlenmesinde ve onların iktisadî ve kültürel düzeylerinin yükseltilmesinde etkili oldu. Sovyet özerkliği şartlarında önceki geri kalmış milletler az zaman sonra yeni sosyalist milletlere dönüştüler. Bölgesel özerklik ilkesi diğer sosyalist ülkelerdeki milli meselenin çözümünde de önemli bir rol oynadı.

1917'den önce Bolşevik Partisi ve Lenin federasyon sonucunda işçi sınıfı mücadelesinin merkeziliğinin bozulacağı kaygısıyla federasyon ilkesinin aleyhindeydiler. Ancak, Sovyet sistemi içinde federasyon sorunu tekrar gözden geçirildi, ve Sovyet milletleri ve milliyetleri devlet örgütünün temel biçimi olarak bir federasyon kabul edildi. Bir Sovyet federasyonunun bir burjuva federasyonundan tamamen farklı olduğuna dikkat edilmelidir. Sovyet federasyonu fark milliyetlerin tek devlet birliği içinde gönüllü iş birliğidir.

İktisadî siyasî ve kültürel hayatta tam millî eşitlik millî mesele üzerine Marksist - Leninist programın diğer bir önemli noktasıdır. Kültürel alanda eşitlik, her milliyet ya da millî azınlık için kendi dilinde okullar açma, kitap yayınlama, oyunlar, filmler vb. meydana getirme serbestisi yanında vicdan özgürlüğü anlamına gelir. Bu taleplerde ilk kez RSDİP (1903) programında öne atılmıştı.

Lenin bir devlet dilinin zoraki uygulamasına karşıydı. O, zor tedbirleri almadan, iktisadî ve kültürel gelişme gereksinmelerin «...bir devlette yaşayan milliyetleri... çoğunluğun dilini incelemeye zorlıyacağını» düşünüyordu. (Toplu Eserler, Cilt 20, s. 20).

Devrim öncesi dönemde parti millî eşitlik hakkını genel demokratik taleplerden biri, ezilen halkları devrimci hareketin içine çekmeyi amaçlayan bir talep olarak ele alıyordu. Sosyalist devrimin zaferinden sonra bu halk «Rusyadaki halkların hakları deklerasyonunda (2 kasım 1917) ilan edildi ve daha sonra anayasaya kondu. SSCB Anayasasının 123. maddesine göre SSCB yurttaşlarının tüm iktisadî kültürel ve sosyal hayat alanlarında milliyet veya ırk farkı gözetilmeksizin eşitliği değişmez bir yasadır. Son olarak, iki diğer önemli nokta - millet ve milliyetlerdeki emekçi insanların sömürücü sınıflara karşı sosyal özgürlük ve bağlılığı, parti, sendikalar ve diğer halk kurumlarının bütün milletlerin işçileri için aynı olan enternasyonal ilke üzerinde örgütlenmesi.

Marksizm - Leninizm klasikleri işçilerin millî ve enternasyonal görevlerinin özdeşliği ve ayrılmazlığı ilkesini kanıtlar. Onlar proleteryanın sermaye boyunduruğundan kurtuluşu ve sosyalizm, komünizm inşasının tüm işçiler için enternasyonal görev olduğunu öğretirler.

Bütün milletlerin işçilerinin ortak çıkarları ve ilerici isteklerini yansıtan proleter enternasyonalizmi halklar arasında düşmanlık tohumları eken burjuva milliyetçiliği ile taban tabana zıttır.

«Burjuva milliyetçiliği ve proleter enternasyonalizmi» diyordu Lenin. «Bunlar kapitalist dünyadaki iki büyük sınıf kampına karşılık gelen ve milli meselede iki siyaseti (hayır, iki dünya görüşünü) ifade eden birine uzlaşmaz

düşmanlıkta iki slogandır» (Toplu Eserler, cilt 20 s. 26) Proleter enternasyonalizmi milli baskıya karşı mücadele eden dünya işçilerinin bayrağıdır.

Parti milli mesele programını oportünistlerle keskin mücadeleler içinde geliştirdi ve yürüttü. Lenin ve diğer Rus marksistleri oportünist sözde millî ve kültürel özerklik programını reddettiler. Bu program ikinci enternasyonal liderleri Bauer ve Renner tarafından onların idealist millet teorisi temeli üzerinde hazırlanmıştı. Onlar millî meseleyi reform yoluyla çözmeyi önerdiler. Kapitalist sistem şartlarında milletlere belli haklar vererek plân çok milletli devlet içerisinde millî birlikler oluşturmaktı, öyle ki her yurttaş böyle bir birliğe katılabilecekti. Mutlak iktisadî ve siyasî yetki egemen milletin kapitalistleri ve toprak ağaları elinde kalırken millî birlikler yalnızca kültürel sorunlarla uğraşacak olan kendi parlamentolarını seçebileceklerdi.

Bu programda parti, sendikalar ve diğer işçi birlikleri millî ilkeye göre örgütleneceklerdi. «Millî mesele üzerine notlar» da ve başka bir sürü eserinde Lenin «Millî ve kültürel özerklik» programının milliyetçi, karşı-devrimci, reformist ve proleter hareketine zararlı olduğunu göstererek reddetmiştir. Gerçekte, programın işlemesi olanaksızdı, zira egemen milletlerin mülkiyetli sınıflarının asla ezilen milletlerin kendi kültürlerini geliştirmeleri için gerekli siyasî ve iktisadî şartları yaratmaya niyetleri yoktu.

Program ruhta oportünistti. Çünkü egemen milletin ayrıcalıklarını savunuyor ve millî meselenin reformla - kapitalist sistemi devrim aracı ile değiştirmeden — çözülebileceği kuruntusunu yaratıyordu. Program kavram olarak burjuva milliyetçisiydi, çünkü millî kültür kimliğini, onun bir milletin yaşayan temeli olduğunu ileri sürerek, ön plana yerleştiriyordu. Gerçekte sınıflı toplumlarda sınıflardan bağımsız kültür olamaz. Her kapitalist millete egemen burjuva kültürünün yanında demokratik kültür unsurları görülür, zira her millette işçiler, yaşama şartları kaçınılmaz olarak demokrat ve sosyalist ideolojiyi doğuran sömürülen kitleler vardır.

Millî ve kültürel özerklik programı milletler içindeki sınıf çelişkilerinin üstüne yaldızlı bir örtü çekiyordu. Proleteryayı emekçi yığınları milli ilkeye göre yeniden gruplara ayırmak ve enternasyonal birliği zayıflatmak için tasarlanmıştır. Programlarını uygulayarak Avustralyalı oportünistler sosyal demokrat partiyi, milli ilkeye göre altı partiye böldüler, sendikaları tecrit olmuş milli gruplara parçaladılar.

1903'te RSDİP İKİNCİ Kongresi Bund'un önerdiği «millî ve kültürel özerlik» programını reddetti. Fakat daha sonraları Kafkas Menşevikleri ve Troçkistler'in de katıldığı Bundistler bu programı va'z etmeye devam ettiler. Parti görevleriyle 1913 Poronino toplantısında RSPİD Merkez Komitesi bunların «millî ve kültürel özerklik» fikriyle aşırı meşguliyetlerini kesinlikle kınadı. Gorki'ye vazdığı bir mektupta Lenin şöyle diyor: «Hayır Avusturyadaki iğrenç durum burada olmayacak. Biz izin vermeyeceğiz.» (Toplu Eserler, cilt 35, s. 85).

«Millî ve kültürel özerklik» programı, Avusturya - Macaristan'la birlikte hiç bir yerde pratik uygulama bulamadı ve genelde tam bir başarısızlıktı.

Lenin'in Rosa Lüksemburg'un millî mesele konusunda yaptığı türden «sol» hataları eleştirmesi de bahse değer. 1908'de yazılan Millî Mesele ve Özerklik başlıklı makalede Rosa Lüksemburg ayrılmayı da içeren milletlerin kendi kaderlerini tayin hakkının cüce devletlerin ortaya çıkışına ve proleteryanın tecrit olmuş öncü müfrezeler halinde bölünmesine gideceğini ve böyle bir hak talebinin emperyalizm şartlarında uygunsuz olduğunu iddia etmişti. «Milletlerin kendi kaderini tayin hakkı»nda Lenin Roza Lüksemburg'un tezlerinin çürüklüğünü sergiledi. Yoğunlaşan devrimci millî kurtuluş mücadelesinin bir sonucu olarak Asya'da ve Avrupa'da bir sürü bağımsız devletin ortaya çıkması Lenin'in tahmininin ne kadar doğru olduğunu göstermiştir.

Lenin'in millî mesele programı tek doğru alandır ve hâlâ da öyledir. Marksist - Leninist teorinin önemli bir bölümü olarak bu program Sovyetler Birliği'nde tamamiyle uygulanmıştır. O bütün sosyalist ülkelerde millî meseleyi çözmekte temel idi.

Lenin milletler ve millî hareketlerin başlangıcı ve özünün materyalist bir anlayışını o millî meselenin genel proleter devrimi ve proleterya diktatörlüğü sorununun bir parçası olduğunu gösterdi. Millî hareketleri inceleyen Lenin iki eğilim algıladı. Bu, millî meselenin özünü kavramak ve çok milletli devletlerde bu meselenin çözülmesi için doğru bir siyaset ortaya koymak konularında müstesna öneme haizdir. O millî kurtuluş hareketinde işçi sınıfının öncü olmasının bilimsel gerçeklerini vermiş, bir millî kurtuluş hareketinde yer alan halkın sınıfsal birleşiminde her çağ ve her ülkede tek mevcut tarihsel şartları hesaba katmak gerektiğine işaret etmiştir. Millî mesele hakkında Lenin'in eserleri ve bolşevik kararları Marksist proleterya enternasyonalizmi ilkesini tekrarlamış ve 2 Enternasyonal liderlerinin ve sonradan şovenizm ve milliyetçiliği körükleyen takipçilerin oportünist teorilerini açığa çıkarmıştır.

Lenin'in millî mesele programı ile silahlanmış olan komünist ve işçi partileri kapitalizme karşı demokrasi, barış ve sosyalizm mücadelesinde ezilen halkları kendi yanlarına çekebildiler.

Sosyalist devrim ve onu izleyen sosyalist inşa muhakkak millî baskının yok olmasını ve milletler arasında eşitlik ve kardeşçe dayanışmanın tesisini gerektirir. Bu bütün ülkeler ve halklar için ortak bir yasadır. Lenin'in millî mesele programının uygulanması konusunda sovyet deneyi dünya çapında bir tarihsel öneme haizdir. Bu deney bütün dünyadaki ilerici liderlerce incelenmektedir.

Sosyalist toplumda millî meselenin çözülmesi konusunda komünist ve işçi partileri SBKP'nin ve onun geçirdiği tecrübenin geliştirdiği teorik temellere güvenirler. Bu ülkeler halkları bir millî yeniden doğuş dönemini yaşıyorlar - yeni sosyalist milletler olarak, sosyalist ülkelerde milletlerin tam bir eşitliği söz konusudur. Hepsi aktif olarak devlet yönetiminde yer alırlar. Bütün milletler kendi ekonomilerini kendi kültürlerini geliştirmek ve kendi dillerinde eğitim görmek için eşit fırsata sahiptir.

Avrupa ve Asyanın birçok ülkesindeki sosyalist devrimlerin zaferinden beri sosyalist milletlerin sayısı büyümektedir. Bir dünya sosyalist sistemi

büyük sosyalist milletler topluluğu ortaya çıktı. Onlar arasındaki ilişkiler tam eşitlik, bölgesel bütünlüğe saygı ulusal bağımsızlık ve iç işlere karışmama ilkeleri üzerine dayandırılmıştır. Sosyalist dünyada devletler arası ilişkilerin yepyeni iktisadî, siyasî, teknik ve kültürel işbirliği ve yardımlaşma üzerine oturtulmuş bir türü gelişiyor.

SSCB milli siyasetinin bugünkü ana eğilimi tüm Sovyet halklarını her milletin bütün dallarda gelişmesi komünist inşada daha fazla iş birliği ve yardımlaşma temelleri üzerinde yakınlaştırmak aralarındaki dostluk ve kardeşliği güçlendirmektir. Parti millî mesele hakkında Lenin'in programını geliştirmiş olup bugün komünist inşa sürecindeki millî ilişkiler alanında çıkan yeni sorunlara bu program temelinde çözümler bulmaktadır.

Lenin'in programının SSCB'de ve diğer sosyalist ülkelerde uygulanması milli mesele için, sömürgeci baskıdan kurtulan bütün milletlerin izleyebilecekleri bir çözüm örneği sağladı. Onlar millî canlanışı meydana getirmek çabalarında SSCB ve diğer ülkelerin deneyimini kullanıyor ve yardımına güveniyorlardı.

Hâlâ sömürgecilik boyunduruğu altında olup Lenin'in programından ilham almış halklar bağımsızlık, eşitlik ve özgürlük mücadelelerine devam ediyorlar.

Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin pratiği gösteriyor ki ancak sosyalizm halkları bütün üyelerin kendi iradelerini uygulamada eşit ve özgür olduğu sıkı bağlı bir aile halinde birleştirir ve onlara iktisadî ve kültürel ilerleme getirir.

APN tarafından yayınlanan broşürden alınmıştır.

SBKP'nin Yapısında ve Eyleminde

DEMOKRATİK MERKEZİYETÇİLİK

II

P. A. RODİONOV

Çalışma ve yönetici eylemde kollektiflik ve parti içi demokrasi, daha önce de belirtildiği gibi tümüyle organik biçimde partiye aittir ve demokratik merkeziyetçilik ilkesinin en önemli belirtilerini oluştururlar. Bunlar SBKP'nin varoluşunun ilk günlerinden beri eylemini belirler. Bunları teyid etmek üzere burada bazı örnek ve veriler verdik. Bu belirtiler en büyük gelişmelerini gene de barışçı sosyalist oluşum yıllarının objektif tarihsel koşullarında göstermişlerdir.

Antikomünizmin ideologları, örneğin R. Riedler, A. Morehead, G. Randı, F. Stepun gibi, SBKP'nin tarihinin çarpıtıcıları, Lenin'in merkeziyetçiliği tanıdığını, ama parti içi demokrasiyi, parti yönetiminin kollektifliğini reddettiğini ve partiye hakim olmaya çalıştığını söylerler. Bu tür iddiaları modern revizyonistler de ileri sürerler. Onlara karşı ancak şöyle denebilir : Hayır baylar, Lenin demokrasi ve kollektifliği reddetmemiş, aksine her biçim ve tarzda geliştirmiştir.

Partide ve merkez komitesinde gerçek kollektifliğin sağlanması, V. I. Lenin'in sürekli ve pek ciddi olarak üzerinde durduğu birşeydi. X. Kongrenin kapanış konuşmasında; politikanın en önemli konuları ve çizgilerinin merkez komitesince aydınlatılmadığını, bunsuz politik çalışma olamıyacağını özellikle belirtmiştir.

Politbüro ve merkez komitesinin örgütlenme bürosunun oturumlarına nesnel, özgür ve gerçek kollektif aydınlatma egemendi. V. I. Lenin yoldaşların görüşlerine büyük dikkat gösteriyordu. Kollektifliğe en kesin bir şekilde uyul-

masında daima bir örnekti; hiç bir zaman ilkeli davranıştan taviz vermemişti. Aynı zamanda görüşlerini şartsız kabul ettirmeye çalışmıyor, ikna etme yöntemi ile çalışıyordu. Toplu eserlerinin tam yayınının 50. cildinde, Lenin'in, M. F. Andrejewa'nın, halk komiserleri heyetince çözümlenmiş olan bir soruna dair yol göstermesi için önerisine verdiği cevap yayınlanmıştır. Lenin bu öneriyi yerine getirmemiş ve şunu yazmıştı: «Ben heyetteki arkadaşların isteklerine ve verdikleri kararlara karşı hareket edemem.» (11).

Lenin'in, A. I. Okulow'a cevabı da dikkate değer. Okulow, Lenin'e bir politik - edebi gazetenin yayını konusunda başvurmuş ve parti çizgisini izleyeceğini söylemişti. Lenin ona şu cevabı vermiştir: «Yoldaş Okulow! Rica ettiğiniz tavsiyeyi size gönderemiyeceğim için çok üzgünüm. Bunu kişisel bir tavsiye olarak severek yapardım. Ama durum böyle değildir. Bu bir politik sorundur ve bunu Politbüro'ya götüreceğim» (12). Gazetenin yayın izni RKP (B) merkez komitesince verilmiştir.

Lenin'in kollektif organların kararlarına ve birlikte çalıştıklarının görüşlerine sınırsız saygısına dair bir çok örnek verilebilir. O sürekli olarak partinin ve ülkenin yönetimindeki kollektiflik ilkesinin kesinlikle yerine getirilmesi çabasında idi. Lunatscharski'nin belirttiği gibi, Lenin kelimenin gerçek anlamıyla kollektif çalışma adamıydı (13). Bütün büyük ve itirazsız otoritesine, yetkilerinin geniş kapsamlılığına rağmen, o hiç bir zaman kollektif organların görüşme yetkisine giren sorunlarda tek başına karar vermemiştir. O, partinin ve halkın sınırsız güvenine sahipti ve bunu hiç bir zaman istismar etmemiştir. Buna karşın antikomünizm ideologlarının, parti için demokrasinin Lenin'e yabancı olduğu ve onun merkeziyetçiliğin propagandasını yaptığı ve yaygınlaştırdığı iddiaları ne gibi bir değer taşır ki. Bu iddiaların iftiracı karakteri pek açıktır.

Gerçek, Lenin'in daima partinin yoğun eyleminde merkeziyetçilik ve demokrasinin akıllıca birleştirilmesi için ve parti oluşumunun ilkelerinin, bunların içinde demokratik merkeziyetçilik ve yönetimin kollektifliği ilkelerinin de zedelenmesine ve saptırılmasına karşı çıkmış olduğudur. Lenin ve parti bu tür saptırmalara karşı kararlı bir biçimde mücadele etmiştir.

Lenin'in temel kuramlarının ışığında, parti içi demokrasinin her yönlü gelişmesi, yönetimin kollektifliği ve parti üyelerinin yaratıcı insiyatifinin ve kişisel eyleminin gelişmesi için parti sürekli olarak çaba göstermiştir. Yalnızca kişi kültünün özellikle görüldüğü yıllarda, demokratik merkeziyetçiliğin bir yönü olan parti içi demokrasi önemli ölçüde zayıflamıştı.

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 50. Yıldönümünde SBKP Merkez Komitesi tezlerinde buna şöyle değinilmiştir: «Bu çarpıtmalar çok ciddi olmakla beraber, sosyalist toplumun karakterini değiştirmemiş ve sosyalizmin temel direklerini sarsmamıştır. Parti ve halk komünizme sapasağlam bağlıydılar ve güçlükleri, zaman zaman başarısızlıkları ve yanılgıları yenerek, büyük beceri ile çalıştılar ve Lenin'in ideolojisini gerçekleştirdiler» (14).

Bizim bunun üzerine burada konuşmamızın nedeni, herhangi bir şekilde

marxizm - leninizme ve komünist partinin tabiatına tamamen yabancı bu görünümün zararlarını hoşgöstermek için değildir. Kişi putlaştırmanın nereye götürülebileceğini çağımızda pek açık olarak Çin örneğinde görüyoruz : Çin'de Mao Tse - Tung'un etrafındaki kişi putlaştırması allah tapımcılığına eşdeğer olduğu bir zirveye çıkartılmıştır; hem ülke içinde hem de dışında pek büyük zararlar vermektedir.

Burada herşeyden önce bir kez daha, her tarihi, her sosyal - politik problemin —bunların içinde demokratik merkeziyetçilik ilkesinin gerçekleştirilmesi sorununun da— objektif ele alınmasının acil gerekliliğinin altını çizmeliyiz. Bu görünümlerin, hataların ve eksikliklerin eleştiri bayrakları altında kahraman geçmişi gözden kaçırmamalı, birinci 5 yıl planının devrimci savaşçılarının hatıraları bulanıklaştırılmamalı ve milyonlarca cesur ve serin kanlı insanı, sovyet ülkesinin lenin ideallerine inançları ile güçlenmiş olan şanlı yurtseverlerini yetiştirmiş olan partinin rolü küçültülmemelidir. Partinin tarihi çarpıtılmamalı ve hata ve çarpıtmaların eleştirisi bahanesiyle parti yapısının leninist ilkeleri, bu arada demokratik merkeziyetçilik ilkesi de şüphe altında bırakılmamalıdır.

İşte doğrudan bu nedenle parti herzamanki gibi, ne yönden gelirse gelsin, geçmişin hatalarıyla spekülasyon denemelerine karşı çıkmaktadır. Tek yönlü girişimlere, örnek olarak bazıları bir çok ağaçtan ormanı görmez veya çocuğu banyosuyla boşaltmaya kalkarsa, buna parti karşı durur.

SBKP merkez komitesinin Vladimir İlyiç Lenin'in 100. doğum günü tezlerinde şöyle denmektedir: «Parti sosyal süreçlerin karakterini analiz eder ve kitlelerin tecrübelerini genelleştirir. Gelişme yollarını önceden çizer. Yeni olanaklar bulur, güçlükleri ve çelişkileri yenmeyi sağlayan tedbirleri öngörür. SBKP iktidarın istismarına ve sosyalist demokrasinin ve devrimci kanunsallığın yaralanmasına götürmüş olan kişi putlaştırmasını kesinlikle mahkum eder. Aynı zamanda toplumsal gelişmenin kanunlarına ve kollektif organların görüşlerine aldırmayan ve bilimsel yönetimi afaki kararlarla kaldıran subjektivizmi de mahkum eder. Bu tür olumsuz görünümlerin yok edilmesinin garantisi; parti ve devlet yaşamında Leninizmin kesinlikle uygulanması yönetimin kollektifliği ilkesinin tutarlı gerçekleştirilmesi ve kitlelerle geniş bağların kurulmasıdır.» (15)

Ayrıca bu tezler, halkımızın ve partimizin şanlı geçmişini küçültmeye, aşağılamaya yönelik kimselere karşı olan bir temel kuramı içermektedir. Bu konuda şöyle denmektedir: «Parti sosyalist oluşumun tarihine çamur atmak, ulaşılmış devrimci erekleri saklamak ve marxizm-leninizmin ilkelerini revize etmek amacıyla kişi putlaştırması ve subjektivizme dair eleştirileri, halkın ve sosyalizmin menfaatlerine karşı kullanmaya yönelik bütün denemeleri reddeder.» (16)

Böylesi denemelere girişen herkes, istiyerek veya istemiyerek —ki objektif olarak zararı bu nedenle daha az değildir— objektif ve çok yönlü olarak şu veya bu görünümleri, bu arada aşırı karmaşık ve çelişikliğini de analiz etmek ve bu analizden doğru sonuçlara varmak sorumluluğunu koyan tarihsellik ilkesin-

den ve marxist - leninist metodolojinin temel işlemlerinden sapmayı getirirler.

Tarihi olayların ve verilerin incelenmesi, partimizin daima sosyalist oluşumun görevlerinin çözümünde kitlelerin kollektif öncüsü ve örgütleyicisi olarak öne çıktığını ispatlarlar. Bazan çok ciddi biçimde de olmuş olsalar bile, parti içi demokrasi ve yönetimin kollektifliği ilkelerinin ve taleplerinin zedelenmesi bu sonuçlamaların inkarına götürmemelidir.

Parti tarafından olumsuz sonuçların yok edilmesi ve Lenin'in SBKP'nin öncü eyleminde belirleyici temeli oluşturan kollektiflik ilkesinin yeniden yerine oturtulması ve geliştirilmesi için alınan enerjik tedbirler, partinin tüm eylemi üzerinde elverişli etkiler yaptılar ve parti örgütlerinin savaş gücünü yükselttiler; partinin kitlelerle bağını genişlettiler ve sağlamlaştırdılar.

Parti ve örgütlenmesi ilkelerinin Lenin öğretisinin geliştirilmesinde SBKP'nin XXII. kongresi, özellikle kongrece kabul edilen üçüncü program ve SBKP'nin yeni tüzüğü ile büyük bir katkıda bulunmuştur. Parti çizgisi burada parti içi hayatın her yönlü demokratize edilmesi, partinin görevi için her komünistin sorumluluğunun ve aktifliğinin arttırılması, kararlarının yerine getirilmesi için vücutlandırılmasını bulmuştur. Tüzüğe parti yönetiminin en yüksek ilkesi olarak kollektiflik üzerine özel bir temel kuram alınmıştır.

SBKP tüzüğündeki esaslı değişiklikler ve katkılar partinin örgütleyici çalışmasını komünist oluşumun görevlerinin seviyesine çıkarmak amacını taşıyorlardı. SBKP'nin tüzüğü ve programına demokratik merkeziyetçilik ilkesini geliştiren temel kuramlar işlendi. Bu en önemli parti dökümanlarında Lenin'in parti öğretisinin sonuçlandırıcı ana düşüncesi, yani politik ve örgütsel yönetimin organik birliği vücut bulmuştur.

Lenin'in bu düşüncesi SBKP merkez komitesinin Ekim oturumunda ele alınmış, (1964) ve XXIII. parti kongresinin kararlarına yansımıştır. Hem merkez komitesinin Ekim oturumu, hem de XXIII. kongre, parti hayatına dair leninist ölçülerin ve parti oluşumunun leninist ilkelerinin zaferiyle geçmiştir.

XXIII. Parti kongresinin kararları, bunların arasında SBKP'nin tüzüğündeki kısmi değişiklikler; gerçek bir kollektif çalışma ve öncü yönetim ve parti içi demokrasinin daha derin, çok yönlü ve tutarlı gelişmesi, komünistlerin parti örgütlerindeki meseleleri ve tümüyle parti içi sorumluluklarının arttırılması için elverişli koşulları yaratmıştır.

XXIV. Parti kongresi komünist oluşumun yeni, önemli bir kilometre taşıydı. Burada, pratiğin SBKP XXIII. Parti Kongresinin parti oluşumunun temel sorunlarına dair ana çizgilerinin doğruluğunu ve yaşama gücünü bütünüyle kanıtladığı onaylanmıştır. Bu ana çizgilerin tutarlı uygulanması; parti saflarını daha da sağlamlaştırdı, komünist oluşumun tüm sahalarındaki nüfuzunu güçlendirdi ve kitlelerle olan bağlarını daha sıklaştırdı. Bununla ilgili olarak, parti çizgisinin gerçekleştirilmesinin, parti hayatında leninist ölçülerin tutarlı uygulanması açısından, subjektivizmle ilintili hataların kesinlikle yok edilmesindeki çok değerli rolünün altını çizmek gerekir. Bu da yeniden ekonomik ve politik görevlerin başarılı çözümünü mümkün kılmıştır.

XXIV. Parti kongresi parti içi demokrasinin daha gelişmesine dair sorunlara çok büyük ilgi ve dikkat göstermiştir. Partinin oluşumu ve gelişiminin tüm basamaklarında demokrasi, şimdi özel, birincil derecede önem kazanmıştır. Bu önem her şeyden önce gelişmiş sosyalist toplumun, sosyalist demokrasinin her yönlü gelişmesinin, milyonlarca ve milyonlarca insanın üretimin, devletin meselelerinin ve toplumun yönetimine, partideki hayatın demokratik temellerinin her yönlü ve tutarlı genişletilme görevine özel bir titizlikle (kendiliklerinden) girmiş olmaları, parti politikasının pratik gerçekleştirilmesi ve uygulanması, işlenmesinde komünistlerin aktifliğinin daha arttırılması koşulları altında kristalize olmaktadır. Bu nedenle merkez komitesinin SBKP XXIV. parti kongresine verdiği çalışma raporunda altı çizildiği gibi, parti ve merkez komitesi geçen yıllar boyunca sarsılmaz bir şekilde parti içi demokrasinin daha geliştirilmesi, parti hayatında lenin'in ölçülerine uyulması ve komünistlerin aktifliğinin arttırılması çizgisini izledi.

Şimdiki koşullar altında demokratik merkeziyetçilik ilkesinin gelişmesi en başta parti içi demokrasinin derinleşmesi ve gelişmesi yönünde oluşmaktadır. Parti, komünist toplumu kurmakta olan sovyet halkının öncüsü olarak gitgide artan rolünü yerine getirebilmek için, kendi parti içi hayatının örgütlenmesinde de önde gitmeli ve komünist oto yönetimin en mükemmel biçimlerinin, çalışmanın yönetiminin gerçekleştirilmesi ve uygulanması, işlenmesinde örnek ve emsal olmalıdır.

Partide parti organlarının seçilebilirlik ve hesap verme mecburiyeti ilkesi tutarlı, kesin bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Bu demokrasinin ikna edici ve belirgin bir ifadesidir. Çünki demokrasi Lenin'in gösterdiği gibi, esasında seçilebilirlik ilkesinin genel uygulamasıdır (17). Kollektif yönetim ruhu kendini kabul ettirmiştir. Bu merkezde ve yörel düzeyde kollektif parti organlarının rolünün arttırılmasında, ifadesini bulmuştur. Tüm iç ve dış politikanın, partinin tümden eyleminin sorunları geniş demokratik temel konum üzerinde müzakere edilir ve sonuçlandırılırlar. Parti içi hayatın genel tonu hissedilebilir biçimde mükemmelleşmiştir.

SBKP merkez komitesinin eylemi, yönetimin kollektifliği ve parti içi demokrasi ilkelerinin sarsılmaz ve tutarlı gerçekleştirilmesi çin mükemmel bir örnektir. XXIV. parti kongresinin bir çok delegesi, komünist oluşumun problemlerine bilimsel olarak eğilmenin, çalışmada nesnellik ve kollektifliğin, meselenin esasına derin nüfuz etmenin, bir parti örgütüne anlık görevlerin çözülmesi ve ortaya çıkan güçlüklerin yenilmesi için zamanında yardım edilmesinin, SBKP merkez komitesinin ve yürütücü organlarının yönetiminin üslup ve yöntemleri için karakteristik olduğunu vurgulamışlardır.

Bu açıdan yörel alanda da sevindirici değişiklikler olmuştur. Burada yalnızca plenumların, parti komitesi bürolarının ve temel örgütler toplantılarının düzenli yapılmasına, bunların seviyelerinin yükseltilmesine değil, ayrıca bu organların pratik eylemlerinin sonuçlarının ve içeriklerinin önemli ölçüde zenginleştirilmesine de gidilmektedir. Çoğu hallerde güncel hayatın ortaya koy-

duğu sorunlar tartışmaya konur ve bunlar yüksek bir nesnellik, sürekli artan istemler ve ilkesel eleştiri-özeleştiri atmosferinde açıklanırlar.

Parti organlarının hesap verme sistemi önemli ölçüde genişletilmiştir. Bir çok parti örgütlerinde il ve şehir yönetimleri, çalışmaları ve parti konferansı kararlarının yerine getirilmesi üzerine hesap verirler. Birçok şehir, il ve bölge yönetimlerinin ve birlik cumhuriyetlerinin komünist partilerinin merkez komiteler oturumlarında, parti komitesi bürosunun plenumları arasındaki eylemi üzerine bilgi verilir.

SBKP Merkez Komite Raporunda ve XXIV. Parti Kongresinin kararlarında, partinin eyleminde ve hayatta demokrasinin her yönlü gelişmesi için çalışma ve yönetimde kollektifliğin temel konularının genişletilmesi için tedbirler tesbit edilmiştir. Kongre her parti örgütünde kararların gerçekleştirilmesi, uygulanması, işlenmesi ve tartışmasında komünistlerin aktif biçimde katılmasının sağlanmasının gerektiğini, eksiklerin düzeltilmesi için denenmiş yöntem olarak eleştiri - özeleştirinin geliştirilmesinin gerektiğini göstermiş ve belirtmiştir.

Parti kongresinde, partinin, eksiklikler ve yetersizlikler, çalışmamızı engelleyen işe yaramamazlık ve eskilik üzerine yapılacak nesnel eleştiri-özeleştirinin geliştirilmesi ve kesinlikle desteklenmesine ilkesel olarak önem verdiği ve Lenin'in vasiyeti olan, partimizin hiç bir zaman herşeyi daha iyi bilenlerin, ukalaların partisi olmasına izin verilmemesinin komünistler için kutsal olduğu özellikle belirtilmiştir.

Halka karşı tarihî sorumluluğun ve görevlerin bilinci partiyi kendi kendisiyle memnun olmaktan korumaktadır. Bu, partiyi, eylemini her yönlü ve gerçekçi tahmin etmeye, hem şüphesiz elde edilmiş olan, parti ve halkın gururlandığı başarıları, hem de güçlükleri, eksiklikleri ve çözümlenmemiş görevleri görmeye yetenekli kılar. Parti bu güçlükleri ve yetersizlikleri yalnızca tanıyabilecek değil, aynı zamanda bunların yenilmesi için herşeyi yapabilecek durumdadır. Çeşitli parti forumlarına iştirak edenler eylemlerinin analizi ve değerlendirilmesinde bu durumdan yola çıkarlar.

Komünistler yanlışlık ve eksiklikleri yalnızca bulma kabiliyetinde olmayıp, onları gidermekle görevlidirler. Ama bu elbette hiçbir aşırılığa, sahtekârlığa ve kayırmacılığa izin vermeksizin, hayatı kanıtlayan bir çıkış noktasından olmalıdır. Diğer bir deyişle, partiye ait bir çıkış noktâsından uygulanan ve partinin sağlamlaştırılmasını ve ileriye doğru gelişmemizi engelleyen tüm muhafazakârlık ve rutin çalışmayı yenmeyi amaçlıyan, Majakowski'nin dediği gibi pisliği süpüren ve bizim saflığımız ve gücümüz için belirtilerin en iyisi olan bir eleştiri olmalıdır.

Bunların yanısıra dışımızdan bazıları, pek severek eleştirinin diğer bir karakterde ve yönde olmasını arzu ediyorlardı. Daha iyi bir amaç için saygıdeğer olabilecek bir gayretkeşlikle, partimizin tarihinin çarpıtıcıları, SBKP içindeki fraksiyon ve gruplaşmaların yasaklanmasının aynı zamanda, örneğin üzücü bir üne sahip «Dünya Komünizmi İçin El Kitabı»nın yazarlarının arzu ettiği gibi,

eleştirinin yasaklanması anlamına geldiğini de ispatlamak üzere acele ederler. Ayrıca bir parti üyesi için eleştiri hakkından faydalanmasının, partinin bunun yolunu tıkamış olduğu, daha önce eleştiride neyin faydalı, neyin zararlı olduğunu belirlediği için güç olduğunu iddia eden W. Leonhardt gibileri de vardır.

Partimiz komünistlerin haklarının her türlü zedelenmesine, parti hayatının ve politikanın sorunlarının çözümüne katılmanın her türlü sınırlamasına, parti içi demokrasi ve demokratik merkeziyetçilik ilkesinin özüne yönelik herşeye karşı gelmiştir ve gelmektedir. Parti bir komünistin açıkça görüşlerini öne sürmesini ve görüş açısını savunmasını, tüm partinin hiçe sayılması olarak değilse bile, ilgili parti organının ve yöneticilerinin otoritelerinin gömülmesi biçimine getirmeye yönelik aşırı işgüzar yöneticileri mahkum eder. Bu tür olaylar kuramsal olarak kesin direnmeyle karşılaşırlar.

XXIV. Parti Kongresinin kararları parti hayatında demokrasi, eleştiri ve özeleştirinin daha kapsamlı ve daha tutarlı bir gelişimi için ön koşulları yaratmış, parti örgütlerinin eylemlerine güçlü bir yeni itme vermişlerdir. Bugün bunun temel ortamını büyük ölçüde tüm sorunlara bilimsel eğilme, kollektiflik ve nesnellik, çok biçimli gerçeğin çok yönlü analizi, komünistlerin ve partisiz çalışanların geniş kitlelerinin tecrübeleri ve çalışmada eksiklikleri hoşgörmeyen, sabırsız bir davranış oluşturmaktadır.

Parti kongresinin parti oluşumu alanındaki kararlarıyla yönlendirilen parti örgütleri, partinin yoğun çalışma yöntemlerinin mükemmelleştirilmesinde, parti hayatında leninist ölçülere kesinlikle uyulmasında ve parti saflarının birleşmesi ve politik örgütsel daha sağlamlaştırılmasında büyük bir çalışma ortaya koymuşlardır. Burada parti içi demokrasinin gelişmesine ve komünistlerin aktifliğinin arttırılmasına birincil derecede önem verilmektedir. Komünistlerin aktifliğinin büyümesinin ikna edici bir kanıtını bu sıralar, partinin temel örgütlerindeki seçim raporları toplantıları oluşturmaktadır. Bu toplantılar için, komünistlerin yalnızca hazırlanmasına katılmaları değil, ayrıca bunları aktif olarak biçimlendirmiş olmaları karekteristiktir. Hesap vermeler ve seçimler ki bu özellikle önemlidir, komünistlerin politik olgunluğunu, kendilerinden ve partideki yoldaşlardan artan taleplerde bulunduklarını, parti örgütlerinin tüm eylemlerinin sürekli olarak düzeltilmesine, iyileştirilmesine gösterdikleri büyük ilgiyi açıkça ortaya koymaktadırlar.

Parti organlarının komünistlerin eleştirisel yol göstermelerinin ve tekliflerinin gerçekleştirilmesine dair çabaları daha da kuvvetlendirilmiştir. Parti komiteleri ve temel örgütler bu teklif ve yol göstermeleri normal olarak zamanında müzakere eder ve kabul edebilir bulunan, dikkati çeken tekliflerin gerçekleştirilmesi için tedbirleri alırlar. Bir çok parti örgütünde, hatta belki çoğunda parti toplantılarında komünistlerin parti görevlerini nasıl gerçekleştirdiklerini ve kendi eleştirisel görüşlerinin nasıl göz önüne alındıklarını anlatmaları iyi bir gelenek olmuştur.

Parti çalışması artan bir biçimde açık yapılmakta, parti içi bilgi alışverişi sürekli iyileştirilmekte ve böylelikle demokratik merkeziyetçilik ilkesinin en

önemli taleplerinden birine uyulmaktadır. Bu konuda SBKP merkez komitesinin eylemi iyi bir örnektir. Merkez komitesi, parti örgütlerine ve tüm komünistlere düzenli bir şekilde parti içi hayatın, ülkenin iç ve uluslararası durumunun en önemli sorunları üzerine bilgi vermektedir. Buna ait bir örnek SBKP merkez komitesi sekreterleri ve politbürosu üyeleri ve adaylarının, ülkenin en büyük parti örgütlerindeki aktif toplantılarda merkez komitesinin planum sonuçları üzerine yaptıkları konuşmalardır.

Yörel parti örgütleri de sistematik olarak eylemlerinin en önemli sorunları üzerine bilgi verirler. SBKP merkez komitesinin XXIV. parti kongresine verdiği Raporunda belirtildiği gibi, bir yönetim aracı, eğitim ve denetim için bir araç olarak nitelendirilen parti içi bilgi alış verişinden, gitgide daha kapsamlı biçimde faydalanılmaktadır. Pratiğin öğrettiği gibi iyi kurulmuş bir bilgi alış veriş düzeni her durumda daha iyi bir değerlendirmeye, parti örgütlerinin ve çalışanların geniş kitlelerinin şu veya bu önemli sorunun çözümünde tecrübe ve görüşlerinin daha kapsamlı göz önüne alınmasına yardım eder; bu anlamda bir yoğun çalışma aracıdır. Komünistlerin partinin eyleminin en önemli sorunlarına, ülkenin iç ve uluslararası durumuna, ekonomik ve kültürel oluşumun güncel acil sorunlarına ilişkin zamanında aldıkları bilgi parti örgütlerinin ufuklarını genişletir, tüm partinin meseleleri üzerine bilgilenmesini arttırır ve bu özelliğiyle bir eğitim aracı görevini görür. Düzenli ve yüksek düzeydeki istemlere uygun aşağıdan yukarıya, merkez komitesine değin şu veya bu sorun üzerine partinin ve yönetici organlarının kararlarının yerine getirilmesine dair bilgi, etkin ve vazgeçilemez bir denetleme aracıdır.

Böylelikle parti, çalışma ve yönetiminde kollektifliğin geliştirilmesi ve sağlamlaştırılması, parti içi demokrasinin en mümkün olduğu ölçüde geliştirilmesi, komünistlerin yaratıcılıkları aktiflikleri ve onlara birlik halindeki, kenetlenmiş, politikasının kaderi için sorumlu bir parti ailesinin tam yetkili üyeleri olduklarını sürekli olarak göstermektedir.

Elbette bütün bunlar hiçbir eksiklik ve gölgelenmiş yan yok demek değildir. Demokratik merkeziyetçilik ilkesinin özünü karakterize eden, Lenin'in ünlü temel kuramı, «kollektif danışma ve kişisel sorumluluk», maalesef henüz her yerde ve daima tam anlamda gerçekleşmemektedir. Önce bu temel kuramın ilk kısmı —«kollektif danışma»— üzerine söz edelim.

Bazan parti komitesinin bir oturumunun veya parti toplantısının hazırlanmasında, sorunlar derinlemesine ve tüm boyutlarıyla incelenmez ve bu konuyla yakından bilgili bir yoldaşa danışılmaz. Bu nedenle oturum ve toplantının böyle bir halde aldığı kararların uygulanmaları pek zor denetlenebilirler. Oturum toplantıları ve kongrelerdeki delegelerin konuşmalarındaki öneriler ve pratik görüşler her zaman kararlara yansımaz. Şurda veya burda hâlâ atalet kendini gösterir, katı kurallara uyulur. Bazan değişik parti forumlarının yapılışı «aşırı organize» biçimde olur. Bu komünistlerin tecrübelerinin, bilgilerinin, kollektif düşünmesinin ve isteğinin bildirisini ve yansımasını hiç bir zaman içermeyen biçimsel söz düellolarının canlı, yaratıcı tartışmanın yerini alma-

sına götürür. Kurallara boğma ve «aşırı organize olma» eleştiri ve özeleştirinin seviyesini çaresiz düşürmeye götüreceğinden özellikle zararlıdırlar.

Bir takım parti organlarının kararlarıyla, açık bir gereklilik olmaksızın, parti örgütlerine şu veya bu sorunun tartışılmasını tavsiye etmeleri de normal karşılanamaz. Bazan temel örgütlerin çeşitli parti kademelerinden benzeri tavsiyeler aldığı ve bu tavsiye edilen sorunların altından kalkamadıkları haller oluşur. Sık sık hiç de acil ve güncel olmayan bu tavsiyeler onları harekete bile geçiremez. Ve böylesi sorunların çoğunlukla biçimsel olarak yalnızca yerine getirmiş olma nedeniyle tartışıldığı hiç de raslantı değildir. Bu nedenle iç hayatın olgun, önemli sorunları ise arka plana atılırlar.

Elbette parti organlarının sorunları tartışmayı tavsiye etme hakkı vardır. Ancak bu hak mutlaka gerekli olduğu zaman kullanılmalıdır.

Bu eksikliklerin kesinlikle yenilmesi, eski kurallardan, aşırı kurallara boğulmadan ve tahakkümden, formalizm ve bürokrasiden vazgeçmek; parti çalışmasının her yerde canlı, yaratıcı ve böylece daha etkili ve verimli olmasına hizmet eder. Bu talep özellikle SBKP merkez komitesinin «Jaroslawe Şehir Parti Örgütünde Parti Toplantılarının Yürütülmesinin Pratiği Üzerine» adlı tanınmış kararında mevcuttur. Merkez komitesinin parti içi demokrasinin, çalışmada ve yönetimde kollektifliğin sürekli gelişmesi için çabasının yeni ikna edici örneği olan bu kararın yerine getirilmesinde parti örgütleri parti toplantılarının hazırlanması ve yürütülmesini önemli ölçüde iyileştirdiler. Eksiklik ve zayıflıkların bu arada anlatılanın da, yok edilmesi için çok şeyler yapıldı.

Demokratik merkeziyetçilik ilkesinin tutarlı gerçekleştirilmesinin parti örgütlerinin kitlelerle olan ilişkilerinin sağlamlaştırılmasına hizmet ettiğinden özellikle bahsetmeliyiz. Lenin kitlelerle olan bağlarda partinin gücü ve yenilmezliğinin bulunduğunu, çeşitli çalışma sahalarında partisizlerle ittifak kurulmaksızın komünizmin başarılı bir kuruluşundan konuşulamayacağını devamlı belirtmiştir.

Partimiz ve merkez komitesi Lenin'in bu büyük vasiyetine uymakta ve kitlelerle olan bağların sağlamlaştırılması ve genişletilmesi için herşeyi yapmakta ve bunu tüm örgütlerinden ve her komünistten talep etmektedirler. SBKP'nin gerçekten halka bağlı karakteri yalnızca çalışanların yaşam menfaatlerine uyan politikası ile değil, ayrıca derin bir demokrasinin, en geniş halk kitleleri ile irtibatın, onların kollektif bilgelik ve tecrübelerinin gözönüne alınmasının temelinde yattığı çalışması ve yönetimi yöntemleri ile belirlenmiştir. Parti içi demokrasinin gelişmesi, parti vasıtasıyla toplumun gelişmesinin politik ve örgütsel yönetiminin sürekli mükemmelleştirilmesi ve seviyesinin yükseltilmesi, partinin kitlelerle olan bağlarının genişletilmesi ve derinleştirilmesi için önemli bir ön koşuldur.

Parti ve hükümetin ekonominin geliştirilmesine dair sorunlar üzerine kararları ekonomik oluşumda demokratik merkeziyetçilik ilkesini gitgide daha kapsamlı gerçekleştirmeye ve merkezleştirilmiş plana uygun yönetimi kitlelerin geniş inisiyatifi, işletmelerin, sovhoz ve kolhoz kollektifleri ile birleştirmeye

hizmet etmektedir. Bu kararlar ve ülkede gerçekleştirilmekte olan ekonomik reform üretim yönetiminin daha demokratize edilmesini kolaylaştırmakta ve çalışanların yaratıcı inisiyatifi ve aktifliğinin mümkün olan en büyük ölçüde gelişmesi için yeni olanaklar sağlamaktadır.

Parti kitlelerle olan bağlarını özellikle bugün hemen her çalışanlar kollektivitesinde olan ve sayıları özellikle son yıllarda önemli ölçüde artmış olan parti temel örgütleri vasıtasıyla gerçekleştirir. Bu temel örgütler de örgütsel olarak sağlamlaşmışlardır. Ancak kitlelerle doğrudan ilişkilerin yanısıra partinin halkla sovyetler, sendikalar, Komsomol ve çalışanların diğer kitle örgütleri ile önemli diğer bağları vardır.

Demokratik merkeziyetçilik ilkesinin temeli üzerinde gerçekleştirilen partinin kollektif yönetiminin gücü bu örgütlere dayanmak, onlar vasıtasıyla kararları gerçekleştirmek, kitleleri komünist oluşumun görevlerinin yerine getirilmesi için örgütlemek, onların yaratıcı inisiyatifi ve enerjisini uyandırmak ve milyonlarca çalışanları devletin ve toplumsal üretimin yönetimine katmak yeteneğinden oluşmaktadır. Parti organları burada politik, örgütsel ve eğitim çalışmalarının kendilerine öz yöntemleri ile işgörürler.

Partimiz sovyetleri ve diğer örgütleri başkalarıyla değiştirmek amacını güden uygulamayı, sorumluluklarını azaltacağı ve meseleye ciddî olarak zarar vereceğinden kesinlikle yargılar. Demokratik merkeziyetçilik ilkesinin en önemli isteklerinden biri sovyetlerin, sendikaların ve komsomolun ve diğer örgütlerin aktifliğini ve sorumluluğunu kararlı ve sistematik bir şekilde yükseltmeyi sağlamak ve partinin kitlelerle olan bağlarının daha sağlamlaştırılması için eylemlerini tam anlamıyla kullanmakta oluşur.

Partinin ve organlarının kitlelerle olan bağlarının genişletilmesine ve sağlamlaştırılmasına, partinin ve hükümetin en önemli sosyal ve politik sorunları halka tartışmaya sunması gerçeği de katkıda bulunur. Devlet ve ekonomi organlarının eylemi üzerine halk kontrolu sisteminin mükemmelleştirilmesi, yönetici fonksiyonerlerin çalışanlar önüne çıkması, insanlara SBKP'nin iç ve dış politikasını zamanında ve anlaşılabilir şekilde açıklamayı ve parti politikasına dair aşağıdan yukarıya ve tersine enformasyonun en mümkün olduğu ölçüde düzeltilmesini sağlayan kitle - politik ve ideolojik eğitim çalışmasının araçlarının tüm zengin hazinesi buna aittir.

Parti içi demokrasinin, yönetimin kollektifliğinin gelişmesi, kitlelerle olan bağın bu temeller üzerinde geliştirilmesi, sovyet halkının komünizm için mücadelesinin yön verici ve öncü gücü olarak partinin otoritesinin daha yükseltilmesine hizmet etmektedir.

DEMOKRATİK TEMEL ÜZERİNE PARTİ SAFLARININ BİRLİĞİ VE PARTİ DİSİPLİNİN SAĞLAMLAŞTIRILMASI

Şimdiye kadar anlatılandan, parti saflarının ideolojik ve örgütsel birliğinin, komünist partisinin eylemi ve gelişmesi için en önemli uyumluluk olduğu ortaya çıkar. Böyle bir birlik yalnızca demokratik merkeziyetçilik ilkesine kesinlikle

uyulması, bilinçli ve sağlam bir parti disiplini koşullarında mümkündür.

Modern revizyonistler demokratik merkeziyetçilik ilkesinin kesin bir parti disiplini ve azınlığın çoğunluğa uyması gibi böyle bir önemli yönünden şüphelenmekte ve temelde bunları reddetmektedirler. Bu sözde marxist-leninist diye adlandırılanların bazıları, fraksiyon ve gruplaşmaların özgürlüğü için şüphelerini dile getirmektedirler. Bu, subjektif duruma farklı koşullara dayanmaya çalışan kimseler komünist partinin örgütlenme biçimini severek değiştirmek, revize etmek ve demokratik merkeziyetçilik ilkesini sözde «modernleştirmek» arzusu içindedirler. «Modernleştirme» kavramı altında anlaşılan aslında merkeziyetçilik ilkesini dışlaştırarak temele inen bir revizyondur. Ve bütün bunlar belirli bir yenilenme, çağın bir gereği olarak ortaya konmaktadır. Ama burada hiçbir yerde birazda olsa yenilik yoktur. Bu yeni isimlerin arkasında daha yüzyılımızın başında yaygınlaşmış olan ve sonradan uluslararası komünist hareketin kesinlikle reddettiği, örgütsel sorunlar üzerine oportunist, küçük burjuva görüşlerin tekrarlanması saklıdır.

Partimizin çeşitli oportünist akım ve fraksiyonlarla olan mücadelesinden çıkan tecrübeler bir çok kardeş partice benimsenmiş ve onlara marxizm - leninizmin parçalanamaz örgütlenme ilkelerini mezara gömmeye çalışan revizyonistlerin her türlü denemelerine karşı, oportünizm ve «sol» maceracılıklarıyla mücadelelerinde yardımcı olmuşlardır.

Parti yalnızca menşeviklere karşı değil, ayrıca diğer revizyonistlere, fraksiyonculara ve bölücülere karşı uzlaşmaz bir mücadeleyi yürütmek zorundaydı. Örneğin 1919 - 1921 arası partinin bizzat V. İ. Lenin'in parti düşmanı «demokratik merkeziyetçilik» grubunu uzlaşmasız ve kesin bir şekilde saf dışı bırakmasını hatırlayalım. Bu grubun üyeleri kapsamlı demokrasi ve arkadaşlığın savunucusu olarak kendilerini demogojik biçimde tanımlıyorlardı, aslında örgütü yok edici ve bölücüydüler. «Teorik» görüşleri troçkist, menşevik ve küçük burjuva tavırlardan kaynaklanıyordu. Devrimci çığlıklarının arkasında politik maceracılık ve marxizmden sapma saklıydı.

«Dezistler», partide kesin merkezileşme ve disipline karşı çıktılar ve sınırsız demokrasi taraftarıydılar. Ve kendilerini «demokratik merkeziyetçiler» olarak tanımlamalarıyla, demokratik merkeziyetçilik ilkesinin lenınci esaslarıyla hiçbir ilgisi olmayan oportunist, küçük burjuva görüşlerini saklamayı amaçlıyorlardı.

«Dezistler», merkeziyetçiliğin gereğinden uzun yaşadığını ve yerini bu sözüm ona «sınırsız demokrasi» nin alması gerektiği görüşündeydiler. Burada yerel organlar merkezi organlara bağlı olmak zorunda olmayacaklar, sovyetler içindeki parti grupları parti komitelerinin ideolojik öncülüğünden serbest kılınacaklardı.

Eğer parti bunları takip etmiş olsaydı pek açıktır ki örgütlenmesi dağılacak ve zayıflayacak, sonunda devrim mutlaka batacaktı. V. İ. Lenin bu grubu «en gürültülü çığırtkanlar fraksiyonu» ve görüşlerini menşevik ve sosyal devrimcilerinkinden daha kötü olarak adlandırmıştır. Bu nedenle hem VIII. Parti Kon-

gresi ve 8. Parti Konferansı, hem de IX. Parti Kongresi «dezistler»i kesinlikle mahkum etmişlerdir. Lenin IX. Parti Kongresinde son sözleriyle «dezistlerin» durumunun dayanıksızlığını göstermiş ve Ossinski, Maximowski ve Sapronow'un tezlerinin teorik olarak yanlış olduğunu ve onların «en kötü elemanlara bir ölçüde koruyucu bulma, kendilerini haklı çıkarma olanağı verdiklerini» (18); «dezistlerin» kendiliğinden işleme, vesaire üzerindeki demagojik çığlıkları arkasında tüm örgütlenmeyi dağıtıcı elemanların, atamancı (ataman: seçimle gelmiş kazak ordu kumandanı) ve dar görüşlü küçük burjuva elemanların kendilerini gizlediklerini ispat etmiştir.

Çünkü menşevikler, sosyal devrimciler ve marxizm-leninizmin diğer karşıt grupları için «dezistlerin» durumunun ve parti düşmanı eylemleri hiç de tesadüfi değildi. Hem W. Scharndoff ve L. Schapiro tipinden günümüzün burjuva tarihçilerinin «dezistleri» sözüm ona «demokrasi savaşçıları» olarak göklere çıkarmaları hiç de kendiliğinden değildir.

Partinin eyleminin ve örgütsel oluşumun merkeziyetçi ilkelerine karşı bizde hem işçi muhalefeti diye adlandırılan troçkistler, hem de diğer küçük burjuva elemanlara teslim olan akım ve gruplaşmalar saldırmışlardır. Bu fraksiyon yapıcıların ve şimdiki revizyonistlerin bölücü eylemlerini, kollektiflik, parti için demokrasi, eleştiri özgürlüğü, «uşaklara», «bürokrasiye» karşı mücadele üzerine bol gürültülü çığırmalarla örtmeye çalışmaları dikkati çekicidir. Aslında parti üyelerinin büyük çoğunluğunun kollektif istemine karşı çıkmakta ve küçük burjuva disiplinsizliği ve kararsızlığına oynamaktadırlar. Bu görüşler partinin, Lenin'in vurguladığı gibi *«belirli bir aksiyonun* bütünlüğü zarar görmeksizin, tam ve her yerde *eleştiri özgürlüğünü* ve partice kararlaştırılmış bir eylemin *bütünlüğünü* gömecek veya zorlaştıracak *hertürlü* eleştiriye izin verilemezliğini» şart koşan örgütsel temel esaslarına karşı çıkmaktadırlar (19).

Parti hayatının en önemli sorunlarına dair görüş belirtmek özgürlüğü, bu sorunları tartışmak özgürlüğü hiç bir şekilde fraksiyon gruplarının, parti düşmanı görüşlerin propogandasını yapmaları özgürlüğünü ön koşmaz. Bu tür muhalefet gruplaşmaları partinin yekvücutluğunun, bütünlüğünün kuyusunu kazarlar ve böylesi gruplaşmaların varlığı bölünmeye götürebilir. Partinin ve tüm örgütlerinin başarılı bir kollektif eylemi, yalnızca parti saflarının ideolojik, örgütsel ve taktik birlikteliği atmosferi altında mümkündür.

Parti serbest bir kollektif görüş belirtmenin tüm koşullarını yaratmak üzere sürekli çabası, hataların, yanlış hareketlerin ve eksikliklerin özgür eleştirisinde, üyelerine partililik sınırlarının aşılma izni veremez ve vermiyecektir. Görüşlerin çarpışması bir kongre, bir konferans, bir parti komitesinin veya herhangi bir parti kademesinin plenum'unda yürütülmüş, kollektif yaratıcılığın meyvası olarak bir karar alınmış ise bu, bağımsız olarak büyük önem kazanır. V. İ. Lenin «Bir sorunu müzakere etmek, çeşitli görüşleri öne sürmek ve dinlemek, örgütlenmiş marxistlerin *çoğunluğunun* görüşünü elde etmek, bu görüşü bir kararda belirtmek, bu kararı layıkıyla yerine getirmek, bu bütün dünyada

tüm akıllı insanlarca *birlik* olarak tanımlanır.» (20)

Zamanımızdaki revizyonistler de menşevikler, «dezistler» ve troçkistlere benzer şekilde çoğunluk ve azınlığın leninist kavranışını çarpıtmayı ve şüphe altına almayı denemektedirler. Bazıları örneğin Marek ve Fischer gibi («Gerçekte Lenin ne idi?» kitabında), RKP (B)'in X. Parti Kongresinin fraksiyonların yasaklanmasına dair kararını «çok kötü sonlu» olarak nitelediler. Revizyonistler «azınlığın haklarının» hukuken ve uygulamada yerleştirilmesini isterler ve bu görüş açılarını temel demokratik olarak nitelerler. Çoğunluğun isteminin bir yerde zedelenmesi, ki bu tür teklif ve görüşler sonuçta bunu gerektirirler, demokratik olarak mı nitelendirilmelidirler? Bu örgütsel dağınıklığı getiren, partinin birliğini yaralayan ve burjuva anarşisine, bir yerde de zorbalığa ve iktidarın bir avuç maceracı ve kariyeriste teslimine götüren hali antidemokratik bir görüntü olarak nitelemek gerekmez mi? ÇHC yönetici kliği, azınlığın çoğunluğa tabi olması istemini «oportünist» ve revizyonist diye tanımlarlar. Ancak bilmecenin çözümü pek basittir: Azınlığın çoğunluğa eşitliği ve hatta azınlığın çoğunluğa üstünlüğü «teorisini» maoistler parti ve ülkedeki iktidarları için haklı göstermek zorundadırlar. Burada demokratik merkeziyetçilik ilkesini «sağdan» eleştiren komünist hareketin saflarındaki revizyonist öğelerle, maoistler işbirliği yapmaktadırlar. *Her iki urun birbirlerini tamamladıkları* şeklindeki Lenin'in bu uyarı tanımlamasını hatırlamalıyız. (21)

Aslında komünist partilerindeki bugünkü revizyonistlerin ve sağ oportünistlerin parti disiplinine, yanlış anlaşılmış bir parti içi demokrasi adına karşı çıkarlarken, Çin Komünist Partisi'ndeki «sol» ihtilalcilik; anarşinin karanlık güçlerini, partinin örgütlenme temellerini mezara gömmek ve Mao-Kült'ünü sağlamlaştırmak için kullanmaktadır.

Fraksiyonların özgürlüğü için ortaya çıkan revizyonistler partide fraksiyonların varlığının parti içi demokrasiyi geliştireceğini, fraksiyonsuz demokrasi olmayacağını ispat etmek çabasındadırlar. Ancak pratikte fraksiyonlar parti içi demokrasiyi aslında boğarlar; nesnel bir tartışmayı imkansızlaştırırlar. Yalnızca karşı karşıya olan «platformlar» oluşur, ilkesiz gruplaşmalar meydana gelir.

Hem ÇKP'nin hem de bazı diğer partilerin tecrübeleri, demokrasinin ve eleştiri özgürlüğünün sözüm ona savunucuları olan fraksiyoncuların, görüşlerini ve eylemlerini desteklemeyenlere karşı hoşgörüsüzlük atmosferi yarattıklarını apaçık ispatlamaktadır. En keskin eleştiriyi partinin kendisi, yönetim merkezleri, partili olmanın esasları üzerine yaparlar ve parti kadrosunun kitlesel biçimde zehirlenmesi üzerine bunları kullanırlar. Lenin, gerçek demokrasi ve eleştiri özgürlüğünün, oluşan parti içi görüş ayrılıklarının, çalışmamızı tahrip etmeksizin, eylemimizin örgütlüğünü bozmaksızın ve merkezi kuruluşlarımızın doğru işlemesini engellemeksizin, yalnızca sakin ve nesnel tartışılması halinde varolabileceğini öğretir. (22) Vladimir İlyiç oluşan çatışmalar ve görüş ayrılıklarında parti üyelerinin yüksek yargılayıcı olduğunu da aynı zamanda belirtir.

Şimdiye değin anlatılanlara fraksiyonların varlığının parti içinde, samimi ve açık tartışmaların sağlanması yerine, doğal olarak iktidar mücadelesine gö-

türdüğünü eklemek gereklidir. Bunlar bölünmenin tohumlarıdırlar. Çünkü partiler eğer fraksiyonlara bölünürler, güçlerini fraksiyon mücadelelerinde harcarlarsa, örgütsel birlikleri çöker. Aktif ve kararlı, cesur eylemde bulunma yeteneklerini yitirirler ve artık önlerindeki görevleri yerine getirmek durumunda değildirler. Bu nedenle bolşevikler, SBKP merkez komitesinin Lenin'in 100. doğum günü tezlerinde tesbit edildiği gibi, partiyi bir tartışma klübüne, fraksiyon ve gruplaşmaların hercümercine dönüştürmeye yönelik tüm çabaları kesinlikle reddetmişlerdir. Partinin güçlü olması için belirleyici koşulu Lenin ve bolşevikler; safların daha birlikteliğinde, birliği kemirmeye ve çelikten disiplininin zayıflatılmasına yönelik eylemlere izin verilmemesinde görmüşlerdir (23).

Bir komünist partisi fraksiyonlara izin verirse, bu onun devrimci bir mücadele partisi olarak çöküşünün başlangıcı olur. Bu nedenle hemen her komünist ve işçi partisinin tüzüklerinde fraksiyon yasağı ayrıca özellikle belirtilmiştir. Bunun böyle olmadığı bir çok parti ise son parti kongrelerinde tüzüklerini böyle bir belirleme ile tamamlamışlardır.

Daha önce de söz konusu olan Fischer ve Marck gibi bazı revizyonistler, azınlık ve çoğunluk problemi üzerine konuştukları zaman, her ne kadar inanılmaz ve acayip de olsa, hiç kimseyi değil de Lenin'i müttefik olarak gösterirler. Böyle bir davranışın saçmalığı, inanılmazlığı ve acayipliği, hem Lenin'in eserleri, hem de O'nun revizyonistlere karşı uzlaşmasız tüm mücadelesi, bu arada çoğunluk ve azınlık problemi de olmak üzere gösterilmiş, ispatlanmıştır. Lenin bu sorunun ele alınmasında, «çoğunluğun isteğinin yürütülmesi olmaksızın ne bir partiden ne de hatta örgütlü bir politik eylemden bahsedilemiyeceğini.» (24) örgütlenme olmaksızın birliğin mümkün olmayacağını ve azınlığın çoğunluğa tabi olması olmaksızın örgütlenmenin imkansız olduğunu vurgulamıştır: «Birlikte çalışma arzusu gerçekten mevcutsa, çoğunluğun isteğine... tabi olma arzusu da mevcut olmalıdır.» (25)

Arasıra, Lenin'in bu temel kurallarının, onun zaman ve ülkemizin koşulları için belki doğru olduklarına ama şimdinin koşullarına ve taleplerine cevap vermediğine dair sesler yükselmektedir. Böyle bir iddianın dayanıksızlığı pek açıktır: Çünki Lenin'in bahsi geçen temel kurallarının ilkesel önemi, koşullardan, yer ve zamandan bağımsız olarak muhafaza edilen demokratik merkeziyetçilik ilkesinin kendi yapısı, özü ve temel koyucu içeriği anlatılmıştır.

Revizyonistlerin iddia ettikleri gibi çoğunluk ve azınlık problemi hiçbir şekilde «klasik önemini» kaybetmemiş, aksine bugün, özellikle her cinsten ve biçimden revizyonistlerin, Lenin'in örgütlenme ilkelerini, hepsinden önce demokratik merkeziyetçilik ilkesini çarpıtmak, merkeziyetçiliği demokrasiye karşı koymak, bu kavramları ayırmak ve izole etmek, parti saflarının birliğini dinamitleme amacıyla fraksiyonların varlığını kabul ettirmek için amansız denemeleri açısından olağanüstü bir güncelik taşır.

SSCB'de sosyalizmin tam ve nihaî zaferinin, komünist oluşumun gelişme koşulları altında; sovyet toplumunun eş düzenliliği, moral ve politik birliği koşullarında, ideolojik platformlu parti düşmanı fraksiyonların varlığı için da-

yanak kalmamıştır. Ancak parti saflarının kaynaşmışlığı ve birliğinin daha sağlamlaştırılması görevinin şimdi önemini kaybettiğini kabullenmek büyük bir yanılgı olur. Bu görevin çözümünün yalnızca ele alınış biçimi değişmiştir. Komünist oluşumun karmaşık görevlerinden, sosyalizmin ve kapitalizmin güçleri arasındaki uluslararası düzeyde sürekli şiddetlenen sınıf savaşından oluşan yeni talepler, bu durumu belirlerler. Hayatın kendisi gitgide daha belirgin bir şekilde partinin mücadele gücünün arttırılmasını ve partide kapsamlı ve derin bir demokrasinin kollektif yöntemin, tüm komünistlerin yüksek sorumluluğu ve sağlam, bilinçli bir disiplinle ayrılmaz bir bütünde partinin davası için birleştirilmesini talep eder. Diğer bir deyişle: Mesele söz ve eylem, karar ve uygulama birliği; disiplinsizliği ve sorumsuzluğu dışlayan yüksek talepler ve örgütlülük olmasındadır. Mesele tüm komünistlerin, yönetici fonksiyoner ya da basit bir üye olsun, bundan bağımsız olarak disiplinlilik ve nesnellikte bir örnek olmasındadır.

Partimizin tecrübe hazinesi, parti saflarının birliğinin, partinin mücadele gücünün en önemli ön koşulu olan sağlam parti disiplininin demokratik temel üzerinde gerçekleşebileceğinin şahididir. Gerçek anlamda demokrasi, çoğunluğun isteğinin dile getirilmesidir. İşte bu en yüksek otorite olan isteğin tanınması, yüksek bir örgütlülüğü ve sağlam, bilinçli disiplini organik olarak içeren **parti içi demokrasi ile gerçekleşir.** Parti disiplini, örgütün üyelerinin yükümlülüklerini yalnızca aynı görüşte olanlar olarak değil, aynı zamanda da birlik halinde eylemde olan insanlar olarak bilinçli bir şekilde yerine getirmeleridir. Böyle bir öz disiplin kapsamlı, her yönlü demokrasi ve komünistlerin parti politikasının belirlenmesi ve gerçekleştirilmesine aktif olarak katılması atmosferinde gelişir.

Komünist partisi devrimci eylem partisidir, savaşçıların partisidir ve bu görevini parti içi demokrasinin merkeziyetçilikle, kapsamlı yaratıcı inisiyatifin, sarsılmaz disiplin ve örgütlülükle doğru birleştirilmesi sayesinde yerine getirir. Partinin sovyet toplumunun hayatındaki öncü ve yön verici rolünün büyümesi otomatik ve kendiliğinden değil, aksine tüm komünistlerin partinin meselesindeki sorumluluklarının arttırılması, bunların aktiflik ve inisiyatiflerinin yükseltilmesi, ideolojik ve örgütsel çalışmanın güçlendirilmesinde oluşmaktadır.

Partinin politik ve örgütçü yönetim eyleminin seviyesi tüm parti örgütlerinin, tüm parti üyelerinin kollektif çabalarından ve eylemlerinden oluşur. Her parti örgütünün ve her parti üyesinin, partinin kararlarının ve politikasının yalnızca işlenmesinde değil ayrıca gerçekleştirilmesine de aktif olarak katılmaları, partinin verimli, etken öncülüğü, yönetimi için vazgeçilmez bir koşuldur. Bunu V. İ. Lenin şöyle belirler: «İşçi ve köylülerin devletinin meselelerinin çözümü için arkadaşçasına birliktelik ilkesi vazgeçilmezdir.» (26)

Lenin, yönetim kollektifliğini istemiş ve defalarca kollektifliğin toplu alınmış kararların gerçekleştirilmesini sağlayan kapsamlı, doğru örgütsel çalışma ve bu kararların yerine getirilmesi için kişisel sorumlulukla mutlaka birleştirilmesi gerektiğini belirtmiştir: «Ancak arkadaşçasına birliktelik ilkesinin bürok-

rasi ve sorumsuzluğa götüren her abartması ve biçim değiştirmesi, bu tür kuruluşların gevezelik yerlerine dönüşümü en büyük derttir. Bu derde ne pahasına olursa olsun mümkün olduğu kadar çabuk son verilmeli ve hiç bir şey bize engel olmamalıdır.» (27)

Kollektiflik ilkesine kesin bağlı kalan Lenin aynı zamanda sürekli olarak her fonksiyonerin kendine verilen görev için kişisel sorumluluğunu vurgulamış, parti ve devlet disiplinine kesinlikle uyulmasını talep etmiştir. O komünistlere nesnelliği, örgütlülüğü ve araştırıcı çalışmayı öğretmiş, sansasyonculuğu ve gösteri yapmayı kesinlikle yargılamıştır. Görevleri yerine getirmenin denetimine, bir durumu örgütleme yeteneğine ayırıcı bir önem vermiş ve ne türlü olursa olsun parti ve devlet disiplininin yaralanmasına uzlaşmaz davranmıştır.

V. İ. Lenin'in, RKP (B)'in merkez komitesinin kadroların gıda maddelerinin temini ve dağıtımı için mobilize edilmesine dair kararlarına karşı olan bir grup fonksiyonerin disiplinsizliğini ele alan, RKP (B)'in merkez komitesi örgütlenme bürosuna yazdığı mektup ilginçtir. Birlikte çalıştığı kimselerin açıklamasını okuduktan sonra Vladimir İlyiç, bunlara bir ders vermeyi veya «RKP merkez komitesinin politikasına dair kötü niyetli gevezeliklerinin disiplin bozmak olduğunun ve örgütlü, birlikte çalışmayı engellediğini kafalarına sokmayı» teklif ediyordu:

«Çünkü bunu kaleme alanlar somut şeyleri ortaya koymamakta, kıymetli zamanı çarçur etmekte ve orada çalışmak üzere en çabuk bir şekilde Ukrayna'ya gitme görevinden başka yöne yöneltmektedirler.

ZK (Merkez Komitesi) bunları, gevezelik ve proje kotarmacılığa son vermeye, derhal işbaşına gitmeye ve RKP'si merkez komitesinin buyruklarına ve çizgisine kesinlikle uymaya çağırır.» (28) diye yazmaktadır.

Diğer bir örnek daha: 1921'de halk komiserleri meclisi, o zamanlar en üst halk ekonomisi meclisinin başkanı olan A.I. Rykow'a taviz anlaşmalarının temellerini hazırlama görevini vermişti. Rykow bu görevi zamanında yerine getirmediği gibi elinde yetersiz, memnun edici olmayan bir materyal olduğu anlaşılır. Bunun üzerine Lenin ona «Taviz anlaşmasına dair çalışmamıza baktım ve çok kızdım, şaşırdım... Yararsız ve komik bir sürü değersizlikler... En önemlisi bürokratik saçmalıklar, değersizlikler altında kayboluyor. Düşünen bir *kafa* hiç farkedilmiyor. Siz halk komiserleri meclisinin *üç hafta içinde en önemli ilkelerin* hazırlanmasını talep eden kararına (2.II.1924) uymadınız... Sabotaja son veriniz ve meseleyi *gerektiği gibi* yürütünüz. Aksi halde merkez komitesinde mücadele vereceğim.» (29) diye yazar.

Lenin hangi mevkide olursa olsun her fonksiyonerin yalnızca işinin zorunluluklarına uygun olarak çalışmasını değil, aynı zamanda bilinçli bir devrimci olarak problemleri çözümlerine eğilmesini, tüm komünistlerin kollektif alınmış kararların yerine getirilmesinde en yüksek ölçüde güç ve yaratıcılıklarını ortaya koymalarını talep etmiştir.

O zaman birlikte çalıştığı kimselerin anlattıklarına göre Vladimir İlyiç birinin disiplinsiz olması, partinin ve yürütücü organ kararlarının yerine ge-

tirilmesi açısından yanlış davranması halinde tüm anlamıyla hiddetlenirdi. Örneğin A. M. Durmaschkin'in hatıralarında anlattığı gibi, Lenin o zamanki sendikalar merkez meclisi başkanı Tomski'nin merkez komitesinin buyruklarına karşı sorumsuz davrandığını açığa çıkardığı zaman son derece hiddetle: «Böyle çalışılmaz. Disiplin olmaksızın mahvoluruz. Politbüro kollektif bir organdır. Aramızda görüş ayrılıkları vardır. Herkes görüşünü söyleme hakkına sahiptir. Ancak bir karar alınmışsa, bu uygulanmalıdır. Bu ABC'dir.» (30) demiştir.

Leninist anlamda kollektif yönetim nesnelliğin, yüksek düzeyde örgütlülüğün ve eylemciliğin vücutlaşmasıdır. Buna SBKP'si tüzüğündeki şu pasaj tam anlamıyla uyar: «Yönetimin kollektifliği fonksiyonerlerin kendilerine verilmiş görevleri için kişisel sorumluluklarını kaldıramaz.» (31)

Partimiz ve tüm sovyet halkının komünizmin maddî teknik temelinin oluşturulmasında, toplumsal ilişkilerin mükemmelleştirilmesinde, yeni insanın yetiştirilmesinde büyük ve karmaşık görevleri çözecekleri, zamanımız koşullarında söz ve eylem, karar ve uygulama birliği ve tüm parti düzeylerinin politik ve örgütsel eyleminin büyük gelişimi (canlanması) daha bir anlam kazanmaktadır.

Parti politikası ve kararlarının uygulanmasındaki aktif ve kararlı yürütmede bir kimsenin gerekli politik ve ideolojik olgunluğa sahip olup olmadığı ve parti içi demokrasi ve disiplininin ayrılmaz bağıntısını doğru kavrayıp kavramadığı açıkça görülür. Partimiz ve Leninist merkez komitesi parti içi demokrasinin ve komünistlerin inisiyatiflerinin gelişmesi için sürekli çaba göstermekte, parti içi demokrasinin gelişmesini parti disiplininin daha da sağlamlaştırılmasına dair sorunlarla ayrılmaz bir birliktelik içinde, her komünistin parti için ve partinin her komünist için sorumlu olacağı biçimde izlemektedirler.

Komünist oluşumun görevlerinin çözümünde partinin sürekli büyüyen öncü rolü bir yanda parti içi demokrasinin sürekli derinleştirilmesi ve geliştirilmesi, öte yandansa komünistlerden istenecek mümkün olan en üst düzeydeki taleplere, parti ve devlet disiplininin sağlamlaştırılmasına bağlıdır. Parti bu nedenle SBKP'nin zamanımızdaki gelişme basamağının objektif gereklilikleri ve özelliklerini göz önüne alan parti içi yaşamdaki demokratik esasların mümkün olduğu ölçüde genişletilmesine özel bir ağırlık vermekte ve dikkatini parti disiplininin daha da sağlamlaştırılmasına, bütün olarak yoğunlaştırmaktadır. XXIV. Kongre, bir kez daha parti içi demokrasinin parti disiplininin gelişmesinden ayrılmaz olduğunu, parti içindeki disiplinin sağlamlaştırılması ve herkesin SBKP'nin tüzük ve programının taleplerini mutlaka yerine getirmesi için mücadele etmesinin de önemli olduğunu tüm gücüyle vurgulamıştır. (32)

Kongrenin, partinin yönetici ve yönlendirici rolünün daha da yükseltilmesi açısından yol göstermesi birincil önemdir. Çünkü bunun için en somut ön koşul parti ve devlet disiplininin en mümkün olduğu ölçüde sağlamlaştırılmasıdır. Komünist oluşumun görevleri ne denli karmaşıksa, tüm sovyet insanlarının ve herşeyden önce komünistlerin yüksek örgütlülüğü ve disiplini o denli acildir. Örnek olarak komünizmin maddî - teknik temelinin yaratılması gibi sonuçlan-

dırıcı bir görevi ele alalım: Bu bilimsel-teknik devrimin en yeni bulguları temelinde üretimin sürekli geliştirilmesi ve mükemmelleştirilmesini talep eder ve bu ise sağlam bir disiplini, iyi örgütlenmiş bir yönetimi, güçlerin doğru kullanılmasını ve örgütçü eylemin daha da iyileştirilmesini şart koşar.

Parti disiplini kavramının, döküman ve materyallerde yeni bir içerik ve bazı yeni kriter ve taleplerle zenginleştirilmiş olduğunun tesbit edilmesi önemlidir. Olağanüstü ve vurguyla her komünistlerin bilinçli bir politik savaşçı olması, Leninci partinin bir üyesi olmanın yüksek onurunu *heryerde* ve daima temsil etmesi mecburiyetinde olduğu isteği belirtilmiştir. Parti disiplini kavramını, Kongre komünistlerin yüksek ideolojik ve moral / etik özellikleriyle bezenmesini birleştirmiştir. Burada geniş parti kitlesinin düşüncesinin, isteğinin ve eylem birliğinin devamı için vazgeçilmez bir koşulu öngörülmektedir.

Her şeyden önce bilinçli bir parti disiplininin temeli komünistlerin yüksek ideolojik seviyesidir. Zamanımızda parti, halkı, muazzam yaratıcı görevlerin çözümüne yönlendirmektedir. Merkez komitesinin XXIV. Kongre raporunda denildiği gibi, partinin moral ve ideolojik özellikleri ne denli yüksek olursa, moral otoritesi de o kadar yüksek olur. (33) Komünist ikna gücü, her komünistin onu daima ve her yerde,toplumsal hayatta, öğrenimde, hem de kişisel yaşamında bilinçli bir şekilde her türlü programsal, tüzüksel ve moral talep ve görevleri yerine getirmesi uymasıdır.

XXIV. Kongre, bilindiği gibi bu tür bir davranış göstermeyen, güçlükler önünde gerileyen, eksikliklerin yanından aldırmadan geçen ve geriye dönük seslere yenilen parti üyelerini çok kesin bir şekilde yargılamıştır. İnsanlara yalnızca politik bilgilerin basit belirli bir toplamını sunmayı değil, asıl bu bilgilerin onlarda derin bir komünist ikna oluşturmasını ve komünistlerin ideolojik, çelikleşmiş politik savaşçı özelliklerini kazanmalarını sağlayacak temeli yaratma görevini vermesi gerekir.

Partimiz komünistlerin tüm ekonomi politik görevlerin çözümündeki avangarde (öncü) rolüne daima büyük önem vermiştir. Günümüz koşullarında bu önem daha da artmaktadır. Bu avangarde rolüne önem vermek, komünistlerin komünistçe eylem ve inançlarının birliği, yüksek disiplinlilik ve örgütlülük de demektir. «Komünistler öne!» tanınmış çağrısı bugün yeni bir içerikle doludur. Parti üyelerinden yeni ve progresif olan, toplumsal üretimin efektif arttırılması; bilimsel-teknik ilerlemenin hızlandırılması; yeni toplumsal ilişkiler için burjuva ideolojisinin her türlü görünümüne, bu arada milliyetçiliğe; komünist ahlak ve göreneklerden sapmaya ve zihni atalet ve durgunluğa karşı savaşta en ön cephede olmalarını talep eder. Bu görev, komünistin ideolojik, zihni ve moral görünümlerinde, şimdiden geleceğin insanının çizgilerini yerleştireceği için çok önemlidir.

Bu bağıntı içinde, partinin kendi rolünün sürekli artışına özel bir önem verdiği belirtilmelidir. Çünkü komünistlerin aktifliğinin, inisiyatfinin ve aynı zamanda sorumluluğunun arttırılması etken bir şekilde çalışmanın seviyesine özellikle partinin temel örgütlerinin çalışmasının seviyesine bağlıdır. Bu SBKP

XXIV. parti kongresi belgelerinde yansımaktadır.

Disiplinin sağlamlaştırılmasından, söz ve eylem birliğinin garanti edilmesinden konuşulursa, partinin bu talepleri bir takım idari tedbirlerle yerine getirme gibi bir görüşten pek uzak olduğu vurgulanmalıdır. Böylesi yöntemler hiç bir zaman etkili değildirler; hattâ bir komünist partiye yabancıdırlar ve hayatın, tecrübelerin de kanıtladığı gibi yalnızca zarar getirirler. SBKP Merkez Komitesinin XXIV. parti kongresindeki hesaplaşma raporunda, «insanlardan iknayı, inisiyatifi alacak olan, onları dürüst olmamaya ve sorumluluklarını başkasının üzerine atmaya, korkuya götüren sert idarî yönetim yöntemlerine dayanan bir disiplinden değil, insanların yüksek bilincini ve sorumluluklarını temel alan» (34) bir disiplinden bahsedildiği açık seçik vurgulanmaktadır. Bu komünist bir partide disiplinin «emir üzerine disiplin» olduğunu; mecburiyete, körükörüne uymaya, kademelemeye ve idarî yönetimin yöntemlerine dayandığını iddia edenlerin yalanlarına cevap olmaktadır.

Dönemimizin en göze çarpıcı belirtilerinden biri de kadrolara güven ve saygı, gereksiz kumanda, yol gösterme ve hakim olmaya olanak vermeyen nesnel, sakin atmosferdir. Bu şüphesiz ki SBKP Merkez Komitesinin, Ekim oturumundan (1964) sonraki olumlu gelişmelerin bir sonucudur. Yönetici kadro kendilerine gösterilen güveni değerlendirmekte, çoğunlukla, kendilerine verilen görevler için tam sorumlulukla yaratıcı çalışmışlardır. Daha kapsamlı emniyet ve bağımsızlık kazanmışlardır.

Kadrolara güven ve saygı, onlardan yüksek düzeyde talepleri, alınan kararların yerine getirilmesindeki kontrolu gereksiz kılmaz, aksine bunu talep eder. Bu güvenin, kontrolsuzluk, tam anlamıyla teslimiyetcilik ve bağışlamayla hiç bir ortak yanı yoktur. Güvenme ve denetleme, kadrolarla çalışmada yıllar boyu tecrübelerle denenmiş bir Lenin ilkesidir. Lenin stili parti ve devlet yönetiminin pek önemli bir yanıdır. Parti genellikle fonksiyonerlerin yüksek bilincine ve sorumluluklarına dayanması yanısıra aynı zamanda parti ve devlet disiplinini bozanlara, parti ve halka karşı samimî olmayanlara, bir komünistin ahlak normları ve eylemleri, dünya görüşleriyle bağdaştırılamaz işleri görenlere karşı tavizsizdir. Bu politika, yeni ve inandırıcı onayını SBKP XXIV. Parti kongresinin ve SBKP merkez komitesinin bunu izleyen kararlarında bulmuştur.

Bu arada sağlam ve kesin bir parti disiplininin komünizme doğru ilerleyen gelişmeden nerdeyse bir anakronizme götüreceği söylentileri duyulmaktadır. Bununla ilintili olarak L. İ. Brezhnev'in XIX. Moskova parti konferansında yer alan pek önemli bir tezine burada yer vermek yerinde olacaktır. Demir parti disiplinini korumaya dair leninci yol gösterme yalnızca devrimci eylemler çağı için önem taşımamakta, parti aynı zamanda sosyalist toplumun yaratılması mücadelesinde ve komünizmin yaygın oluşumu safhasında da sağlam bilinçli bir disipline muhtaçtır. (35)

SBKP Merkez Komitesi kasım oturumu (1971) disiplinin sürekli ve olanakların sonuna dek sağlamlaştırılmasının gerekliliğini bir kez daha özellikle vurgulayarak belirtmiştir. Güçlüklerin eksiklerin yenilmesinin ve önümüzdeki gö-

revlerin daha başarılı çözümlenmesinin önemli bir ön koşulu da parti ve devlet disiplininin daha sağlamlaştırılması ve kadrolarda fedakarlığın arttırılmasıdır. Merkez komitesi «Tifliste Gürcüstan komünist partisi şehir komitesinin SBKP XXIV. parti kongresinin kararlarının yerine getirilmesine dair örgütleme ve politik çalışması üzerine kararında» (Mart 1972), şehir ve bölge komitelerinin dikkatini, fonksiyonerlerin kendilerine verilen görevleri için kişisel sorumluluklarının arttırılmasının, parti ve devlet disiplininin sürekli sağlamlaştırılmasının, komünistlerin üretimdeki ve toplumsal yaşamdaki öncü rollerini başarıyla yerine getirebilmeleri için aktifliklerinin her yönlü geliştirilmesinin gerekliliğine çekmiştir.

Komünist oluşumun menfaatleri her yerde yüksek nesnellik, örgütlülük, eksiklikleri kabullenmemek ve eleştiriye saygı atmosferinin yaratılmasının mecburiyetini özellikle ister, ki bu disiplinsizliği, sorumsuzluğu laf ve eylem arasındaki boşluğu dışlar. Parti örgütlerinin çoğunluğu böyle bir atmosferin yaratılması için sürekli çaba göstermektedirler. XXIV. Kongre kararlarının yerine getirilmesinde, toplumsal yaşamın parti vasıtasıyla yönetim yöntemlerini ve üslubunu sürekli mükemmelleştirmekte, toplumsal gelişmenin sonuçlandırıcı ana problemlerine dikkatlerini yoğunlaştırmakta, kitlelerin çabalarını birincil görevlerin gerçekleştirilmesi için örgütleme ve yön verme, kabiliyet, bilgi ve tecrübelerini bir bütünde toplama sanatını gitgide daha çok edinmektedirler.

Parti örgütlerinin çalışma yöntemleri ve üslubu son yıllarda gitgide nesnellik, konsantrasyon toplumsal-politik hayatın karmaşık sorunlarının çözümlerini bilimsel ele alma, kadrolara ve tüm komünistlerin fedakârlığının arttırılması, örgütlenme ve ideolojik eğitici çalışmanın kuvvetlendirilmesi, parti ve hükümet kararlarının yerine getirilmesinin kontrolu sisteminin mükemmelleştirilmesi, parti örgütlerinin bütün eylemlerini somut, amaca yönelik ve toplumsal ve ekonomik görünüm ve süreçlerin çok yönlü ve esaslı bir analizi temeli üzerine, şu ya da bu adımın sosyal sonuçlarını göz önünde tutarak kitlelerin kollektif tecrübe ve becerisinden faydalanarak kurma çabası gibi bu tür önemli özelliklerle belirlenmişlerdir.

Parti kararlarının ve bunun gibi parti ve hükümetin direktiflerinin yürütülmesinin kontrolü ve örgütlenmesinde parti komiteleri üyelerinin devamlı her yerde artan rolü özel bir anlam kazanmaktadır. Çünkü merkez komitesi üyeleri, parti organının bütün çalışmasından sorumludurlar. Onların aktifliği ve başarılı olmak; verimli kollektif çalışma için önemli bir ön koşuldur. Parti komite üyeleri güncel soruları zamanında ve somut cevaplandırabilmek, kitlelerin menfaatlerini yansıtabilmek için hayatın içinde bulunmak zorundadırlar.

Bir çok parti komitesi, Leningrad örneğindeki gibi, bir sorunu, büro veya plenum için hazırlamış olan ve çoğunluğu parti komitelerinde bulunan, aynı yoldaş grubuna, alınan kararın uygulanmasının örgütlenmesi ve kontrolunu verirler. Bu grup ilgili parti örgütleri ve belli bir kollektifin yöneticileri ile alınan kararın gerçekleştirilmesi için pratik tedbirleri hazırlar ve görevlerin çözümüne ve kontoluna katılırlar. Kararların her noktası ve bunlara dair hazırlanmış somut

tedbiler yerine getirilince, — ki bunu parti komitesi sekreteri değerlendirir —, artık kontrol altında tutulmazlar.

Son zamanlarda gitgide daha çok yaygınlaşan bu tecrübeler, herşeyden önce yürütme ve denetleme organizasyonunu birbirine bağladıklarından ve kararların kollektif işlenmesiyle onların gerçekleştirilmesi için kollektif çalışmaların bütünleşmesinden ötürü değerlidirler.

Parti örgütleri; kendilerine verilmiş bir görev için yüksek bir sorumluluk bilinci göstermeyen, makamlarını kötüye kullanan ve komünist ahlak ve gelenekleri yaralayan parti üyelerine karşı gitgide daha istemli ve barışmaz davranmaktadırlar.

Biz hâlâ aramızda, parti ve hükümetin buyruklarını parti komitesi ve parti toplantısının kararlarını kötü ya da hiç yerine getirmeyen, parti ve devlet disiplininin bozulmasına izin veren, aralarında bazı yönetici fonksiyonerlerin de bulunduğu parti üyelerinin mevcut olduğunu görmemezlik edemeyiz. SBKP merkez komitesi parti örgütlerinin dikkatini, kendilerine verilen görevlerin, parti ve hükümetin buyruklarının ve kendi kararlarının yerine getirilmesi için komünistlerin sorumluluğunun daha arttırılmasının istisnasız tüm parti örgütlerinin sürekli bakış merkezinde olmasına, her parti üyesinin kendinden ve yoldaşlarından yüksek istemlerinin eylemlerinin içine işlemesinin gerektiğine, parti ve tüzüğü, görevlerini unutanlara liberal davranma izini verilmemesine sürekli çekmektedir. Partinin hakiki bir politik savaşçısının, yetersizliklerin ve hattâ çirkin görünümlerin yanından geçmeye izni yoktur. Onun görevi zafer dolu gelişmemizi engelleyen hayatımızın, yüksek ilkeleriyle çelişen her şeye karşı uzlaşmaz bir savaşçı olmaktır. O, bize yabancı ideoloji ve ahlakla mücadele etmek mecburiyetindedir. Her komünist için her türlü koşullar altında partinin bilinçli, politik bir savaşçısı olmak ve politikasını ihmalsiz gerçekleştirmekten daha yüksek ve aynı zamanda şan dolu daha başka bir görev yoktur ve olamaz da.

DEMOKRATİK MERKEZİYETÇİLİK İLKESİNİN ENTERNASYONALİST KARAKTERİ

Demokratik merkeziyetçilik ilkesi diğer bütün parti oluşumuna dair lenínci ilkelerin hepsi gibi zaman içindeki sınavı çok başarıyla vermiştir. Büyük yaşam gücü ve birincil önemi hem SBKP'nin hem de diğer Marxist - Leninist partilerin yıllar boyuncaki tecrübeleriyle kanıtlanmıştır.

SBKP merkez komitesi genel sekreteri L. İ. Brezhnev V. İ. Lenin'in 100. doğum gününe adanmış olan, SSCB en üst sovyetleri ve RFSSC'nin merkez komitesinin birlikteki kutlama oturumunda şu açıklamayı yapmıştır: «Denenmiş ve SBKP'nin tecrübeleriyle teyid edilmiş olan partinin, devrimci kitlelerin öncüsü ve yeni toplumun öncü gücü olduğunu ve parti oluşumu hakkındaki leninci ilkeler bugün yalnızca SBKP için değil, ayrıca komünist kardeş partilerin de malı olmuştur. Gerçekler komünistlerin işçi sınıfının ve çalışanların öncü bölü-

ğü rolünü tutarlı yerine getirdiği, parti hayatına dair leninci normların kutsal tutulduğu, partinin politik, örgütleyici ve ideolojik birliğini koruduğu ve sürekli sağlamlaştırdığı yerlerde zafer kazandıklarını göstermektedir. Buna karşılık partinin rolünün her daralması, parti oluşumuna dair leninci ilkelerden her sapma ciddi başarısızlıklara götürürler ve halkların sosyalist edinimlerini tehlikeye atabilirler.» (36)

Bu sonuçlamanın onayını enternasyonal hareketin ve kardeş partilerin bir çok belgelerinde buluruz. Komünist ve işçi partileri temsilcilerinin danışma toplantısında (1960) belirtildiği gibi, uluslararası hareketin bütün tecrübeleri leninizmin örgütlenme ilkelerinin komünist ve işçi partilerince kararlı savunmasının, parti saflarının birliğinin, kollektif yönetici organların parti üyeleri ve çalışanların geniş kitleleri ile ilişkilerinin sağlamlaştırılmasının eleştiri ve özeleştirinin gelişmesinin, sosyalist devrimin, sosyalizmin ve komünizmin kurulmasındaki görevlerin başarıyla çözümünün gerekli temeli olduğunu öğretirler (37). Bu tecrübeler komünist partinin başarılı eyleminin yüksek örgütlülük ve disiplininin, geniş ve kapsamlı bir demokrasi ile bağdaştırılmasında, birlikte alınmış kararların mutlak gerçekleştirilmesi ile özgür tartışmalarda billurlaştığının ikna edici ispatıdırlar. Onlar aynı zamanda marxizm-leninizm'e sıkı sıkıya bağlı kalmanın, revizyonizm, dogmatizm ve sekterlik karşısında tavizsiz olmanın, kişiliğin ve kitlelerin tarihteki rolü üzerine antimarxist görüşlere karşı amansız mücadelenin, parti hayatının leninci ölçülerinin yönetimin kollektifliği ilkesinin kesin ve tutarlı uygulanmasının, parti örgütlerinin ve tüm komünistlerin aktifliklerinin büyük ölçüde geliştirilmesi enternasyonal işçi sınıfı hareketinin her bölümünün verimli eylemi için vazgeçilmez koşullar olduklarını da kanıtlarlar.

Bu ilkesel esaslar 1969 Uluslararası Danışma Toplantısı belgelerinde yeniden belirtilmişlerdir. Danışmanın kabul edilmiş ana belgesinde, «Her komünist partisi, ne denli güçlü ve kenetlenmiş ise, hem ülkesindeki hem de enternasyonal komünist harekette rolünü o denli iyi yerine getirebilecekir.» (30) denilerek, özellikle belirtilmiştir. Partinin gücü ve kenetlenmişliği ise ancak parti oluşumuna dair temel leninci ilkelerin, birincil olarak ise demokratik merkeziyetçilik ilkesinin tutarlı gerçekleştirilmesi temeli üzerinde erişilebilir.

Hayat ve tecrübeler bu ilkelerden sapmanın sonunda partinin öncü rolünün zayıflatılmasına, küçültülmesine, bu durumla oluşacak tüm olumsuz, bazan da aşırı tehlikeli hallerle birlikte, götüreceğini öğretmektedirler.

Örneğin, partinin ekonomik ve devletsel oluşum sorunlarını birbirinden ayırmak ne demektir? Bunun anlamı, toplumu; yön verici, yönetici gücünden amaca yönelik, bilimsel temele dayalı yönetiminden yoksun kılmak ve sonunda sosyalist ve komünist oluşumun menfaatlerine zarar vermektir. Sosyalist ekonominin, ekonomik ve kültürel oluşumun başarılı yönetimi ise yalnızca bilimsel temellendirilmiş bir politika, pratiğin her yönlü, derine giden bir tahlili koşulları altında mümkündür. Bunu ise yalnızca, demokratik merkeziyetçilik ilkesinin ve parti hayatının leninist temeli üzerine, kollektif olarak politik çizgiyi ifade

eden, üyelerinin ve tüm halkın çabalarını bunun gerçekleştirilmesine yönelten bir komünist parti başarabilir.

1972 Ekim'inde Yugoslav basınında yayınlanan Yugoslavya Komünistleri Federasyonun «YKF'nin tüm örgütleri ve üyelerine» mektubunda, demokratık merkeziyetçilik ilkesinde tutarsızlık ve sapmaların itirazsız olumsuz sonuçlara götüreceğini, bu ilkenin pratikte kesin ve tutarlı uygulamasından komünistlerin federasyonunun bir birlik halindeki mücadele örgütüne dönüşmesinin ilgisi olduğu vurgulanmıştır. Mektupta komünistlerin Federasyonunda demokrasiyi amaçsız tartışmalara indirgemeye ve sorumluluklara dayanmayan haklara, biçimsel demokratik uygulamalara yönelik eğilimlere karşı çıkmanın gerekliliği gibi, demokratik merkeziyetçiliği bürokratik biçime dönüştürme deneylerine karşı mücadele etmenin gerekliliği de vurgulanmıştır. Cumhuriyetlerin, bölgelerin komünistlerinin federasyonunun tüm politikasının hazırlanmasına eşit haklarla katılmasının, aynı zamanda alınan kararların demokratik merkeziyetçilik ilkesi esaslarında yerine getirilmesi için eşit yükümlülüklerin ve YKF'nin politikasının uygulanması sonuçları için eşit sorumlulukların edinilmesi demek olduğuna dikkat çekilmiştir. Mektupta vurgulandığı gibi, bu YKF'nin politik ve ideolojik bölünmesine, bölge ve cumhuriyet örgütlerinin kararsız bir koalisyonuna dönüştürülmesine ve işçi sınıfının milliyetine ve cumhuriyetine göre ayrımlanmasına götüren her yönelimle kesin ve kararlı mücadeleyi gerektirir.

Macar Sosyalist İşçi Partisinin X. Parti Kongresinde yoldaş Janos Kadar, Lenin'in komünist hareket için bilimsel bir doğrulukla kurulmuş olan, demokratik merkeziyetçiliğin ve yönetimin kollektifliğinin parti eyleminin en yüksek ilkeleri olarak önemi üzerine şunu söylemiştir: Kendi tecrübelerimizden giderek bu ilkelerin yaralanmasının marxizm - leninizmden sapmaya, partinin politikasının çarpıtılmasına, kitlelerle olan bağlarının ve mücadele gücünün zayıflamasına götürüldüğünü kesinlikle söyleyebiliriz. Bu ilkelerin doğru gerçekleştirilmesi ise partinin güçlerini kat - kat arttırır.» (39)

Çekoslovakya Komünist Partisi XIV. Parti Kongresine sunulan raporda partinin örgüt oluşumunun sorunlarının doğru çözümünün partinin birliği için taşıdığı büyük öneme ve partinin demokratik merkeziyetçilik ilkesinin tutarlı uygulanmasının ve daha da sağlamlaştırılmasının yürüttüğü aktif mücadele için gerekliliğine işaret edilmiştir (40). «Biz demokratik merkeziyetçiliğin ve parti içi demokrasinin birbirinden soyutlanmasına ve karşı karşıya getirilmesine izin verilmemesinin gerekliliğini belirtmeliyiz. Bürokratik merkezyetçilik, anarşi ve dizginsizlik (başıbozukluk) partiye zarar verir. Partinin birliği, disiplini, parti politikasının belirlenmesi ve gerçekleştirilmesinde her komünistin tam anlamıyla yer almasını, herkesin aynı haklara sahip olmasını ve bunları elde etmesini ve herkesin görevini yerine getirmesini şart koşar.» (41)

ASBP (Almanya Sosyalist Birlik Partisi) VIII. Parti kongresinde demokratik merkeziyetçiliğin tutarlı ve kesin uygulanmasıyla ilgili sorunlara büyük önem verilmiştir. Merkez komitesinin raporunda yoldaş Erich Honecker, Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin merkeziyetçilik, sağlam parti disiplini ve parti içi de-

mokrasi arasındaki bağlantıları tahlil etmiştir. Bir mücadele birliği olarak partinin gücünü yalnızca demokratik merkeziyetçilik ilkesinin geri dönülmez ve temel taleplerinin akıllıca bağlanmasının oluşturduğu, bu mücadele birliğinin her üyesinin kararların gerçekleştirilmesi için ve pasifliğe, bencilliğe, kayıtsızlığa ve disiplinsizliğe karşı seve seve ve kendini vererek çalışması gerektiği yeniden vurgulamıştır (42). ASBP VIII. Parti Kongresi kararı şöyledir: «Demokratik merkeziyetçilik ilkesine uygun olarak, kongrenin ve merkez komitesinin kararları tutarlı ve kesin gerçekleştirilmeli, engeller zamanında tespit edilmeli ve yenilmelidir. Parti kararlarının gerçekleştirilmesi ve işlenmesinde tüm parti üyelerinin etkinlikleri yükseltilmelidir.» (43)

Demokratik merkeziyetçilik ilkesinin gereklerinin çok yönlü yerine getirilmesinin olağanüstü önemi son zamanlarda bir çok sosyalist devletlerin ve ABD, Fransa, İtalya, diğer komünist ve işçi partilerinin kongrelerinde belirtilmiştir.

Böylelikle bazı burjuva ideologlarının ve çeşitli tipteki revizyonist ve ayrılıkçıların empoze etmeye çalıştıklarının aksine demokratik merkeziyetçilik ilkesinin saf rus menşeli ve anlamlı olmadığı gözükür.

Bu ilkenin Rusya'nın özel koşulları nedeniyle oluşturulmadığı, genel geçerli bir enternasyonal karakteri olduğu ve her marxist-leninist partinin gelişmesi için bir doğallık, objektif gereklilik olduğu gözükür.

Bu ilkenin hiç de batı sosyalist hareketinin gelenek ve demokrasi ilkelerine karşıt olmadığı, aksine istisnasız tüm partilerin eylemi ve örgütsel yapısı için tam bir geçerliliği olduğu gözükür.

Komünist ve işçi partilerinin tüm devrimci eylemlerini ancak demokratik merkeziyetçilik ilkesi esasları üzerinde başarılı ve üretken yürütebilecekleri gözükür.

Kardeş partilerin, liderlerinin de defalarca vurguladığı gibi SBKP'nin tecrübelerini dikkatle incelediklerinin ve bunları kapsamlı uyguladıklarının, demokratik merkeziyetçilik ilkesinin gerçekleştirilmesine dair tecrübeler de dahil olmak üzere tesbit edilmesi pek önemlidir. SBKP'de kardeş partilerin yönetimi ve parti çalışmaları pratiğindeki değerli ve öğretici herşeyi uygulamaktadır.

Hayat, son zamanlarda bazı yerlerde yaygınlaşan tecrit edici görüş ve tutumların tamamen anlamsız olduğuna herkesi ikna etmektedir. Pratikte bu, bir partiyi diğerine, milli görevleri enternasyonal olanlara karşıt koymak ve kardeş partilerin tecrübelerini bu arada parti oluşumunu ciddiye almamak anlamına gelir. O zaman bu partilerin eylemlerinin içeriği azalır, çalışmalarının etkinliği düşer ve hem partinin önder rolü olarak kendisine, hem de tüm enternasyonal harekete, sosyalizmin elde ettiklerine zarar verilmiş olur.

Elbette Komünist ve işçi partileri eylemlerini, somut görevlerin çözümünün uygun biçimde ele alınmasını gerektiren birbirlerinden çok değişik, özel koşullar altında yürütmektedirler. Partilerin her biri politikalarını kendileri işlerler, somut milli koşulları göz önüne alarak mücadelenin yönünü, biçimlerini ve yöntemlerini belirlerler. Ayrıca Leninizm'in bütününün, bu arada parti hakkında lenincі öğretinin de, yaratıcı bir karakteri vardır: dogmatik kalkerleşme ve harf-

lere sadık kalmaya yabancıdır. Bu nedenle marxist-leninist örgütlenme ilkelerinin şu veya bu temel kuramını yaratıcı açıdan ele almak gereklidir. Lenin'in vurguladığı gibi «komünizmin genel ve temel ilkelerinin her ülkenin gösterdiği ve incelenmesi, araştırılması bilinmesi yeteneğine sahip olunması mecburiyetinde bulunulan sınıflar ve partiler arasındaki ilişkilerin ve komünizmin objektif gelişmesinin *kendilerine özgünlüğü* açısından uygulanmasının becerilmesi» (44) gereklidir.

Leninci örgütlenme ilkelerinin uygulanmasında özgünlük diye adlandırdığımız, komünist ve işçi partilerinin, parti oluşumunun şu veya diğer özel biçimlerinin belirlendikleri tüzüklerinde ifadesini bulurlar. Marxist-leninist örgütlenme ilkeleri aynı zamanda her marxist-leninist partinin eyleminin temelini oluştururlar. Bunlar, özellikle demokratik merkeziyetçilik ilkesi, genel geçerli bir karaktere sahiptirler.

Hem Sovyetler Birliği'nde hem de sosyalist topluluğun diğer ülkelerinde sosyalist demokrasi sürekli olarak gelişmekte, toplumun demokratik merkeziyetçilik temelinde parti ve devletçe yönetimi mükemmelleşmektedir. İktisadî reformun gerçekleştirilmesi hem bizde hem de sosyalist kardeş ülkelerde kitlelerin yaratıcı aktifliğinin ve kendi inisiyatiflerinin daha da arttırılması, üretimin ve halk ekonomisinin yönetimindeki rolünün yükseltilmesi ve toplumsal hayatın bütünüyle demokratize olmasıyla ilişkilidir. Dolayısıyla Parti daha yüksek bir sorumluluk yüklenir, önder rolü daha da büyür. Burada partinin öncü rolünden anlaşılması gereken tümü için olduğudur ve bazan yanlış konulduğu gibi yalnızca seçilmiş organlarının öncü rolü için olmadığını belirtmek gerekir. Tüm parti örgütleri ve parti üyeleri, partinin kararlarını ve politikasını aktif olarak gerçekleştirmek zorundadırlar.

Hem SBKP'nin hem de diğer komünist ve işçi partilerinin deneyleri partideki hayatın daha demokratize edilmesinin, ekonominin, bilimin ve kültürün, toplumun tüm hayatının gelişmesinin parti tarafından başarılı bir şekilde yürütülmesi için vazgeçilmez bir koşul olduğunun açık bir kanıtıdır. Deneyler bu demokratlaşma sürecinin doğru, marxist-leninist temel üzerinde oluşmasının, demokratik merkeziyetçilik ilkesinin en çeşitli güçlüklerin veya subjektif hataların etkisinden sıyrılmak için ne denli önemli olduğunu gösterir.

Daha önce de belirtildiği gibi, partinin eyleminde hem merkeziyetçiliğe tek yönlü dönük olma, hem de merkeziyetçilikten vazgeçme aynı şekilde kabul edilemez ve zararlıdırlar. Sorunların her yönlü ve serbestçe tartışılması koşullarını oluşturan bir parti içi demokrasi, bir kararın kabulünde ve işlenmesinde değişik görüşlerin gözönüne alınması olmaksızın partinin gerçek bir ideolojik ve politik birliği, ikna olmuşluk üzerine kurulmuş yüksek bir bilinçliğe ulaşmaları düşünülemez. Merkeziyetçilik ve parti örgütlerinin aşağıdan yukarıya bağımlılıkları olmaksızın parti, örgütlü bir güç olma niteliğini yitirir, ileri müfreze rolünü ve birlik içindeki eylem yeteneğini kaybeder. Demokratik merkeziyetçiliğin tek yönlü konması ve gerçekleştirilmesi pratikte ya parti içi hayatta demokrasinin sönmesine, ideolojik politik çalışmanın, kitlelerle ilişkinin zayıflamasına veya

fraksiyonculuğa ve gruplaşmalara vardıran, partiyi paralize eden ve sonunda yeni toplumun oluşturulmasının başarılı bir yönetimini olanaksız kılan revizyonist bir deformasyona götürür.

SBKP'nin komünist kuruluştaki öncü rolünün büyümesi, partiye sınırsız güveni olan sovyet halkına karşı sorumluluğunun artmasından ayrılamaz. Komünizm için kendini adayan mücadelesi ile parti, zirvedeki leninci merkez komitesi ile, halkın genellikle benimsediği, başarılı öncüsü olarak otoritesini devamlı arttırmaktadır. İşçi sınıfının ve tüm çalışanların menfaatlerine kendini adamışlık, demokratik merkeziyetçiliğin gereklerinin geri dönülmez uygulanması, parti içi demokrasinin, eleştiri ve öz eleştirinin sürekli gelişmesi, tüm toplumsal-politik hayatın yönetimindeki sorunların ve üslubun parti tarafından kararlı iyileştirilmesi Lenin'in büyük mirasının başarılı yerine getirilmesi, partinin komünist yapısının oluşturulmasındaki karmaşık ve olağanüstü büyük görevlerin gerçekleştirilmesi için kesin bir güvencedir.

---

(11) *Lenin: M.F. Andrejewa. Mektuplar, Cilt, S. 48.*
(12) *Lenin: Toplu Eserler Cilt, 54, S. 34/35.*
(13) *Lenin'den Anılar, Moskova 1959, Cilt, 2, S. 200.*
(14) *50. Yıl Büyük Sosyalist Ekim Devrimi. SBKP MK Tezleri, Berlin 1967. s. 24.*
(15) *Lenin 100. Doğum Yıldönümü. SBKP MK Tezleri, Berlin 1970, s. 25.*
(16) *a.g.e., S. 25/26.*
(17) *Bak. Lenin: Tatlı Söz Karın Doyurmaz. Eserleri Cilt, 8, S. 49.*
(18) *Lenin: SBKP IX. Kongresi, Eserleri Cilt 30, S. 459.*
(19) *Lenin: Eleştiri Özgürlüğü ve Eylem Birliği. Eserleri Cilt, 10, S. 447.*
(20) *Lenin: İşçi Birliği Üzerine. Eserleri. Cilt 19, S. 515.*
(21) *Lenin: «Sol» Komünizm. Eserler,. Cilt, 31, S. 17.*
(22) *Lenin: RSDİP Konseyi. Eserleri Cilt 7, S. 141.*
(23) *Lenin'in 100. Doğum Yıldönümü SBKP MK Tezleri, S. 10.*
(24) *Lenin: İşçiler Duma'da RSDİP fraksiyonu kurulmasına ne diyor. Eserleri, Cilt 20, S. 552.*
(25) *Lenin: RSDİP Konseyi. Eserleri, Cilt. 7, S. 173.*
(26) *Lenin: Herkes Denikin'e Karşı Mücadeleye! Eserleri Cilt 29, S. 427.*
(27) *a.g.e.*
(28) *Lenin: RKP (B) MK Örgütlenme Bürosuna Mektuplar, Cilt VI, S. 97/98.*
(29) *Lenin: A.I. Rykow'a Mektuplar Cilt. VII, S. 117/118.*
(30) *Lenin'den Anılar, Moskova 1963, S. 531.*
(31) *SBKP Program ve Tüzüğü, Berlin 1962, S. 145.*
(32) *Brejnev, SBKP XXIV Kongreye Rapor. S. 128.*
(33) *a.g.e., S. 129.*
(34) *a.g.s., S. 135.*

(35) Brejnev: Lenin'in Yolunda, Cilt 2, S. 211.
(36) a.g.e., S. 612.
(37) 1960 Danışma Toplantısı Belgesi, S. 60.
(38) a.g.e., S. 52-53.
(39) Macaristan İşçi Partisi X. Kongresi. S. 97.
(40) ÇKP XIV. Kongresi, S. 74.
(41) a.g.e., S. 40.
42) G. Erich Honecker ASBP VIII. Kongresine Rapor. Berlin 1971, S. 86.
(43) a.g.e., S. 36.
(44) Lenin: «Sol» Komünizm, Eserleri. Cilt 31.